पचालझरना गाउँपालिका

Pachaljharana Rural Municipality

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

Office of the Rural Municipal Executive

राम्नाकोट, कालिकोट

Ramnakot, Kalikot

कर्णाली प्रदेश, नेपाल

Karnali Province, Nepal

गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण २०७६

Rural Municipality Profile 2076

प्रकाशक (Published By):

पचालझरना गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

Office of the Rural Municipal Executive, Pachaljharana

राम्नाकोट, कालिकोट

Ramnakot, Kalikot

पचालझरना गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
राम्नाकोट, कालिकोट
कर्णाली प्रदेश, नेपाल

शुभकामना

इतिहासमा भएका विभिन्न कालखण्डका आन्दोलन, छलफल तथा वैचारिक बहस पश्चात भएको राज्य पुनर्संरचना अनुसार विकास निर्माणका विभिन्न चरणहरुमा स्थानीय स्तरको स्रोत साधनको संभाव्यता अध्ययन गर्ने, आवश्यकता र स्रोत पहिचान पश्चात सहभागितामूलक तरिकाले योजना छनौट गर्ने, योजना बनाउने, कार्यान्वयन गर्ने, अनुगमन तथा सुपरीवेक्षण गर्ने, संरक्षण गर्ने सम्पूर्ण जिम्मेवारी राज्य पुनर्संरचनाको संघीय व्यवस्था तथा स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ ले स्थानीय तहलाई प्रदान गरेको छ। नेपालको संविधान २०७२ को धारा २९५ को उपधारा ३ बमोजिम मिति २०७३।११।२७ देखि लागू हुने गरि गठन भएका ६ वटा महानगरपालिका, ११ वटा उप-महानगरपालिका, २७६ वटा नगरपालिका र ४६० वटा गाउँपालिका गरि ७५३ (http://mofaga.gov.np) वटा स्थानीय तहहरु मध्ये यस कालिकोट जिल्लामा पनि ३ वटा नगरपालिका र ६ वटा गाउँपालिका गरि जम्मा ९ वटा स्थानीय तहहरु रहेका छन् । कालिकोट जिल्लाका ९ स्थानीय तहहरु मध्ये यो पचालझरना गाउँपालिका पनि एउटा हो ।

गाउँपालिका स्थापना भए पश्चात गर्नु पर्ने विभिन्न विकासमुलक कार्यहरु मध्ये शुरुका वर्षहरुमा दस्तावेजीकरणका कार्यहरु गर्नु पर्ने वाध्यात्मक परिस्थिती रहेको र यस क्रममा गाउँपालिकाले आधारभूत सर्वेक्षणको माध्यमबाट वस्तुनिष्ठ तरिकाले गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण अर्थात **गाउँपालिका प्रोफाइल** तयार गर्ने निर्णय भए अनुसार सहभागितात्मक तरिकाले यो वस्तुगत विवरण तयार गरि प्रस्तुत गर्न सक्नु आफैमा खुशिको कुरा हो । स्थानिय सरकार संचालन ऐन २०७४ द्वारा प्रदत्त अधिकार क्षेत्र भित्र रहि स्थानीय तहले गुणस्तरिय तथा प्रभावकारी सेवा दक्षताका साथ योजनावद्ध ढङ्गबाट सञ्चालन गर्न, विकासका विभिन्न पक्षको हालको अवस्था र आगामी दिनमा गर्नु पर्ने कामहरुको वारेमा समेत तथ्यगत जानकारी निकाल्नका लागि यो वस्तुगत विवरण तयार गरिएको हो। संघिय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालयको मिति २०७४।०१।२६ गतेको परिपत्र र निर्देशिकामा उल्लेखित खाकाको अधिनमा रहि यो वस्तुगत विवरण तयार गरिएको छ । यो वस्तुगत विवरण तयारी गर्नका लागि प्राविधिक जिम्मेवारी लिएको **काफिया मेडिया सेन्टर, सुर्खेत** लगायत यस कार्यमा सहयोग गर्नुहुने सबैमा आभार प्रकट गर्दै यो वस्तुगत विवरणले विकासमुलक कार्य गर्दा सबैमा सहजता महसुस गर्ने वातावरणको सृजना गरोस भन्ने शुभकामना व्यक्त गर्न चाहन्छु ।

धन्यवाद ।

....

खड्गराज सेजुवाल

अध्यक्ष

विषय सूची

परिच्छेद १ परिचय......१

१.१ पृष्ठभूमि......१

१.२ गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण (Rural Municipality Profile) *तयार गर्नुको उद्देश्य*...... २

१.३ अध्ययनको महत्व......३

१.४ अध्ययनको औचित्य......३

१.५ अध्ययन विधि......४

१.५.१ गाउँपालिकास्तरीय अन्तरक्रियात्मक छलफल कार्यक्रम......४

१.५.२ जनशक्तिलाई तालिम......४

१.५.३ तथ्याङ्क सङ्कलन......५

१.५.४ तथ्याङ्कको सफ्टवेयरमा इन्ट्रि तथा विश्लेषण......५

१.५.५ वस्तुगत विवरण लेखन......५

१.५.६ गाउँपालिका वस्तुगत विवरणको गाउँपालिका वैठकमा छलफल......५

१.५.७ गाउँपालिका वस्तुगत विवरणको अन्तिम मस्यौदा तयारी......५

१.६ अध्ययनका सीमाहरु......५

परिच्छेद २ भू-जैविक र प्रशासनिक स्थिती......६

२.१ पृष्ठभूमि......६

२.२ कालिकोट जिल्लाको संक्षिप्त परिचय......६

२.३ पचालझरना गाउँपालिकाको ऐतिहाँसिक पृष्ठभूमि......८

२.४ पचालझरना गाउँपालिकाको नामाकरण......८

२.५ पचालझरना गाउँपालिकाको धरातलीय अवस्थिति र सिमाना......८

२.६ पचालझरना गाउँपालिकाको क्षेत्रफल......९

२.७ पचालझरना गाउँपालिकाको भौगोलिक स्वरुप......१०

परिच्छेद ३ गाउँपालिकाको जनसाङ्ख्यीक विवरण......११

३.१ २०७६ अनुसार गाउँपालिकाको घरधुरी तथा जनसंख्या विवरण......११

३.२ घरधुरी सर्वेक्षण २०७६ अनुसार लैङ्गिक प्रतिशत र अनुपातका आधारमा जनसङ्ख्याको विवरण......१३

३.३ उमेर र लिङ्गका आधारमा गाउँपालिकाको जनसंख्या विवरण......१३

३.४ गाउँपालिकावासीको धर्मका आधारमा जनसङ्ख्याको विवरण......१४

३.५ गाउँपालिकावासीको भाषाको आधारमा जनसङ्ख्याको विवरण १४

३.६ गाउँपालिकामा वसोवास गर्ने समुदायको जातीगत आधारमा जनसङ्ख्याको विवरण १५

३.७ गाउँपालिकाको जातीगत जनसंख्याको प्रतिशतका आधारमा विवरण १६

३.८ गाउँपालिकाको आर्थिकरुपले सक्रिय जनसङ्ख्याको विवरण १६

३.९ गाउँपालिकामा वसोवास गर्ने घरमुलिको लैङ्गिक विवरण १७

३.१० गाउँपालिकामा वसोवास गर्ने जनसंख्याको वैवाहिक अवस्था अनुसार विश्लेषण १८

३.११ अपाङ्गता भएका व्यक्तिको विवरण १९

३.१२ आ.व. २०७५/०७६ मा गाउँपालिकामा भएको पञ्जिकरणको अवस्था १९

३.१३ गाउँपालिकामा मानाइने विभिन्न चाडपर्वको विवरण २२

परिच्छेद ४ आर्थिक विकास २४

४.१ कृषि तथा जीविकोपार्जनको अवस्था २४

४.१.१ खाद्यान्न, तरकारी तथा फलफूल उत्पादन २४

४.१.२ खाद्यान्नमा आत्म निर्भरताको अवस्था २८

४.१.३ पारिवारिक मासिक औषत आम्दानीको विवरण २९

४.१.४ पारिवारिक मासिक आम्दानीको विवरण ३०

४.१.५ गाउँपालिकाबाट निकासी हुन सक्ने स्रोतको विवरण ३१

४.२ पशुपन्छी पालनको अवस्था ३२

४.२.१ गाउँपालिकामा पालन गरिएका पशुपन्छीको विवरण ३२

४.२.२ गाउँपालिकामा पशुपन्छी तथा बालीनालीमा लाग्ने रोगहरुको विवरण ३३

४.३ उद्योग तथा वाणिज्य सम्वन्धी विवरण ३३

४.३.१ साना तथा मझौला उद्योगहरुको विवरण ३३

४.३.२ गाउँपालिकामा भएका होटेल तथा पसलहरुको विवरण ३४

४.३.३ गाउँपालिकामा भएका एग्रोभेट, पानी घट्ट, मिलको विवरण ३४

४.३.४ गाउँपालिका स्तरिय उद्योग वाणिज्य संघ वा चेम्वर अफ कमर्शको विवरण ३५

४.३.५ गाउँपालिकामा भएका वजार सम्वन्धी विवरण ३५

४.४ गाउँपालिकाको जनशक्ति, रोजगार तथा वैदेशिक रोजगार सम्वन्धी विवरण ३६

४.४.१ गाउँपालिकामा भएको प्राविधिक जनशक्तिको विवरण ३६

४.४.२ रोजगारीमा संलग्न जनशक्तिको विवरण ३६

४.४.३ वैदेशिक रोजगारीमा जाने व्यक्तिको विवरण ३७

४.५ पर्यटन विकास सम्वन्धी विवरण ३८

४.५.१ गाउँपालिकामा भएका ऐतिहासिक तथा पर्यटकीय स्थलहरुको विवरण ३८

४.५.२ पर्यटन विकास सम्वन्धी अन्य विवरण........ ३९

४.६ सहकारी तथा बैंक र वित्तीय संस्थाको विवरण........ ४०

४.६.१ विभिन्न सहकारी संख्याको विवरण ४०

४.६.२ विभिन्न सहकारीहरुको विस्तृत विवरण........ ४०

४.६.३ गाउँपालिकामा स्थापना भएका बैंकको विवरण ४१

४.६.४ बैंकमा खाता हुने व्यक्तिहरुको विवरण........ ४१

४.६.५ गाउँपालिकामा जनताको पहुँच भएका बैंकहरुको विवरण ४३

४.६.६ गाउँपालिकामा अन्य आर्थिक कारोवार गर्ने संघसंस्थाहरु........ ४३

परिच्छेद ५ सामाजिक विकास ४४

५.१ शिक्षा........ ४४

५.१.१ गाउँपालिकामा उच्च शिक्षामा संलग्न जनशक्ति ४४

५.१.२ गाउँपालिका तथा विभिन्न वार्ड अनुसारको साक्षरता दर........ ४४

५.१.३ बालबिकास केन्द्रहरुको विवरण ४७

५.१.४ आधारभूत तथा माध्यामिक विद्यालयको जानकारी........ ४८

५.१.५ आधारभूत तथा माध्यामिक विद्यालयमा अध्ययनरत जम्मा विद्यार्थीको विवरण........ ५१

५.१.६ विद्यालयमा भर्ना पश्चात कक्षा छोड्ने विद्यार्थीहरुको विवरण........ ५३

५.१.७ विद्यार्थीको सिकाई उपलब्धी तथा टिकाउ दर........ ५४

५.१.८ आधरभूत, माध्यामिक र नीजि विद्यालयमा कार्यरत शिक्षकहरुको विवरण ५५

५.१.९ शिक्षकहरुको तालिम सम्वन्धी विवरण ५७

५.१.१० विद्यालयमा भएका भौतिक संरचनाहरुको विवरण........ ५९

५.२ स्वास्थ्य........ ६३

५.२.१ स्वास्थ्य सम्वन्धी जानकारी........ ६३

५.२.२ गाउँपालिकामा भएको परिवार नियोजन सम्बन्धी विवरण........ ६३

५.२.३ सुरक्षित मातृ शिशु सेवाको विवरण........ ६४

५.२.४ खोपको विवरण........ ६५

५.२.५ पाँच वर्ष मुनिका बालबालिकाहरुले पोषणको स्थिती........ ६५

५.२.६ गाउँपालिकामा विगत एक वर्षमा देखिएका रोगहरुको विवरण ६७

५.३ खानेपानी तथा सरसफाई........ ६७

५.३.१ गाउँपालिकामा भएका विभिन्न खानेपानीका आयोजनाहरुको विवरण ६७

५.३.२ पिउने पानीको स्रोतको आधारमा घरपरिवारको विवरण........ ६९

५.३.३ पिउने पानीको स्रोत रहेको ठाउँको आधारमा घरपरिवारको विवरण........ ७०

५.३.४ शौचालयको प्रकारका आधारमा घरधुरीको विवरण........ ७०

५.३.५ घरबाट निस्कने फोहरको विवरण ७१
५.३.६ फोहर व्यवस्थापनको आधारमा घरधुरी विवरण ७२

५.४ लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण ७२
५.४.१ महिलाको नाममा भएको सम्पत्ती विवरण ७२
५.४.२ महिनावारी हुदा वस्ने ठाउँको विवरण ७३

५.५ महिला, बालबालिका तथा जेष्ठ नागरिकको सामाजिक स्थिती ७४
५.५.१ महिला/घरेलु हिंसाको विवरण ७४
५.५.२ खेल मैदान, पिकनिक, तथा सार्वजनिक पार्क सम्बन्धी विवरण ७४
५.५.३ सार्वजनिक जग्गा सम्बन्धी विवरण ७४

परिच्छेद ६ः पूर्वाधार विकास.. ७५

६.१ भवन तथा शहरी विकास ७५
६.१.१ घरको स्वामित्वको आधारमा घरधुरीहरुको विरवरण ७५
६.१.२ घरको प्रकारको आधारमा घरधुरीको विवरण ७६
६.१.३ घरको छानाको प्रकारको आधारमा घरधुरीको विवरण ७६
६.१.४ घरको तलाको आधारमा घरधुरी विवरण ७७

६.२ विद्युत तथा साना जलविद्युत (बैंकल्पिक उर्जा समेत) ७८
६.२.१ घरमा उज्यालोको लागि प्रयोग हुने उर्जाको विवरण ७८

६.३ सञ्चार तथा यातायात ७९
६.३.१ सञ्चार तथा यातायातका सेवा सुविधाको पहुँच भएको घरपरिवार ७९
६.३.२ यातायात तथा सञ्चार सेवाको पहुँचको आधारमा घरपरिवारको विवरण ७९
६.३.३ उपलब्ध यातायात तथा सञ्चार सेवाको विवरण ७९
६.३.४ गाउँपालिकामा भएका वस पार्कको विवरण ८०
६.३.५ गाउँपालिकामा भएका सार्वजनिक शौचालयको विवरण ८०
६.३.६ गाउँपालिकामा ढल निकासको अवस्था ८०

६.४ सडक तथा पुलको विवरण ८१

परिच्छेद ७ः वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन ८४

७.१ सामुदायिक तथा अन्य वन सम्बन्धी विवरण ८४

७.२ नदी तथा जलाधारको विवरण ८५

७.३ दैवि प्रकोप सम्बन्धी विवरण ८६

७.४ गाउँपालिकामा भएका विभिन्न खानी, खनिज तथा अन्य प्राकृतिक स्रोतको विवरण ८६

७.५ गाउँपालिकामा सुधारिएको चूल्हो प्रयोग गर्ने घरपरिवारको विवरण ८७

परिच्छेद ८ : संस्थागत शुसासन तथा संगठनको विवरण **८८**

८.१ सरकारी, गैसस र समुदायमा आधारित संस्था विवरण ८८

८.१.१ राजनितिक दलमा समावेशीताको स्थिति ८८

८.१.२ गाउँपालिकामा क्रियाशिल गैर सरकारी संस्था ८८

८.१.३ समुदायमा आधारित संस्था ८८

८.२ गाउँपालिकाले हाल सम्म पारित गरेका ऐन, नीति नियम तथा नियमावलीहरु ९०

अनुसूची १ गाउँपालिकाको संगठनात्मक चार्ट ९१

अनुसुची २ : स्थानीय निर्वाचनमा विजयी पदाधिकारीको नाम तथा प्राप्त गरेको मत ९२

तालिका सूची

तालिका १: २०७६ अनुसार गाउँपालिको घरधुरी, जनसंख्या विवरण ११
तालिका २: गाउँपालिकाका विभिन्न वार्डहरुको उमेर र लिङ्गका आधारमा जनसंख्या विवरण १३
तालिका ३: गाउँपालिकाको जनसंख्याको वार्ड अनुसार जातीगत विवरण १५
तालिका ४: गाउँपालिकाको आर्थिकरुपले सक्रिय जनसंख्याको विवरण १६
तालिका ५: गाउँपालिकामा महिला-पुरुष घरधुरीको संख्यात्मक विवरण १७
तालिका ६: गाउँपालिकामा वसोवास गर्ने जनसंख्याको वैवाहिक अवस्था अनुसार विश्लेषण १८
तालिका ७: गाउँपालिकामा वसोवास गर्ने जनसंख्या मध्ये अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको विवरण १९
तालिका ८ : जन्म दर्ता सम्वन्धी विवरण १९
तालिका ९: मृत्यू दर्ता सम्वन्धी विवरण २०
तालिका १०: विवाह दर्ता सम्वन्धी विवरण २०
तालिका ११: वसाईसराई सम्वन्धी विवरण २१
तालिका १२ : गाउँपालिकाबाट उपलब्ध गराइएका सिफारिसहरु २१
तालिका १३ : सामाजिक सुरक्षा भत्ता पाउने व्यक्तिहरुको विवरण २२
तालिका १४ : गाउँपालिकामा लाग्ने विभिन्न मेला तथा जात्राको विवरण २२
तालिका १५: गाउँपालिकामा उत्पादन हुने खाद्यान्न बाली (मेट्रिक टनमा) २४
तालिका १६: तेलबालीको उत्पादन विवरण (क्वीन्टलमा) २५
तालिका १७ : गाउँपालिकामा दाल बाली उत्पादनको विवरण (क्वीन्टलमा) २५
तालिका १८: गाउँपालिकामा हुने तरकारी उत्पादन (क्वीन्टलमा) २६
तालिका १९: गाउँपालिकामा हुने फलफूलको उत्पादन (क्वीन्टलमा) २७
तालिका २०: मसलाबालीको उत्पादन विवरण (क्वीन्टलमा) २८
तालिका २१ : गाउँपालिकाको खाद्यान्नको आत्मनिर्भरताको विवरण २८
तालिका २२ : विभिन्न शिर्षकमा वार्षिक भएको औषत आम्दानीको विवरण ३०
तालिका २३ : मासिक आम्दानीको विवरण ३०
तालिका २४ : गाउँपालिकाबाट निकासी हुने विभिन्न प्राकृतिक वस्तुको विवरण ३१
तालिका २५: गाउँपालिकाका विभिन्न वार्डहरुमा पालिएका पशुपन्छीहरुको विवरण ३२
तालिका २६ : पशुपन्छी तथा बालीनालीमा लाग्ने विभिन्न प्रकारका रोगहरुको विवरण ३३
तालिका २७ : साना तथा मझौला उद्योगहरुको विवरण ३३
तालिका २८ : गाउँपालिकामा भएका होटेल तथा पसलहरुको विवरण ३४
तालिका २९: गाउँपालिकामा भएका एग्रोभेट पानी घट्ट तथा मिलको विवरण ३४
तालिका ३० : गाउँपालिकामा भएका वजारहरुको विवरण ३५
तालिका ३१: गाउँपालिकामा भएको प्राविधिक जनशक्ति सम्वन्धी विवरण ३६
तालिका ३२: गाउँपालिकामा विभिन्न रोजगारीमा संलग्न जनशक्तिको विवरण ३६
तालिका ३३: गाउँपालिकावाट भारत तथा अन्य देशमा रोजगारीका लागि जाने व्यक्तिहरुको विवरण ३७
तालिका ३४ : गाउँपालिकामा भएका ऐतिहासिक तथा पर्यटकीय स्थलको विवरण ३८

तालिका ३५: गाउँपालिकामा भएका विभिन्न प्रकारका सहकारीहरुको संख्या ४०
तालिका ३६: गाउँपालिकामा भएका सहकारीहरुको विवरण ४०
तालिका ३७ : बैंकमा खाता भए नभएको आधारमा घरपरिवारको विवरण ४२
तालिका ३८ : गाउँपालिकामा जनताको पहुँचमा भएका वैकहरुको विवरण ४३
तालिका ३९ : गाउँपालिकाको उच्च शिक्षामा प्राप्त जनशक्तिको विवरण ४४
तालिका ४० : गाउँपालिकाका विभिन्न वार्ड तथा समग्र गाउँपालिकाको महिला पुरुषको साक्षरता प्रतिशत ४५
तालिका ४१ : बालविकास केन्द्रहरुको विवरण ४७
तालिका ४२ : आधारभूत तथा माध्यामिक विद्यालयको आधारभूत जानकारी ४८
तालिका ४३ : आधारभूत तथा माध्यामिक विद्यालयमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरुको विवरण ५१
तालिका ४४ : विद्यालयमा भर्ना पश्चात कक्षा छोड्ने विद्यार्थीहरुको विवरण ५३
तालिका ४५ : विद्यार्थीहरुको सिकाई उपलब्धी तथा टिकाउ दर ५४
तालिका ४६: आधारभूत तथा माध्यामिक विद्यालयमा कार्यरत शिक्षकहरुको विवरण ५६
तालिका ४७ : शिक्षकहरुको तालिम सम्वन्धि विवरण ५७
तालिका ४८ : विद्यालयमा भएका भौतिक संरचनाको विवरण ६०
तालिका ४९: परिवार नियोजन सम्वन्धी विवरण ६३
तालिका ५० : सुरक्षित मातृ शिशु सेवा सम्वन्धी विवरण ६४
तालिका ५१ : गाउँपालिकामा खोप लगाउने व्यक्तिहरुको विवरण ६५
तालिका ५२ : पाँच वर्ष मुनिका बालबालिकाको पोपणको अवस्था ६५
तालिका ५३ : गाउँपालिकामा विगत एक वर्षमा देखिएका रोगहरुको विवरण ६७
तालिका ५४ : गाउँपालिकामा भएका खानेपानीको विवरण ६७
तालिका ५५ : खानेपानीको स्रोतको आधारमा घरधुरीको विवरण ६९
तालिका ५६: पिउने पानीको स्रोत रहेको स्थानका आधारमा घरधुरीको वर्गिकरण ७०
तालिका ५७ : शौचालयको प्रकारका आधारमा घरधुरीको विवरण ७०
तालिका ५८ : गाउँपालिकाबाट निस्कने फोहरको विवरण (क्वीन्टलमा) ७१
तालिका ५९ : फोहर व्यवस्थापन गर्ने तरिकाका आधारमा घरधुरीको विवरण ७२
तालिका ६० : महिलाको नाममा रहेको सम्पत्ती विवरण ७३
तालिका ६१ : महिनावारीको समयमा वस्ने स्थानका आधारमा घरधुरीहरुको विवरण ७३
तालिका ६२ : गाउँपालिकामा भएका विभिन्न खेलमैदान पार्क आदिको विवरण ७४
तालिका ६३ : गाउँपालिकामा भएका सार्वजनिक जग्गाको विवरण ७४
तालिका ६४ : स्वामित्वको आधारमा घरधुरीहरुको विवरण ७५
तालिका ६५ : घरको वनावटको आधारमा घरधुरीको विवरण ७६
तालिका ६६ : घरको छानाको प्रकारका आधार घरधुरीको वर्गिकरण ७७
तालिका ६७ : उर्जाको रुपमा प्रयोग गर्ने वस्तुका आधारमा घरधुरी विवरण ७८
तालिका ६८ : गाउँपालिकामा भएका सञ्चार तथा यातायातका साधनहरुको विवरण ७९
तालिका ६९ : गाउँपालिकामा दैनिक आउने यातायातका साधन तथा अन्य सञ्चार सम्वन्धी विवरण ७९

तालिका ७० : गाउँपालिकाका विभिन्न वार्डमा भएका सडक सञ्जालको विवरण ८१
तालिका ७१ : गाउँपालिकामा भएका सवै प्रकारका वन सम्वन्धी विवरण ८४
तालिका ७२ : गाउँपालिकामा भएका नदी ताल आदिको विवरण ८५
तालिका ७३: गाउँपालिकामा भएका विभिन्न प्रकारका खानी तथा खनिजको विवरण ८६
तालिका ७४ सुधारिएको चुल्हो भएका र नभएका घरधुरीहरुको विवरण... ८७
तालिका ७५ : गाउँपालिकामा कार्यरत गैह्र सरकारी संघसंस्थाहरुको विवरण.. ८८
तालिका ७६ : गाउँपालिकामा भएका सामुदियक समूह वा संस्थाहरुको विवरण... ८८

परिच्छेद १ परिचय

यस परिच्छेद १ मा गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण तयार गर्नुको मुख्य उद्देश्यहरु, यसले गाउँपालिकाको विकासमा पार्ने प्रभाव र तयारी गर्दा अपनाइएका विधि तथा यसमा समेट्न नसकिएका विषयवस्तुका विषयमा तर्कसंगत तरिकाले विवरण उल्लेख गरिएको छ ।

१.१ पृष्ठभूमि

नेपालमा भएका विभिन्न समयका परिवर्तनहरु मध्ये जनआन्दोलन २०६२/०६३ पश्चात वनेको अन्तरिम संविधान र नेपालको संविधान २०७२ ले विकेन्द्रिकृत प्रणाली अनुसार स्थानीय सरकार सञ्चालन गर्ने बाटो खुल्ला गरिदिए सँगै स्थानीय, प्रादेशिक र संघिय गरि तीनवटै तहका चुनावहरु सम्पन्न भए र लामो समय पदाधिकारी विहिन भएका नेपालका सवै तहले आ-आफना प्रतिनिधिहरु प्राप्त गर्ने मौका मिलेको छ। सरकार गठनका प्रारम्भिक क्रियाकलापहरु पश्चात जनचासोका सवालमा सेवा दिनेगरि कार्य गर्ने क्रममा जनतासँग जोडिएको सवै भन्दा नजिकको सरकारको रुपमा रहेको स्थानीय तहले शुरुका अवस्थामा गर्नु पर्ने सवै भन्दा पहिलो काम भनेको नै दस्तावेजीकरण रहेको छ। स्थानीय तहले तयार गर्नु पर्ने विभिन्न दस्तावेजहरु मध्ये स्थानीय तहको प्रोफाइल अर्थात वस्तुगत विवरण प्रमुख रहेको छ । यस सन्दर्भमा **वस्तुगत विवरण अर्थात प्रोफाइल (Profile) भन्नाले कुनै पनि निश्चित भौगोलिक क्षेत्र भित्र वसोवास गर्ने आम समुदाय, उक्त क्षेत्रको क्षेत्रफल, हावापानी, समुदायसँग सम्वन्धित जनचासोका विषयहरु जस्तै सडक, पुल, वाटोघाटो, सिंचाइ, कृषि, पशुपालन, शिक्षा, सामाजिक परिवेश, साँस्कृति, चाडपर्व, वजार क्षेत्र, वनजङ्गल, आदिका विषयमा स्पष्ट खुलाइएको तथ्यगत विवरण** सहितको दस्तावेजलाई जनाउँछ । यस प्रकारका दस्तावेजका सम्वन्धमा स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को परिच्छेद ६ को दफा १ बमोजिम हरेक स्थानीय तहले सम्बन्धित क्षेत्रको वस्तुस्थिति विश्लेषण गर्ने, श्रोत अनुमान गर्ने, आवधिक योजना, बार्षिक, रणनीतिक, विषय क्षेत्रगत मध्यकालिन तथा दिर्घकालिन विकास योजना, नीति, कार्यक्रम बनाई लागु गर्नुपर्ने नीतिगत प्रावधान राखेको हुँदा यस पचालझरना गाउँपालिका, कालिकोटले आफनो प्रथम गाउँपालिका वस्तुगत विवरण २०७६ तयार गरेको छ। यो वस्तुगत विवरण अर्थात प्रोफाइल तयारी गर्दा संघ र प्रदेश सरकारको नीति, लक्ष्य तथा उद्देश्यसँग तादात्म्यता कायम गर्ने गरि समुदायमा वसोवास गर्ने व्यक्तिको व्यक्तिगत विवरणका साथै विकासका विषयगत क्षेत्रहरुको समेत जानकारी संकलन गरि सोहि अनुसार प्रस्तुत गरिएको छ ।

उपरोक्त कानूनी तथा नीतिगत व्यवस्था र योजनाबद्ध रुपमा गाउँपालिका विकासका प्रयासहरूलाई अगाडि बढाउन गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण अपरिहार्य भए बमोजिम यस गाउँपालिकाले पनि गाउँपालिकाको वस्तुस्थिति विश्लेषण विवरण तयार गरेको छ । गाउँपालिकामा उपलब्ध जनसंख्या, वन क्षेत्र, भौतिक संरचना, समुदायका व्यक्तिहरुले अंगाल्ने पेशा, शिक्षा, योग्यता आदिको विवरण समय र परिस्थिती अनुसार परिर्वतन भइरहने भएता पनि यी तथ्यांकगत विवरण समय समयमा परिमार्जन गरि वस्तुगत विवरण अपडेट गर्न जरुरी हुन्छ तथापी यो वस्तुगत विवरणमा उल्लेख भएका विवरणले आगामी दिनमा गाउँपालिकाले के कसरी तथ्यांक व्यवस्थापन गर्नु पर्दछ भन्ने कुरालाई

समेत मार्ग निर्देशन गर्ने भएकोले यस प्रथम वस्तुगत विवरणले सो कार्यका लागि समेत सहयोगी भूमिका खेल्ने छ । गाउँपालिकाको समग्र विकासका लागि हालको वर्तमान अवस्थाको विषयमा जानकारी संकलन गर्ने र उक्त जानकारीलाई तर्कपूर्ण तरिकाले प्रस्तुत गरिएको यो पचालझरना गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण हो ।

१.२ गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण (Rural Municipality Profile) तयार गर्नुको उद्देश्य

नेपालको संविधान २०७२ को धारा २९५ को उपधारा ३ मा व्यवस्था भए अनुरूप मिति २०७३/११/२७ गते भएको निर्णय अनुसार स्थानीय तहका रुपमा गाउँपालिका तथा नगरपालिकाहरू क्रियाशिल भए पश्चात् यो पचालझरना गाउँपालिका पनि साविकका राम्नाकोट, नानीकोट, र बदालकोटको आधा भन्दा बढि गाउँ विकास समितिहरुलाई समावेस गरि ९ वटा वडाहरुमा विभाजन गरि बनेको हो । यो गाउँपालिका घोषणा भएपश्चात समायोजन भएको स्थानहरूको सम्पूर्ण वस्तुस्थिति समावेश हुनेगरि कुनै आधिकारिक दस्तावेज तयार नभएको अवस्थालाई मध्यनजर गर्दै तथा नेपाल सरकार संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालयको मिति २०७४ बैशाख २६ गतेको परिपत्र अनुसार यस गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण तयार गरि सार्वजनिक गरिनुपर्ने नीतिगत निर्णय भए पश्चात यो वस्तुगत विवरण तयार गरिएको हो । गाउँपालिकाको २०६८ को जनगणनाको प्रतिवेदन र २०७५/२०७६ को प्राथमिक तथ्यांक संकलन विधि प्रयोग गरि प्राप्त जानकारीको आधारमा यो वस्तुगत विवरण तयार गरिएको छ भने प्रोफाइल तयार गर्नुका मुख्य उद्देश्यहरु यस प्रकार रहेका छन् :

- गाउँपालिकावासीहरुको घरधुरी सर्वेक्षणको माध्यमबाट उनिहरुका सामाजिक, शैक्षिक, आर्थिक लगायत विवरणको अध्ययन गरि एकमुष्ट विवरण प्रस्तुत गर्नु,
- गाउँपालिकाको भू-जैविक, भौतिक, आर्थिक, सामाजिक, वातावरण र संस्थागत विकास समेतगरी सवै विषयगत क्षेत्रको वस्तुगत चित्रण तथा विश्लेषण गरी विवरण प्रस्तुत गर्नु,
- गाउँपालिकाको भौतिक, प्राविधिक, मानवीय तथा वित्तीय स्रोतसाधनको स्थिति र उपलब्धताबारे विश्लेषण गर्नु
- विद्यालय, सरकारी तथा गैह सरकारी कार्यालय, समुदायमा आधारित संघसंस्थाको विषयमा अध्ययन गरि उनिहरुको हालको अवस्था र उनिहरुले प्रदान गर्ने सेवाका विषयमा विश्लेषण प्रतिवेदन तयार गर्नु ,
- भौगोलिक, सामाजिक, आर्थिक, धार्मिक, प्राकृतिक र मानवीय जीवनका हरेक पक्षहरूका वारेमा जानकारी प्राप्त हुने भएकोले ती वस्तुको समिक्षा गरि सुधार, समायोजन वा परिवर्तन गर्न र नयाँ योजना तर्जुमाका लागि पृष्ठपोषण प्राप्त हुने वातावरण निर्माण गर्नु,
- सरकारी एवं गैरसरकारी सँस्था तथा स्थानीय निकायहरूबीच समन्वय गराई कार्यान्वयनको प्रभावकारिता बढाउँदै विकासको दोहोरोपनलाई कम गर्दै लिने वातावरण निर्माण गर्नु, ,
- सूचनाबाट विभिन्न निकाय तथा व्यक्तिहरूसँग सम्बन्ध बढाउन सहज हुने हुनाले आपसी सहयोगको वातावरण निर्माण गर्नु ।

- गाउँपालिकामा रहेका सम्पूर्ण स्रोत र साधन का साथै राज्यले प्रदान गर्दै आइरहेका विभिन्न सेवा सुविधाको बारेमा स्पष्ट नक्शाङ्कन गर्नु ।

१.३ अध्ययनको महत्व

विगत लामो समय देखि नेपालमा विभिन्न तहका चुनावहरु हुन नसक्दा जनप्रतिनिधि विहिन अवस्थामा कर्मचारीहरुले मात्र सरकार सञ्चालन गरिरहेको अवस्था थियो जस्को परिणामस्वरुप समुदाय विकासका पहलहरुमा सहि तथ्याङ्कको अभावमा कुनै पनि अपडेट गर्ने कार्यहरु भएनन् । नेपाल सरकार तथा अन्य दातृनिकायहरुले पनि नेपाल सरकारले गरेको जनगणनालाई आधार मानेर त्यसको आधारमा योजना निर्माण गर्ने परिपाटिले नेपालमा लामो समय काम गरेको पाइन्छ । त्यसरी नै विगतमा नेपाल सरकार लगायत सवै संघसंस्था वा अनुसन्धान गर्न चाहने व्यक्ति सवैले कुनै दातृ निकायले अध्ययन गरेका वस्तुगत विवरणमा भर पर्नु पर्थ्यो किनकी आधिकारिक स्रोत प्राप्त गर्न प्राय असम्भव नै थियो । नेपाल सरकारले तयार पार्ने त्यहि हरेक १० वर्षको अन्तरालमा गरिने जनगणना प्रतिवेदनलाई निरन्तर १० वर्ष सम्म सन्दर्भसूचीको रुपमा प्रयोग गर्दै आउने चलन थियो तर अव स्थानीय सरकार सञ्चालनमा आइसकेको परिपेक्षमा यस प्रकारका आवश्यक जानकारीहरु समय समयमा अपडेट गर्दै जानु पर्ने देखिन्छ । विकासमुलक क्रियाकलापको सवै भन्दा आधारभूत र नभइ नहुने कुरा भनेकै त्यस समुदायको जनसाँख्यीक, आर्थिक, भौगोलिक, साँस्कृतिक, सामाजिक तथा अन्य यस्तै प्रकारको जानकारी हो किनकी यसले कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पूर्वको अवस्था के कस्तो रहेको छ भन्ने वारेमा जानकारी उपलब्ध गराउछ भने अर्को तर्फ स्थानीय तहले गर्ने योजना, विकास वजेट बाँडफाँडका कुराहरु सोहि तथ्याङ्कमा निर्भर रहने गर्दछन ।

१.४ अध्ययनको औचित्य

नेपालको संविधान २०७२ अनुसार स्थानीय सरकारले स्वतन्त्र रुपमा आफुलाई आवश्यक पर्ने तथ्यांक, योजना र अन्य निर्देशिकाहरु तयार गरी दस्तावेजीकरण गर्न सक्ने प्रावधान राखेको छ । अर्को नेपाल सरकारले देशभरका ७५३ वटै स्थानीय सरकार कार्यान्वयनमा ल्याएको छ । वि.स. २०७३ फागुन २७ गते स्थानीय तहको विवरण राजपत्रमा प्रकाशन गरेसँगै फागुन २९ गतेबाट देशभर स्थानीय तह कार्यान्वयनमा आएका छन् । यस अनुसार विकास कार्यक्रम सञ्चालनका लागि विगतमा हरेक स्थानीय तहलाई दिइँदै आएको विकासको प्रारम्भिक बजेटलाई आर्थिक वर्ष ०७४/०७५ देखि स्थानीयकरण गदै लैजाने योजना अगाडि सारिएको छ । देशभरमा विकास क्षेत्र, अञ्चल, जिल्ला र गाउँ विकास समितिको अवधारणाबाट विभिन्न गतिविधिहरु अगाडि बढिरहेको हिजोको परिवेशमा एकाएक गाउँपालिका तथा नगरपालिकाको अवधारणामा आईपुग्दा हाल सञ्चालनमा आएका स्थानीय तहमा कुन कुन साविकका गाउँ विकास समितिहरु मिलेर बने, कति टुक्रिए, कति गाभिए र सो को आधारभूत जानकारी के हो भन्ने विषयमा सर्वत्र अन्यौलता छाएको अवस्थामा यसरी गाउँपालिकाले आफनो क्षेत्र भित्रको सम्पूर्ण वस्तुगत विवरणलाई एकैठाउँमा राख्नका लागि गरिएको यो पहललाई अत्यन्त महत्वपूर्ण पहलको रुपमा मानिएको छ। यस कार्यले एकातिर गाउँपालिकाका विभिन्न गतिविधिहरु सञ्चालन गर्न सहज हुने छ भने अर्को तर्फ समुदायका आम

नागरिकहरुलाई पनि आफनो क्षेत्रमा विकासमुलक कार्यहरुमा वजेट माग गर्न सजिलो हुने छ । अन्य विभिन्न सहयोगी निकायहरुलाई पनि कार्यक्रम तयार गरि लागू गर्न समेत सजह हुने छ ।

१.५ अध्ययन विधि

गाउँपालिकाको प्रोफाइल तयारी गर्ने कार्य आफैमा एउटा प्रक्रियागत कार्य भएको हुँदा यसमा विभिन्न चरणमा कार्य गर्नु पर्ने हुन्छ । विभिन्न चरणमा गरिने अध्ययन विधिलाई तलको चित्रमा प्रष्ट पार्ने प्रयास गरिएको छ

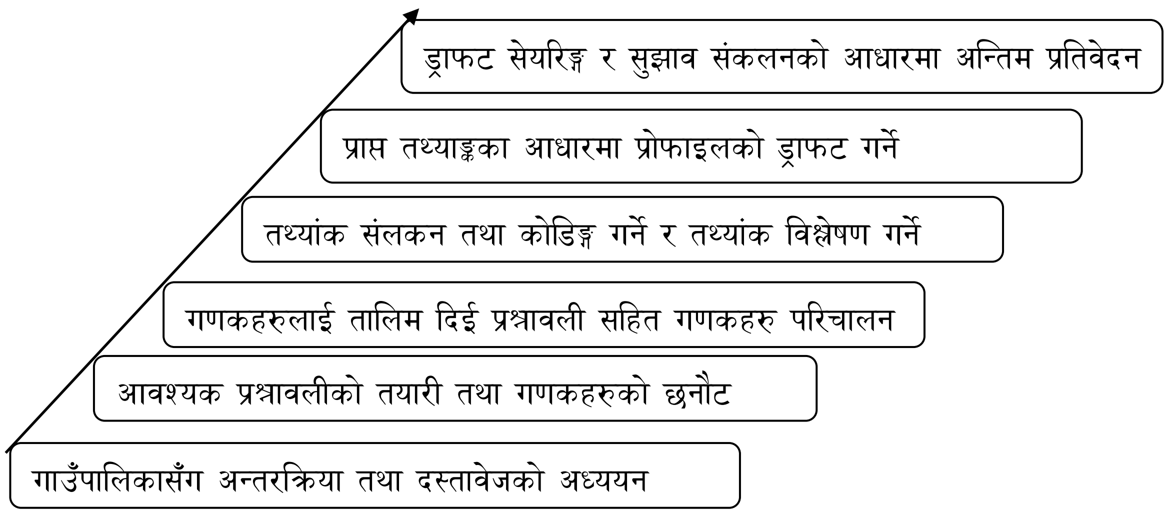

१.५.१ गाउँपालिकास्तरीय अन्तरक्रियात्मक छलफल कार्यक्रम

गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण विश्लेषण गर्नु पुर्व समुदायबाट के कस्ता विवरणहरु संकलन गर्ने र सो कार्यका लागि को कस्लाई जिम्मेवारी दिने भन्ने विषयमा विस्तृतरुपमा छलफल आयोजना गरियो । यस छलफल बैठकमा विशेषगरी विज्ञहरुले तयार गरेका वस्तुगत विवरणको जानकारी संकलन गर्ने फर्म फर्म्याटका विषयमा छलफल गरिएको थियो ।

१.५.२ जनशक्तिलाई तालिम

संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालयबाट जारी गाउँ वस्तुस्थिति विवरणको ढाँचामा उल्लेखित विवरण तथा गाउँपालिकाको समग्र विकासको पक्षका लागि आवश्यक पर्ने जानकारी सङ्कलन गर्नका लागि विज्ञहरु मार्फत तयार गरिएको प्रश्नावलीहरुमा आधारित भएर घरधुरी सङ्कलक र वार्ड स्तरिय अन्य जानकारी तथा विद्यालयस्तरिय जानकारी सङ्कलन गर्नका लागि खटाइएका जनशक्तिलाई १ दिने अभ्यासमुलक तालिम सम्पन्न गरिएको थियो ।

१.५.३ तथ्याङ्क सङ्कलन

पचालझरना गाउँपालिकाका विभिन्न ९ वटै वार्डहरुमा रहेका विभिन्न समुदायमा घरधुरी सर्वेक्षण तथा वार्डमा रहेका विभिन्न सरकारी तथा गैह्र सरकारी कार्यालय जस्तै सहकारी, वन उपभोक्ता समिति, महिला समूह बाल क्लव विद्यालयहरुसँग भेटघाट गरि उनिहरुसँग भएको जानकारी विस्तृत फर्म्याटको आधारमा सङ्कलन गरिएको थियो ।

१.५.४ तथ्याङ्कको सफ्टवेयरमा इन्ट्रि तथा विश्लेषण

गाउँपालिकाका विभिन्न तहबाट सङ्कलन गरिएको जानकारीलाई विज्ञले तयार गरेको सफ्टवेयरमा कोडिङ्ग गरेर इन्ट्रि गरिएको थियो । उक्त इन्ट्रि गरिएको तथ्याङ्कलाई सामाजिक, आर्थिक तथा अन्य विभिन्न क्षेत्रगत तरिकाले विश्लेषण गरिएको थियो ।

१.५.५ वस्तुगत विवरण लेखन

तथ्याङ्क विश्लेषण पश्चात आएको जानकारीलाई विभिन्न परिच्छेद्हरुमा छुट्टाछुट्टै तरिकाले सामूहिकिकरण गरि सोहि अनुसार मिलाएर पुस्तकको रुपमा ड्राफटको रुपमा तयार गरिएको थियो ।

१.५.६ गाउँपालिका वस्तुगत विवरणको गाउँपालिका वैठकमा छलफल

अन्तिम ड्राफ्टको रुपमा तयार गरिएको प्रोफाइललाई गाउँपालिकाको वैठकमा समष्टिगत रुपमा छलफल गरि के कस्तो प्रतिफल आयो भन्ने बारेमा छलफल गरिएको थियो । उक्त छलफलमा गाउँपालिकाका सवै वार्डहरुलाई एक एक प्रति तथा गाउँपालिकालाई २ प्रति हार्डकपि उपलब्ध गराईएको थियो । उपलब्ध गराइएको पुस्तकलाई गाउँपालिका तथा वार्डस्तरमा अध्ययन गरि सल्लाह सुझाव पेश गरिएको थियो ।

१.५.७ गाउँपालिका वस्तुगत विवरणको अन्तिम मस्यौदा तयारी

गाउँपालिकाका विभिन्न तहहरुबाट आएका सल्लाह सुझावको आधारमा प्रोफाइललाई पुनर्लेखन गरि अन्तिम रुप दिइ गाउँपालिकालाई वुझाइएको थियो ।

१.६ अध्ययनका सीमाहरु

घरधुरी सर्वेक्षण तथा समुदायका विभिन्न संरचनाहरुबाट तथ्याङ्क संकलन गरेर ल्याइएको भएता पनि विभिन्न परिस्थितिका कारण प्रोफाइल तयारीका विभिन्न चरणहरु देखि नै केहि सिमाहरुमा बाँधिएर कार्य गर्नु परेको कारण यो दस्तावेजीकरणका क्रममा केहि सिमाहरु रहेका छन :

(क) यो गाउँपालिकाको प्रोफाइल तयार गर्दा सामाजिक, भौगोलिक, साँस्कृतिक तथा धार्मिक पक्षको हरेक कुराको विस्तृतरुपमा विश्लेषण गर्न सकिएको छैन ।

(ख) प्रोफाइलले वर्तमान अवस्थाको विश्लेषण गर्ने भएको हुँदा यसमा कुनै सामाजिक, भौगोलिक पक्षको विश्लेषण गर्दा योजना तथा आगामी क्रियाकलापहरुलाई समेटिएको छैन ।

परिच्छेद २ भू-जैविक र प्रशासनिक स्थिती

यस परिच्छेदमा गाउँपालिका रहेको जिल्ला, गाउँपालिकाको ऐतिहासिक पृष्ठभूमि, गाउँपालिकाको नामाकरण सम्बन्धी विवरण र गाउँपालिकाको भू-धरातलीय यथार्थता सम्बन्धी तथ्यगत कुराहरुलाई उल्लेख गरिएको छ ।

२.१ पृष्ठभूमि

नेपालको संविधान २०७२ को धारा २९५ को उपधारा ३ बमोजिम गठन भई मिति २०७३।११।२७ देखि लागू हुने गरि ४ वटा महानगरपालिका, १३ वटा उपमहानगरपालिका २४८ वटा नगरपालिका, ४७९ वटा गाउँपालिका गरि ७४४ वटा स्थानीय निकाय कायम भएको भएता पनि हाल ६ वटा महानगरपालिका, ११ वटा उपमहानगरपालिका, २७६ वटा नगरपालिका र ४६० वटा गाउँपालिका गरि ७५३ (http://mofaga.gov.np) वटा स्थानीय तहहरु कायम भएका छन् । ती स्थानीय तहहरुमा विभिन्न तहका चुनाव पश्चात आ-आफना पदाधिकारीहरुको छनौट गरि जनताको घरदैलोमा स्थानीय सरकार कायम भएको छ र सोहि अनुसार जनताको आवश्यकता र समस्याको गुनासोलाई सम्बोधन गर्दै विकासमुलक कार्यहरु भइरहेका छन् । एकातिर गाउँपालिकाले सवै समुदायलाई लक्षित गरि समान तरिकाले विकासमुलक कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्नु परेको छ भने अर्को तर्फ गाउँपालिकाका विभिन्न समुदायको वस्तुगत जानकारीको अभाव रहेको वर्तमान अवस्थामा विकासमुलक कार्यक्रम सञ्चालन गर्न कठिनाई रहेको छ । तसर्थ यस परिवेशमा गाउँपालिका रहेको स्थानको भू-जैविक अवस्थाका विषयमा सत्यतथ्य जानकारीको खोजी गर्दै दस्तावेजीकरण गर्दै जानु पहिलो कार्य भएको छ। किनकी भरपर्दो एवम् विश्वसनीय तथ्याङ्क र सूचनाबाट मात्र वस्तुगत र वैज्ञानिक योजना बन्न सक्छन् जसको फलस्वरूप ठोस उपलब्धि हासिल हुनाका साथै स्रोतको प्रभावकारी परिचालन सम्भव हुन्छ । यस गाउँपालिकाको सन्दर्भमा पनि छोटो समय र न्यून स्रोत साधनको व्यस्थापनका बावजुद आवश्यक जानकारी सङ्कलन गरेर, स्थलगत सर्वेक्षणका विभिन्न प्रतिवेदनहरू, छलफल, अन्तरक्रिया र विषयगत कार्यालयहरूबाट प्राप्त विभिन्न जानकारीहरू र विवरण विगतमा तयार पारेका गाउँपालिकाको प्रोफाइल, नेपालको जनगणनाको पछिल्लो प्रतिवेदन २०६८ र हालसालै सङ्कलन गरिएको प्राथमिक तथ्याङ्कको आधारमा रहि तयार गरिएको छ ।

२.२ कालिकोट जिल्लाको संक्षिप्त परिचय

देशका विभिन्न भू-भागहरु जस्तै साविकको कर्णाली अञ्चल तथा हालको कर्णाली प्रदेशका विभिन्न जिल्लाहरु मध्ये कालिकोट जिल्ला पनि एउटा हो । पूर्वमा दैलेख, पश्चिममा जुम्ला, उत्तरमा मुगु र डोल्पा, र दक्षिणमा अछाम जिल्लाको विचमा यो जिल्ला अवस्थित छ । कालिकोट जिल्ला समुद्र सतह देखि ७३८ मि. देखि ४,७९० मि. सम्मको उचाईं सम्म फैलिएको छ । वि.स. २०१८ साल अघि अहिलेको कालिकोट जिल्ला राणाकालिन बैधानिक कानून २००४ अनुसार ३२ जिल्ला अन्तर्गतको जुम्ला जिल्लामा पर्दथ्यो । वि.स. २०१८ सालमा नेपाललाई १४ अञ्चल ७५ जिल्लामा विभाजन गरिएपछि कर्णाली अञ्चलका ५ जिल्ला मध्ये तिब्रीकोटको रुपमा यस जिल्लाको नाम रहन गयो । नेपालको मान चित्रमा यो जिल्ला २९ डीग्री ५ मिनेट देखि २९ डीग्री २८ मिनेट उत्तरी अंक्षास र ८१ डीग्री २८ मिनेट देखि ८२ डीग्री ०२ मिनेट पुर्वी देशान्तर मा पर्दछ । यस जिल्लालाई वि.स. २०३२ साल

अघि तिव्रीकोट भन्ने गरिएकोमा वि.स. २०३२/०८/२६ गतेको निर्णय अनुसार कालिकोट नामाकरण गरिएको हो । हाल यस जिल्लालाई नेपालको कान्छो जिल्लाको रूपमा चिनिन्छ । यस जिल्लाको कूल क्षेत्रफल १,७४१ बर्ग कि.मी. रहेको छ भने यस जिल्लाले देशका कूल क्षेत्रफलको १.१८ प्रतिसत भू—भाग ओगटेको छ । पहिला यस जिल्लाको सदरमुकाम मान्म राखिएको थियो । वि.स. २०४० मा जिल्ला सदरमुकाम मान्मबाट माथी लेकको चुचुरो खाँडाचक्रमा सारियो । भुरे टाकुरे मल्ल बंशका अन्तिम राजा मलैब्रम्हको दरवार सामरिक हिसावले महत्वपूर्ण यही खाँडाचक्रमा थियो भन्ने गरिन्छ जहाँ पुरानो दरवारको भत्केको जगको भग्नावशेष हाल पनि देख्न सकिन्छ । त्यस्तै नेपालको राजधानी काठमाण्डौ देखि यस जिल्लाको सदरमुकाम मान्म खाडाचक्र ७०८ कि.मी. मोटर बाटोको दुरीमा रहेको छ ।

कालिकोटको भौगोलिक अवस्थाको संक्षिप्त विवरण यस प्रकार रहेको छ :

अक्षांश : २९° ०५' उत्तर देखि २९° २८' उत्तरसम्म

देशान्तर : ८१° २८' पूर्व देखि ८२° ०२' पूर्व सम्म

क्षेत्रफल : १७४१ वर्ग कि.मि. (१७८०३० हेक्टर)

जिल्लाको नामाकरणका सन्दर्भमा विभिन्न भनाई भएता पनि कालिकोट जिल्लाको कालिका गाउँ विकास समितिको कालिका गाउँमा अवस्थित रहेको कालिकादेवीको मन्दिर (मांडु) बाट नै यस जिल्लाको नाम कालिकोट रहन गएको हो भन्ने जनधारणा रहेको पाइन्छ । कालिकोट जिल्लाको भू-भाग २०१८ साल अघि राणाकालिन वैधानिक कानुन वि.सं. २००४ अनुसार प्रधानमन्त्री पद्म शमशेरले विभाजन गरेपछि कर्णाली अञ्चलमा ५ जिल्लाहरू हुम्ला, मुगु, डोल्पा, जुम्ला र तिब्रिकोट रहन पुगे । यसै अन्तर्गतको तिब्रिकोट र जुम्ला जिल्लामा हालको कालिकोट जिल्लाको भू-भाग रहेको थियो । वि.सं. २०३४ सालमा तिब्रिकोट विघटन भई केही गाउँ पञ्चायत डोल्पामा र धेरै गाउँ पञ्चायतहरू जुम्लामा गाभिए । हाल कालिकोट जिल्लामा पर्ने धेरै गाउँ विकास समितिहरू तत्कालिन जुम्ला जिल्लामा पर्दथे । यस प्रकार पछिमात्र छुट्टै कालिकोट जिल्लाको व्यवस्था भई मान्म गाउँको खाडाचक्र डाँडामा सदरमुकाम स्थापना गरिएको हो । मध्यकालिन नेपालमा हालको कालिकोट जिल्लाको धेरै भू-भाग सिंजा राज्य अन्तर्गत पर्दथ्यो भने तिला दक्षिणको केही भू-भाग दुल्लु राज्यले समेटेको थियो । कर्णाली प्रदेशमा दुल्लु र सिंजा राज्य सामाजिक र आर्थिक हिसाबले पनि बलिया मानिन्थे । कर्णाली किनारका फराकिला फाँटहरू रहेको दुल्लु राज्य र जुम्ला तथा सिंजा उपत्यका रहेको सिंजा राज्यमा प्रशस्तै कृषि उत्पादन र पशुपालन हुने गर्दथ्यो । कर्णाली नदी घाँटी हुँदै तिब्बतसँगको व्यापार हुने हुनाले यस जिल्लाको तल्लो भू-भाग व्यापारिक कारोबारमा समेत प्रख्यात थियो ।

विकासका दृष्टिकोणले कालिकोट जिल्ला भर्खर मात्र अगाडि बढिरहेको हो । कर्णाली राजमार्गको स्तरोन्नती गर्न सकेको खण्डमा कालिकोट जिल्लामा उत्पादित कृषि उपज तथा पशु उत्पादनलाई सहज तरिकाले राष्ट्रिय, अन्तराष्ट्रिय क्षेत्रमा वजारीकरण गर्न सकिने प्रशस्त सम्भावनाहरु रहेका छन् ।

२.३ पचालझरना गाउँपालिकाको ऐतिहाँसिक पृष्ठभूमि

नेपालको संविधान २०७२ अनुसार देश संघिय संरचनामा गईसके पछि देशमा संघिय संरचनाको स्वरुप अन्तरगत नै कालिकोट जिल्लाको पचालझरना गाउँपालिकाको स्थापना भएको हो । साविकका राम्नाकोट, नानीकोट र आधा भन्दा बढि बदालकोटको सिकु मिलाएर यो पचालझरना गाउँपालिका वनेको हो । २०४७ सालको संविधान अनुसार गाउँ विकास समिति र नगरपालिकाको संरचना हुँदा गाउँपालिकाको कुनै अवधारणा नै नभएको हुँदा यस गाउँपालिकाको लामो इतिहास नभएता पनि गाउँपालिका वन्ने क्रममा यस क्षेत्रको प्रख्यात पर्यटकीय क्षेत्र पचालझरनाको नामबाट गाउँपालिकाको नामाकरण गरिएको हो ।

२.४ पचालझरना गाउँपालिकाको नामाकरण

नेपालको संविधान २०७२ अनुसार साविकको राम्नाकोट गाउँ विकास समितिको केन्द्रलाई नै यस गाउँपालिकाको केन्द्र मानेर प्रशासनिक क्रियाकलापहरु हुँदै आएको यस गाउँपालिकाको नामाकरण गर्ने क्रममा यस क्षेत्रको मुगु जिल्लामा रहेको रारा ताल पछि अर्को एउटा महत्वपूर्ण पर्यटकीय क्षेत्रको रुपमा रहेको पचालझरनालाई विश्वमा चिनाउने हेतुले यसबाट नै गाउँपालिकाको नामाकरण गरिएको हो । भारतको रुपैडिया देखि हुम्लाको हिल्सा जोड्ने सडकको खण्डमा पर्ने यो पचालझरना क्षेत्रको विकास र प्रवद्र्धन गर्न सकेको खण्डमा यो गाउँपालिकालाई नमूना गाउँपालिका वनाउन सकिने कुरामा दुईमत छैन । तसर्थ गाउँपालिका विकासका विभिन्न किसिमका पूर्वाधारहरु निर्माण गर्ने क्रममा पचालझरना क्षेत्रको विकासलाई केन्द्रमा राखेर अन्य क्रियाकलापहरु अगाडि बढाउनु पर्ने देखिन्छ भने यस क्षेत्रको समृद्धिका लागि पचालझरनाले ठूलो योगदान गर्ने छ ।

२.५ पचालझरना गाउँपालिकाको धरातलीय अवस्थिति र सिमाना

यो गाउँपालिका अक्षाशं २९°१७' N देखी २९°३४' N देशान्तर ८१°६२' E देखी ८१°८०' E सम्म फैलिएको छ कालिकोट जिल्लाको सदरमुकाम देखि पश्चिम-दक्षिणमा पर्ने यो गाउँपालिका पूर्वमा पताला गाउँपालिका, पश्चिममा रास्कोट नगरपालिका, उत्तरमा वाजुरा जिल्ला र दक्षिणमा खाडाचक्र नगरपालिकाको विचमा पर्दछ । १६६.६ वर्ग कि.मि. क्षेत्रफल रहेको यो गाउँपालिका समुद्री सतह देखि ९७० मि. को उचाइ सम्म फैलिएको छ भने कालिकोट

जिल्लाका अग्ला हिमालचुलिहरु यस गाउँपालिकासँग जोडिएका छन् । यस गाउँपालिकाको भौगोलिक नक्शा यस प्रकार रहेको छ :

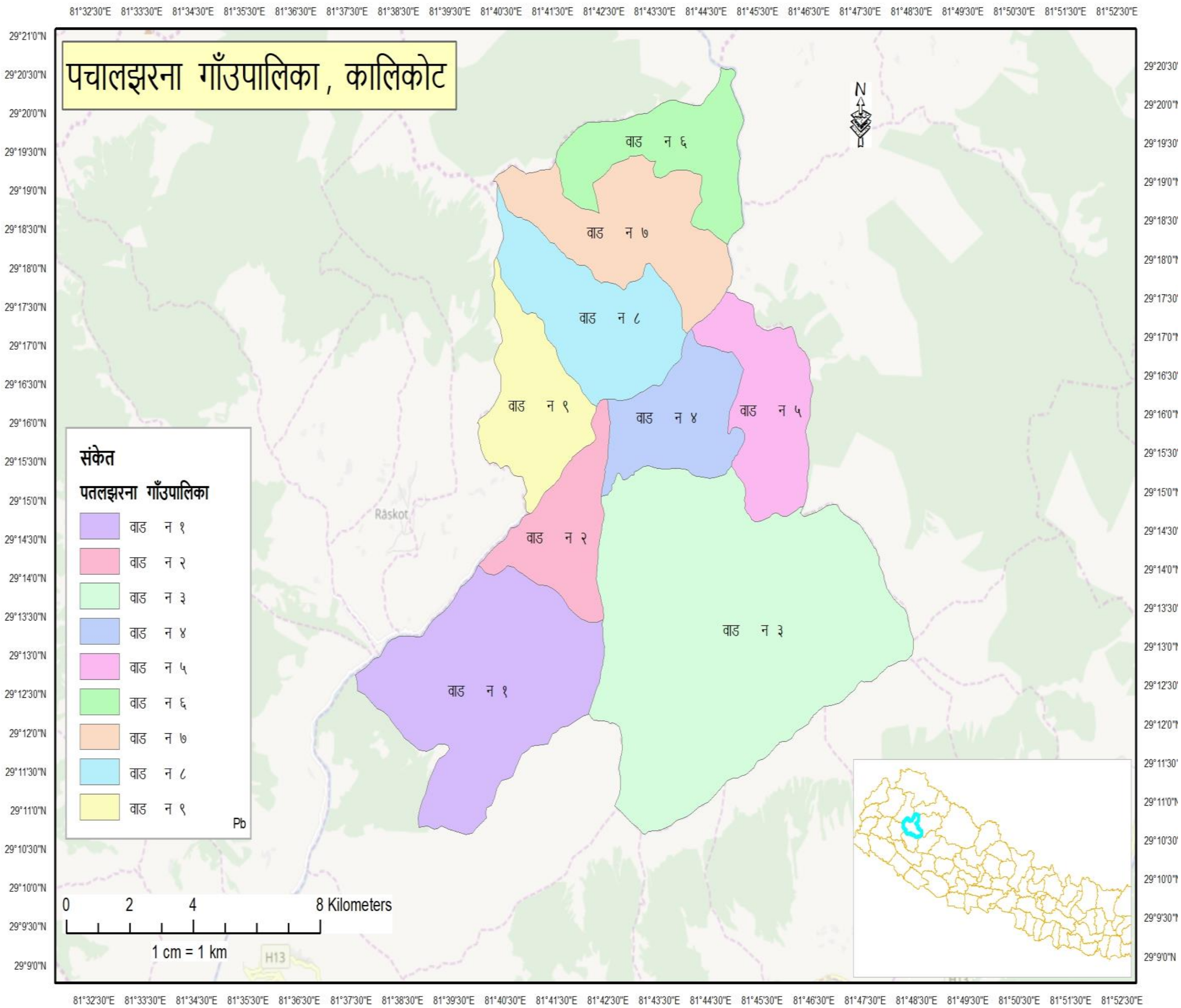

२.६ पचालझरना गाउँपालिकाको क्षेत्रफल

कालिकोट जिल्लाका विभिन्न अन्य स्थानीय तहहरु मध्ये यो पचालझरना गाउँपालिकाको जम्मा क्षेत्रफल १६६.६ वर्ग कि.मि. रहेको छ भने यसका वडा अनुसारको क्षेत्रफल हेर्दा वडा नं. १ को क्षेत्रफल २७.६ वर्ग कि.मि., वडा नं. २ को क्षेत्रफल ८.९ वर्ग कि.मि., वडा नं. ३ को क्षेत्रफल ५७.४ वर्ग कि.मि., वडा नं. ४ को क्षेत्रफल १०.१

वर्ग कि.मि., वडा नं. ५ को क्षेत्रफल ११.३ वर्ग कि.मि., वडा नं. ६ को क्षेत्रफल ११ वर्ग कि.मि., वडा नं. ७ को क्षेत्रफल १५.२ वर्ग कि.मि., वडा नं. ८ को क्षेत्रफल १४.४ वर्ग कि.मि., र वडा नं. ९ को क्षेत्रफल १०.७ वर्ग कि.मि. रहेको छ ।

२.७ पचालझरना गाउँपालिकाको भौगोलिक स्वरुप

कालिकोट जिल्लाको दक्षिण—पश्चिम भागमा अवस्थित यो गाउँपालिका भौगोलिक दृष्टिले धेरैजसो भुभाग महाभारत श्रृङ्खलाको मन्द ढालयुक्त पहाडी क्षेत्र, चट्टान युक्त र कंकड खैरो माटो, अधिकांश भाग जंगलले ढाकिएको, साना फाँटहरु भएको, सिचाईका केहि सम्भावना भएको खेती गर्न सकिने खेतीयोग्य जमिन अन्य विभिन्न नदीनालाले बनाएका किनारीय भुखण्डहरू र महाभारत श्रृङ्खलाका तल्ला होचा पहाडहरूले बनेको छ ।

यस गाउँपालिकामा पाइने विभिन्न किसिमका जडिवुटी तथा वुट्यानहरुको उत्पादनका आधारमा यस अनुसार वर्गिकरण गरिएको छ :

ऊचाई मिटर	मूख्य जडिबुटी
४८०-१२८०	अमला, असुरो, क्यामोमाईलफूल, कचुर, काकरसिङ्गी, घोडताप्रे, तुलसी, तेजपात, पिपला, रिठा
१२८०-२०८०	अमला, असुरो, ओखर, काउलो, काकरसिङ्गी, चिराईतो, चुत्रो, झ्याउ, टिमुर, टुकिफुल, तेजपात, मजिठो
२०८०-२८८०	ओखर, चिराईतो, चुत्रो, झ्याउ, टिमुर, टुकिफुल, डालेचुक, पाखणवेद, विष, भुतकेश, सतुवा, सुगन्धवाल
२८८०-३६८०	वनलसुन, गुच्चि च्याउ, जिम्बु, टुकिफुल, डालेचुक, धुपि, पदमचाल, पाखणवेद, विष, भुतकेश, लघुपत्र, लौठसल्ला, सतुवा, सुगन्धवाल
३६८०-४४८०	वन लसुन, कुट्की, जटामसी, जिम्बु, धुपि, पदमचाल, विष, भुतकेश

परिच्छेद ३ गाउँपालिकाको जनसाङ्ख्यीक विवरण

यस परिच्छेदमा गाउँपालिकामा वसोवास गर्ने सम्पूर्ण घरधुरी र जनसंख्याको विस्तृत विवरण समावेश गरिएको छ ।

३.१ २०७६ अनुसार गाउँपालिकाको घरधुरी तथा जनसंख्या विवरण

यस गाउँपालिकाको विभिन्न वार्डहरु र गाउँपालिकाको संयुक्त जनसङ्ख्यालाई २०७६ को घरधुरी सर्वेक्षणको आधारमा विश्लेषन गरि यस प्रकार दिइएको छ :

तालिका १: २०७६ अनुसार गाउँपालिको घरधुरी, जनसंख्या विवरण

वार्ड न	घरधुरी	महिला	पुरुष	जम्मा
१	२६९	७७३	८१४	१५८७
२	२१६	६४६	६१८	१२६४
३	२९५	८२३	८६६	१६८९
४	१९७	५७६	६००	११७६
५	३१५	९७७	१०५१	२०२८
६	२७४	११३०	११२०	२२५०
७	३३०	१२३०	११८८	२४१८
८	२९६	९३२	९१२	१८४४
९	२०६	६०८	६३३	१२४१
जम्मा	**२३९८**	**७६९५**	**७८०२**	**१५४९७**

स्रोतः घरधुरी सर्वेक्षण, २०७६

यस गाउँपालिकामा जम्मा घरधुरी संख्या २३९८ रहेको छ भने जम्मा जनसंख्या १५४९७ रहेको छ जस मध्ये महिला जनसंख्या ७६९५ रहेको छ भने पुरुष जनसंख्या ७८०२ रहेको छ । वार्ड अनुसार जनसंख्याको विश्लेषण गर्दा वार्ड नं. १ को जम्मा जनसंख्या १५८७, वार्ड नं. २ को जम्मा जनसंख्या १२६४, वार्ड नं. ३ को जम्मा जनसंख्या १६८९, वार्ड नं. ४ को जम्मा जनसंख्या ११७६, वार्ड नं. ५ को जनसंख्या २०२८, वार्ड नं.६ को जनसंख्या २२५०, वार्ड नं. ७ को जनसंख्या २४१८, वार्ड नं. ८ को जनसंख्या १८४४ र वार्ड नं. ९ को जनसंख्या १२४१ रहेको छ ।

त्यसरी नै गाउँपालिकामा रहेका जम्मा २३९८ घरधुरीहरु मध्ये वार्ड नं. १ मा २६९, वार्ड नं. २ मा २१६, वार्ड नं. ३ मा २९५, वार्ड नं. ४ मा १९७, वार्ड नं. ५ मा ३१५, वार्ड नं. ६ मा २७४, वार्ड नं. ३३०, वार्ड नं. ८ मा २९६, र वार्ड नं. ९ मा २०६ घरधुरीहरु रहेका छन् । यसलाई चार्टमा यस अनुसार देखाइएको छ :

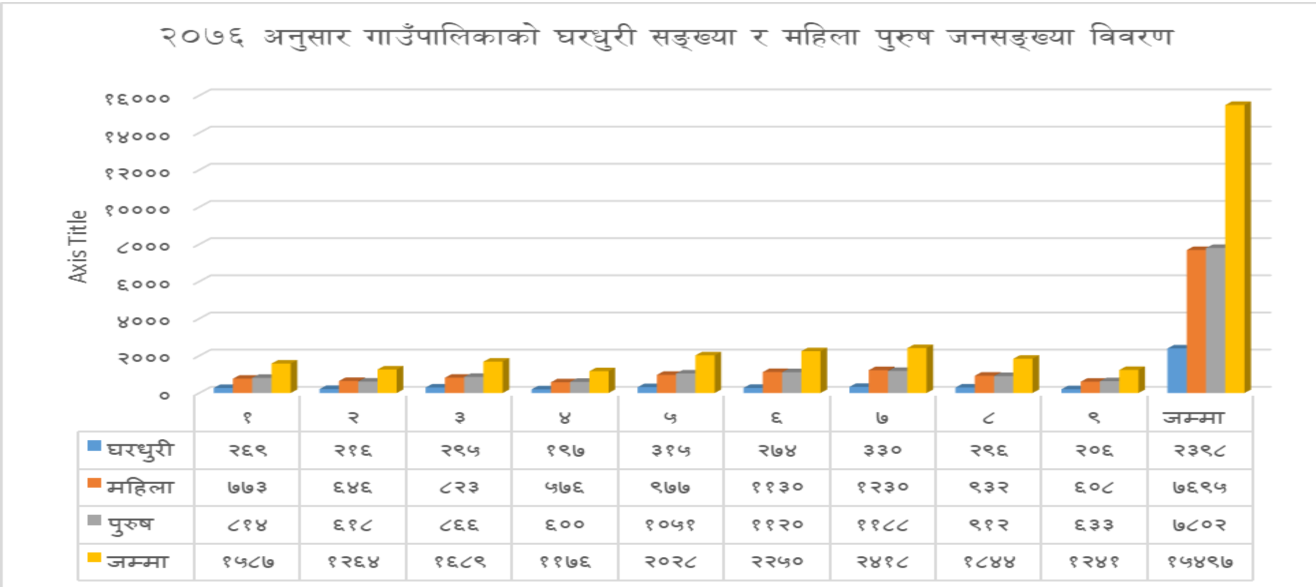

त्यसरी नै गाउँपालिकामा राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसारको जनसंख्या विवरण यस प्रकार रहेको छ :

वार्ड नं.	घरधुरी	जनसंख्या विवरण		
		कुल जनसंख्या	पुरुष जनसंख्या	महिला जनसंख्या
१	२०८	१,१७०	६००	५७०
२	१९६	१,०६३	५३२	५३१
३	२१४	१,३३७	६६५	६७२
४	१३९	८५४	४३६	४१८
५	२७२	१,६३६	८०४	८३२
६	२४४	१,७००	८६६	८३४
७	३०१	१,९८७	१,०३२	९५५
८	२५९	१,५६४	७८९	७७५
९	१६९	१,०३२	५३६	४९६
जम्मा	**२,००२**	**१२,३४३**	**६,२६०**	**६,०८३**

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०६८

२०६८ को जनगणना प्रतिवेदन अनुसार यस गाउँपालिकामा जम्मा घरधुरी संख्या २००२ रहेको छ भने जम्मा जनसंख्या १२,३४३ रहेको छ जस्मा ६२६० जना पुरुष रहेका छन् भने ६०८३ जना महिला रहेका छन् ।

३.२ घरधुरी सर्वेक्षण २०७६ अनुसार लैङ्गिक प्रतिशत र अनुपातका आधारमा जनसङ्ख्याको विवरण

यस गाउँपालिकाका विभिन्न वार्डमा वसोवास गर्ने महिला पुरुषको जनसङ्ख्यालाई विश्लेषण गर्दा महिला पुरुषको जनसङ्ख्याको प्रतिशत र अनुपात यस प्रकार रहेको छ :

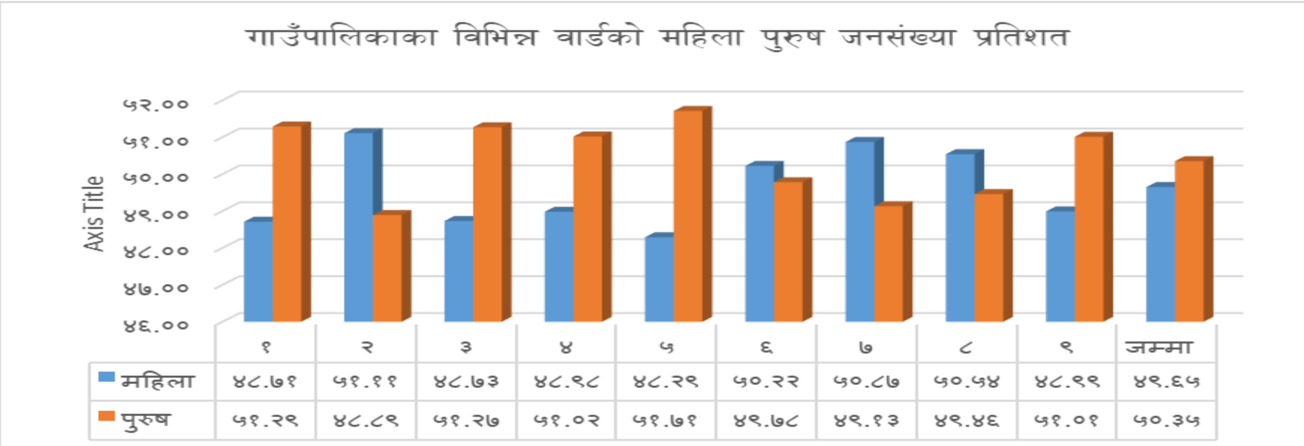

माथिको चार्टलाई विश्लेषण गर्दा गाउँपालिकामा महिला जनसङ्ख्याको प्रतिशत ४९.६५ र पुरुष जनसङ्ख्याको प्रतिशत ५०.३५ रहेको छ ।

३.३ उमेर र लिङ्गका आधारमा गाउँपालिकाको जनसंख्या विवरण

यस गाउँपालिकामा विभिन्न उमेर र लैङ्गिक समूहको जनसंख्या विवरणलाई तलको तालिका अनुसार देखाइएको छ :

तालिका २ः गाउँपालिकाका विभिन्न वार्डहरुको उमेर र लिङ्गका आधारमा जनसंख्या विवरण

वार्ड नं.	५ वर्ष मुनि		५-९ वर्ष		१०-१४ वर्ष		१५-१८ वर्ष		१९-२४ वर्ष		२५-४५ वर्ष		४६-५९ वर्ष		६०-६९ वर्ष		७० माथि	
	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष
१	१०१	१०४	१०४	११३	९९	११९	६५	८१	७५	९१	२१८	२०२	६४	५५	३७	३८	१०	११
२	८६	८३	९८	९२	७७	८४	५४	४३	७१	६९	१६५	१५५	४४	४९	३४	३४	१७	९
३	१२९	१६१	११९	१२२	९७	१०४	७६	७४	८८	९०	२०३	१९३	७०	६७	३२	४४	९	११
४	८०	७७	७५	७६	६०	८१	४६	४९	५७	७०	१७२	१६२	५०	४३	१७	२६	१९	१६
५	१२७	१९७	१२१	१५०	१३०	१२६	८५	९५	१३८	१३२	२१९	२१०	८१	८३	५९	४६	१७	१२
६	१८८	१९०	१३६	१५६	१२४	१५१	११४	८२	१३४	१२८	२६८	२५०	८०	१००	५६	४३	३०	२०
७	१७०	१८८	१७७	१७३	१६४	१५४	१०२	१०३	१३६	१४०	३०५	२७४	९६	७४	६०	५७	२०	२५
८	१५३	१४३	९१	१०३	१०७	१२५	८२	७७	१२३	११५	२३४	२२५	७४	६२	३९	४४	२९	१८
९	७९	७६	८८	७०	७०	९५	५४	७१	७३	८७	१४८	१४४	५७	५४	३१	२७	८	९
जम्मा	**१११३**	**१२१९**	**१००९**	**१०५५**	**९२८**	**१०३९**	**६७८**	**६७५**	**८९५**	**९२२**	**१९३२**	**१८१५**	**६१६**	**५८७**	**३६५**	**३५९**	**१५९**	**१३१**

स्रोतः घरधुरी सर्वेक्षण २०७६

गाउँपालिकाको जनसङ्ख्यालाई उमेर र लिङ्गका आधारमा विश्लेषण गर्दा सवै भन्दा बढि २५-४५ वर्षको उमेर समूह भित्र पर्दछन् जस्मा १९३२ जना महिला तथा १८१५ जना पुरुष रहेका छन् भने सवै भन्दा कम ७० वर्ष भन्दा माथिको उमेर समूह भित्र पर्दछन् जस्मा १५९ जना महिला तथा १३१ जना पुरुष रहेका छन् । हरेक उमेर समूहका महिला पुरुषको जनङ्ख्यालाई जोडेर चार्टमा तलका अनुसार देखाइएको छ :

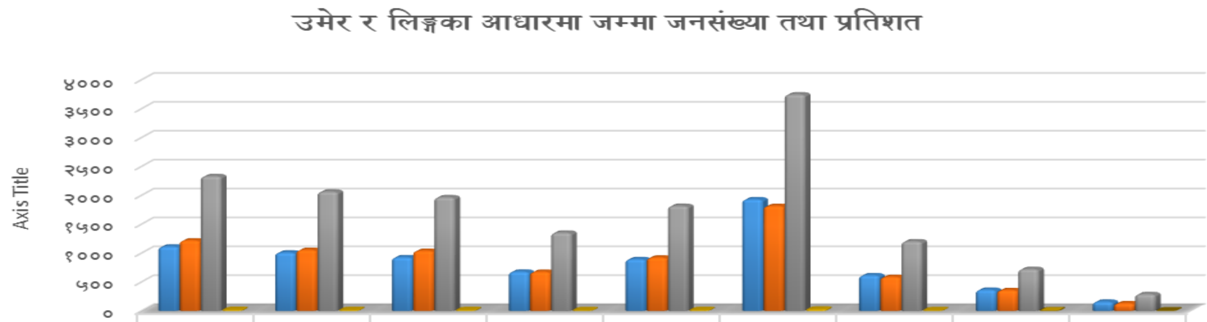

	५ वर्ष मुनि	५-९ वर्ष	१०-१४ वर्ष	१५-१८ वर्ष	१९-२४ वर्ष	२५-४५ वर्ष	४६-५९ वर्ष	६०-६९ वर्ष	७० माथि
महिला	१११३	१००९	९२८	६७८	८९५	१९३२	६१६	३६५	१५९
पुरुष	१२१९	१०५५	१०३९	६७५	९२२	१८१५	५८७	३५९	१३१
जम्मा	२३३२	२०६४	१९६७	१३५३	१८१७	३७४७	१२०३	७२४	२९०
प्रतिशत	१५	१३	१३	९	१२	२४	८	५	२

३.४ गाउँपालिकावासीको धर्मका आधारमा जनसङ्ख्याको विवरण

यस गाउँपालिकामा वसोवास गर्ने सवै १००% जनसंख्याले हिन्दू धर्मलाई नै मान्ने गरेको पाइयो ।

३.५ गाउँपालिकावासीको भाषाको आधारमा जनसङ्ख्याको विवरण

यस गाउँपालिकामा वसोवास गर्ने सवै १००% जनसंख्याले नेपाली भाषा नै बोल्ने गरेको पाइयो ।

३.६ गाउँपालिकामा वसोवास गर्ने समुदायको जातीगत आधारमा जनसङ्ख्याको विवरण

गाउँपालिकाको विभिन्न वार्डमा वसोवास गर्ने जनसङ्ख्यालाई विभिन्न जातजातीका आधारमा विश्लेषण गर्दा यस गाउँपालिकामा जातीगत विवरण तलका अनुसार रहेको छ :

तालिका ३: गाउँपालिकाको जनसंख्याको वार्ड अनुसार जातीगत विवरण

	ब्राह्मण		क्षेत्री		कामी /सार्कि		दमाई		गिरी पुरी		कुमाल		जम्मा		
वार्ड नं.	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	जम्मा
१	१६२	१७९	३९८	३८२	२१३	२५३							७७३	८१४	१५८७
२	०	०	३२९	३३२	३०४	२७८	१३	८					६४६	६१८	१२६४
३	०	०	७१४	७५२	७७	९३	३२	२१					८२३	८६६	१६८९
४	१२८	१२६	३६५	३७९	३२	३२	५१	६३					५७६	६००	११७६
५	१४७	१५०	५२८	५६८	७०	७७	२१९	२४५			१३	११	९७७	१०५१	२०२८
६	६१९	६३२	४२८	४२३	८३	६५							११३०	११२०	२२५०
७			११७५	११३४			५५	५४					१२३०	११८८	२४१८
८	२४८	२२२	१८५	१९१	४७७	४७३	१०	१२	१२	१४			९३२	९१२	१८४४
९	६	७	३३३	३३६	२३१	२५०	३८	४०					६०८	६३३	१२४१
जम्मा	१३१०	१३१६	४४५५	४४९७	१४८७	१५२१	४१८	४४३	१२	१४	१३	११	७६९५	७८०२	१५४९७

यस गाउँपालिकामा सवै भन्दा बढि क्षेत्री जाती रहेको पाइयो भने सवै भन्दा कम मात्र गिरी पुरी भारती र कुमाल जाती रहेको पाइयो । यस अनुसार गाउँपालिकाको जातीगत विवरणलाई चार्टमा तलका अनुसार देखाईएको छ :

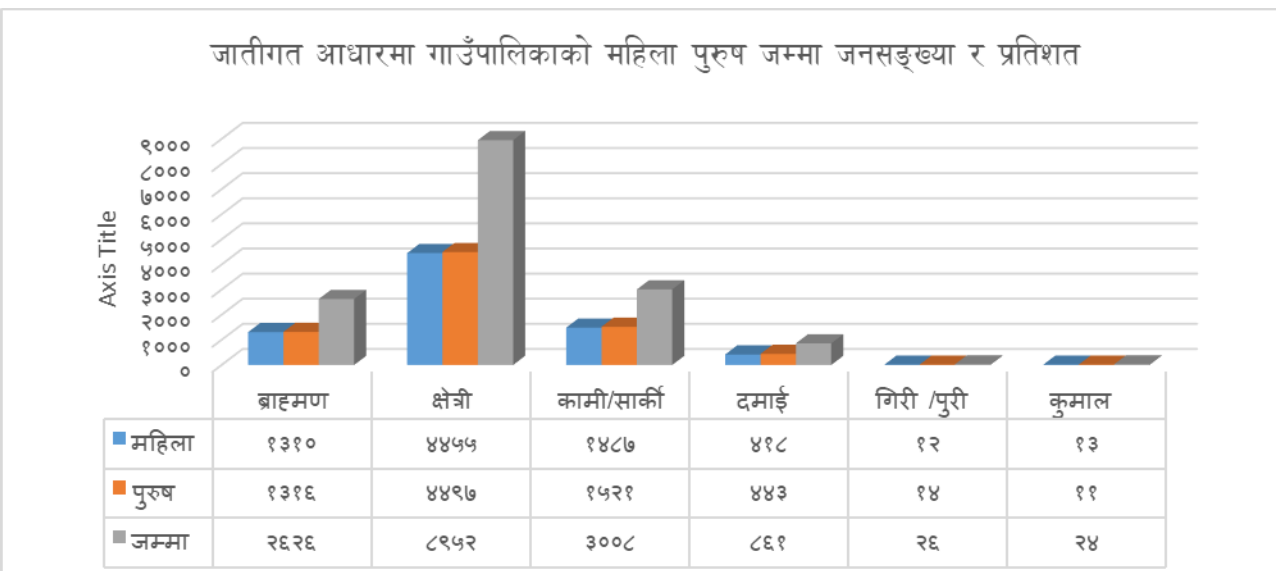

यस चार्टलाई विश्लेषण गर्दा ब्राह्यमण जातीमा २६२६ जना रहेका छन् भने क्षेत्री जातीमा ८९५२ जना रहेका छन् त्यसै गरि कामी/सार्कि जातीमा ३००८ जना रहेका छन् भने दमाइ जातीमा ८३१ जना रहेका छन् ।

३.७ गाउँपालिकाको जातीगत जनसंख्याको प्रतिशतका आधारमा विवरण

यस गाउँपालिकाको जम्मा जनसंख्याको जातीगत विवरण प्रतिशतका आधारमा यस अनुसार रहेको छ :

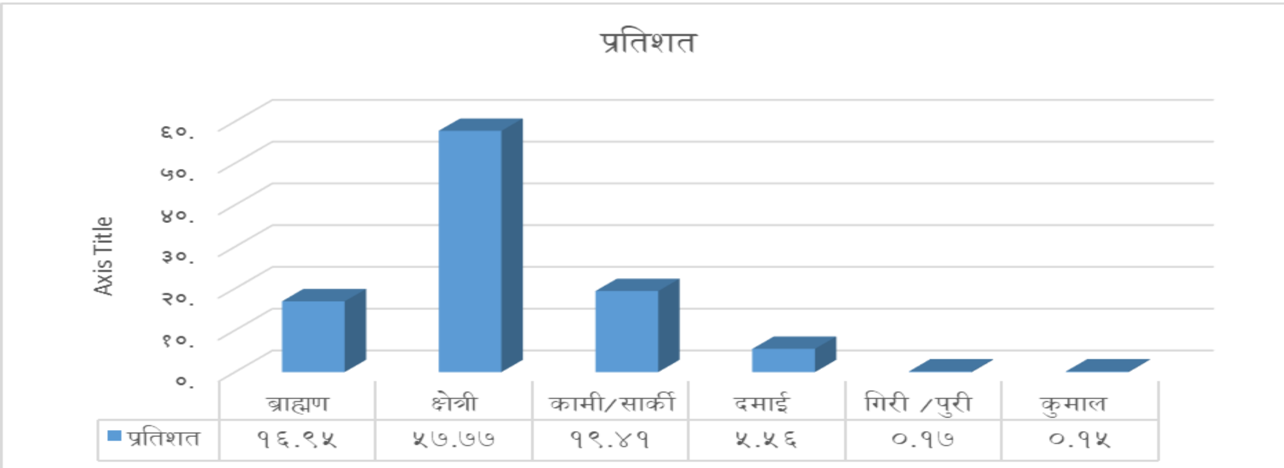

यस गाउँपालिकामा ब्राहमण १६.९५%, क्षेत्री ५७.७७%, कामी/सार्कि १९.४१%, दमाई ५.५६% गिरि ०.१७% र कुमाल ०.१५% रहेका छन् ।

३.८ गाउँपालिकाको आर्थिकरुपले सक्रिय जनसङ्ख्याको विवरण

आर्थिकरुपमा सक्रिय जनसङ्ख्या भन्नाले आर्थिक लाभका कामहरु अर्थात नोकरी वा घरायसी कामकाज गर्न सक्ने उमेरलाई लिइन्छ । यस गाउँपालिकामा आर्थिकरुपमा सक्रिय अर्थात १५-५९ वर्ष उमेर समूहको जनसंख्या तलका अनुसार रहेको छ :

तालिका ४: गाउँपालिकाको आर्थिकरुपले सक्रिय जनसंख्याको विवरण

वार्ड नं.	१५-१८ वर्ष		१९-२४ वर्ष		२५-४५ वर्ष		४६-५९ वर्ष		जम्मा		
	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	जम्मा
१	२२४	२५७	३	१५	३	३	८७	११०	३१७	३८५	७०२
२	१८	२१	३	३	६८	५७	७६	९२	१६५	१७३	३३८
३	२३६	२७३	५४	४४	४६	३५	७१	९५	४०७	४४७	८५४
४	१३४	१५२	२	७	१	०	१२७	१५०	२६४	३०९	५७३
५	१३	२३	१८	५	२१३	२८१	५०	६७	२९४	३७६	६७०
६	२७८	२९३	३६	४९	१	३	११४	१२०	४२९	४६५	८९४
७	३५५	३५८	४९	१०३	४	३	८९	८९	४९७	५५३	१०५०
८	२०२	२२०	३०	७०	८	७	१०१	८९	३४१	३८६	७२७
९	१५३	१६५	७७	९२	१००	४५	६६	६२	३९६	३६४	७६०
जम्मा	**१६१३**	**१७६२**	**२७२**	**३८८**	**४४४**	**४३४**	**७८१**	**८७४**	**३११०**	**३४५८**	**६५६८**

स्रोत : घरधुरी सर्वेक्षण २०७६

माथिको तालिकालाई विश्लेषण गर्दा यस गाउँपालिकामा जम्मा आर्थकरुपमा सक्रिय जनसंख्यामा महिला जनसंख्या ३११० रहेको छ भने पुरुष जनसंख्या ३४५८ गरि जम्मा ६५६८ रहेको छ ।

यसलाइ चार्टमा तलका अनुसार देखाइएको छ :

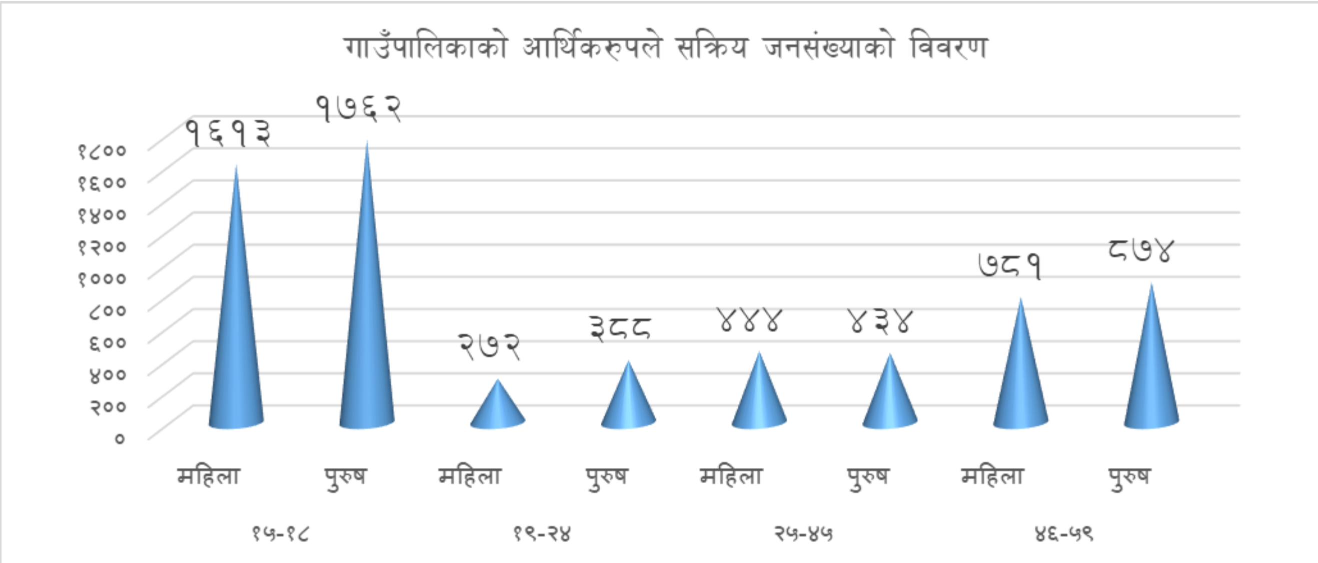

३.९ गाउँपालिकामा वसोवास गर्ने घरमुलिको लैङ्गिक विवरण

तालिका ५: गाउँपालिकामा महिला-पुरुष घरधुरीको संख्यात्मक विवरण

वार्ड नं	१५-१८		१९-२४		२५-४५		४६-५९		६०-६९		७०+		जम्मा		
	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	जम्मा
१	०	०	०	१३	५	१४९	२	५४	३	३३	१	९	११	२५८	२६९
२	०	०	०	५	४	१०४	२	४७	२	३५	५	१२	१३	२०३	२१६
३	०	१	१	२५	१४	१६१	२	४७	१	३३	०	१०	१८	२७७	२९५
४	०	०	१	५	६	९०	५	५१	३	२४	२	१०	१७	१८०	१९७
५	१	१	१	१८	२७	११८	२४	७०	९	२९	५	१०	६७	२४६	३१३
६	०	०	०	४	८	११९	३	८३	१	४६	०	१०	१२	२६२	२७४
७	०	१	०	११	३	१६८	६	७७	६	४२	२	१४	१७	३१३	३३०
८	०	२	०	१०	६	१५९	५	६६	२	३५	०	११	१३	२८३	२९६
९	०	१	०	११	८	९३	७	५५	३	२४	०	४	१८	१८८	२०६
जम्मा	**१**	**६**	**३**	**१०२**	**८१**	**११६१**	**५६**	**५५०**	**३०**	**३०१**	**१५**	**९०**	**१८६**	**२२१०**	**२३९६**

माथिको तालिकालाई विश्लेषण गर्दा २५ देखि ४५ उमेर समूहका सवै भन्दा बढि घरमुली रहेको देखिन्छ भने १५ देखि १८ वर्ष उमेर समूहमा भने सवै भन्दा थोरै घरमुली रहेको देखिन्छ । यस तालिका अनुसार गाउँपालिकामा जम्मा महिला घरमुलि संख्या १८६ र पुरुष घरमुली २२१० गरि जम्मा २३९६ रहेको छ ।

यस गाउँपालिकाको घरमुलिको विवरणलाई चार्टमा तलका अनुसार देखाइएको छ :

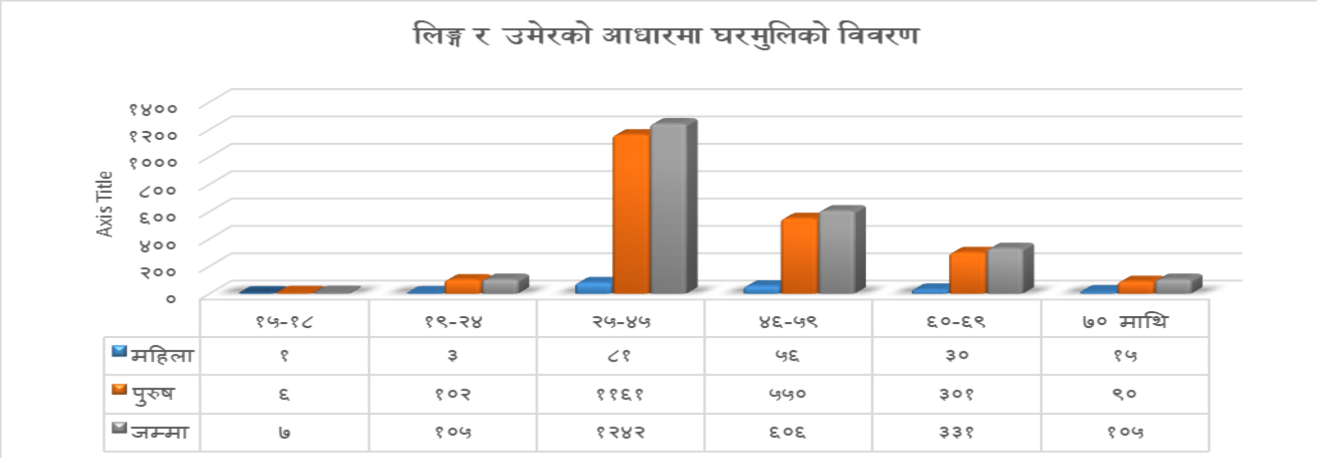

३.१० गाउँपालिकामा वसोवास गर्ने जनसंख्याको वैवाहिक अवस्था अनुसार विश्लेषण

तालिका ६: गाउँपालिकामा वसोवास गर्ने जनसंख्याको वैवाहिक अवस्था अनुसार विश्लेषण

उमेर समूह	महिला	पुरुष	जम्मा	प्रतिशत
२० वर्ष मुनि अविवाहित	३७८२	४१२४	७९०६	५१.०५
२० वर्ष माथि अविवाहित	१२८	२६०	३८८	२.५१
२० वर्ष मुनि विवाहित	१२९	९५	२२४	१.४५
२० वर्ष माथि विवाहित	३२१८	३१७०	६३८८	४१.२४
विधवा/विदुर	४१४	१४५	५५९	३.६१
सम्वन्ध विच्छेद् गरेका	१३	१०	२३	०.१५

माथिको तालिकालाई विश्लेषण गर्दा २० वर्ष मुनिका अविवाहित महिलाको संख्या ३७८२ रहेको देखिन्छ भने अविवाहित पुरुषको जनसंख्या ४१२४ रहेको छ । त्यसरी नै २० वर्ष माथिको अविवाहित महिला संख्या १२८ रहेको छ भने अविवाहित पुरुषको संख्या २६० रहेको छ । त्यसरी नै २० वर्ष मुनिका विवाहित महिलाको संख्या १२९ रहेको देखिन्छ भने विवाहित पुरुषको संख्या ९५ रहेको छ । तर २० वर्ष माथिका विवाहित महिला संख्या ३२१८ र विवाहित पुरुषको संख्या ३१७० रहेको छ । त्यसरी नै विधवा महिलाको संख्या ४१४ रहेको छ भने विदुर पुरुषको जनसंख्या १४५ रहेको छ । सम्वन्ध विच्छेद गर्ने महिला १३ जना रहेका छन् भने पुरुषमा १० जना मात्र रहेका छन् ।

३.११ अपाङ्गता भएका व्यक्तिको विवरण

यस गाउँपालिकामा विभिन्न प्रकारका अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको विवरण यस प्रकार रहेको छ :

तालिका ७: गाउँपालिकामा वसोवास गर्ने जनसंख्या मध्ये अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको विवरण

वार्ड नं	कान नसुन्ने		आँखा नदेख्ने		बोल्न नसक्ने		अन्य समस्या		मानसिक अपाङ्गता		बहु अपाङ्गता		जम्मा अपाङ्गता भएका		
	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	जम्मा
१	१६	१४	१२	१३	३	१२	२	७	२	५	९	६	४४	५७	१०१
२	३	३	३	६	०	३	११	१६	०	२	०	३	१७	३३	५०
३	०	७	१	२	१	२	३	३	०	०	४	०	९	१४	२३
४	१	०	३	३	३	१	१	४	३	०	१	२	१२	१०	२२
५	५	३	८	७	२	५	१	१	३	०	४	३	२३	१९	४२
६	१०	१२	७	७	६	३	१६	२१	२	१	५	५	४६	४९	९५
७	६	५	७	९	२	१	५	३	२	२	२	३	२४	२३	४७
८	६	५	१	०	२	३	४	२	१	१	०	०	१४	११	२५
९	४	९	३	७	१	०	६	१६	१	२	१	१	१६	३५	५१
जम्मा	५१	५८	४५	५४	२०	३०	४९	७३	१४	१३	२६	२३	२०५	२५१	४५६

स्रोत : घरधुरी सर्वेक्षण, २०७६

यस तालिकामा देखाइए अनुसार यस गाउँपालिकामा कान नसुन्ने महिला ५१ जना र पुरुष ५८ जना रहेका छन् । त्यसरी नै आँखा नदेख्ने महिला ४५ जना र पुरुष ५४ जना रहेका छन् । बोल्न नसक्ने महिला २० जना र पुरुष ३० जना रहेका छन् । मानसिक अपाङ्गता भएका महिला १४ जना र पुरुष १३ जना रहेका छन् । बहु अपाङ्गता भएका महिला २६ जना र पुरुष २३ जना रहेका छन् ।गाउँपालिकामा जम्मा महिला अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुमा २०५ जना रहेका छन् भने पुरुषमा २५१ जना गरि जम्मा ४५६ जना रहेका छन् ।

३.१२ आ.व. २०७५/०७६ मा गाउँपालिकामा भएको पञ्जिकरणको अवस्था

यस गाउँपालिकामा जन्म दर्ता, मृत्यू दर्ता, विवाह दर्ता, वसाईसराई र सम्वन्ध विच्छेद सम्वन्धी गाउँपालिकाका विभिन्न वार्डहरुमा भएको विवरणका आधारमा तपसिल बमोजिम रहेको छ :

(क) जन्म दर्ता सम्वन्धी विवरण

तालिका ८ : जन्म दर्ता सम्वन्धी विवरण

वार्ड नं.	दलित		जनजाती		अन्य	
	बालक	बालिका	बालक	बालिका	बालक	बालिका
१	१८	२२	०	०	५२	७३
२	४५	६३	०	०	५७	५८
३	६	३	५३	६०	०	०
४	११	११	०	०	४३	३६

वार्ड नं.	दलित		जनजाती		अन्य	
	बालक	बालिका	बालक	बालिका	बालक	बालिका
५	२५	२६	०	०	४४	४९
६	३	७	०	०	०	०
७	९	६	०	०	७२	५८
८	६०	७५	०	०	६२	६९
९	२६	२४	०	०	२०	२३
जम्मा	**२०३**	**२३७**	**५३**	**६०**	**३५०**	**३६६**

(ख) मृत्यू दर्ता सम्वन्धी विवरण

तालिका ९: मृत्यू दर्ता सम्वन्धी विवरण

वार्ड नं.	**दलित**		**जनजाती**		**अन्य**	
	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष
१	२	२	०	०	३	८
२	०	२	०	०	१	२
३	१	२	२	५	०	०
४	०	०	०	०	१	२
५	१	३	०	०	२	८
६	०	०	०	०	०	५
७	०	२	०	०	६	२०
८	५	९	०	०	४	१२
९	१	५	०	०	०	३
जम्मा	**१०**	**२५**	**२**	**५**	**१७**	**६०**

स्रोतः गाउँपालिकाका वार्डहरुले उपलब्ध गराएको रेकर्ड, २०७६

(ग) विवाह दर्ता सम्वन्धी विवरण

तालिका १०: विवाह दर्ता सम्वन्धी विवरण

वार्ड नं.	**दलित**	**जनजाती**	**अन्य**
१	४	०	१९
२	४	०	९
३	३	५	०
४	३	०	१३
५	४	०	११
६	१	०	१४
७	१	०	३५
८	१६	०	१७
९	६	०	७
जम्मा	**४२**	**५**	**१२५**

स्रोतः गाउँपालिकाका वार्डहरुले उपलब्ध गराएको रेकर्ड, २०७६

(घ) वसाईसराई सम्वन्धी विवरण

तालिका ११: वसाईसराई सम्वन्धी विवरण

	जिल्ला भित्रै बसाई सराई गरेका			जिल्ला बाहिर वसाई सराई गरेका (परिवार संख्या)		
वार्ड नं.	**आएका**	**गएका**	**जम्मा**	**आएका**	**गएका**	**जम्मा**
१	०	२	२	०	१	१
२	०	०	०	०	१	१
३	०	०	०	०	०	०
४	०	०	०	०	१२	१२
५	०	०	०	०	०	०
६	०	०	०	२	८	१०
७	०	०	०	०	०	०
८	०	०	०	०	४	४
९	०	०	०	०	०	०
जम्मा	**०**	**२**	**२**	**१**	**२६**	**२८**

स्रोतः गाउँपालिकाका वार्डहरुले उपलब्ध गराएको रेकर्ड, २०७६

(ङ) गाउँपालिकाका विभिन्न वार्डहरुबाट भएका सिफारिसहरु

तालिका १२ : गाउँपालिकाबाट उपलब्ध गराइएका सिफारिसहरु

वार्ड नं.	**नागरिकता**	**पासपोर्ट**	**जग्गा पास**	**नाता प्रमाणित**	**अन्य सिफारिस**
१	६५	५	२	२१	२१०
२	६०	०	१२	७०	१५५
३	४६	०	५०	७	३००
४	७२	०	६२	५७	११४
५	३७	५	७	११	१३८
६	४३	२	१६	२२	०
७	२१	०	१६	९	११२
८	५१	१५	३०	२५	१०१
९	०	०	०	०	०
जम्मा	**३९५**	**२७**	**१९५**	**२२२**	**११३०**

स्रोतः गाउँपालिकाका वार्डहरुले उपलब्ध गराएको रेकर्ड, २०७६

(च) गाउँपालिकामा सामाजिक सुरक्षा भत्ता बुझ्ने व्यक्तिहरुको विवरण

तालिका १३ : सामाजिक सुरक्षा भत्ता पाउने व्यक्तिहरुको विवरण

वार्ड नं.	अन्य जेष्ठ नागरिक			दलित जेष्ठ नागरिक			एकल महिला	पुर्ण अपांग			आंशिक अपांग			जम्मा भत्ता
	महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा		महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा	पाउने
१	३९	३५	७४	१०	१३	२३	२३	३	०	३	०	३	३	१२६
२	२४	२६	५०	१९	३३	५२	१३	०	२	२	०	२	२	११९
३	३०	५९	८९	६	५	११	२१	२	१	३	०	०	०	१२४
४	३२	३४	६६	१	३	४	१६	१	०	१	३	१	४	९१
५	४३	३६	७९	१८	१६	३४	३८	४	३	७	०	३	३	१६१
६	८१	६३	१४४	५	१	६	२३	३	१	४	०	०	०	१७७
७	३३	३४	६७	०	१	१	३७	२	२	४	१	२	३	११२
८	९६	११२	२०८	४८	५२	१००	२१	३	१	४	०	०	०	३३३
९	२५	२५	५०	१०	८	१८	२५	१	४	५	०	०	०	९८
जम्मा	४०३	४२४	८२७	११७	१३२	२४९	२१७	१९	१४	३३	४	११	१५	१३४१

स्रोत : गाउँपालिकाका वार्डहरुले उपलब्ध गराएको विवरण

३.१३ गाउँपालिकामा मानाइने विभिन्न चाडपर्वको विवरण

यस गाउँपालिकाका मनाइने चाड पर्वको विवरण यस प्रकार दिइएको छ :

देशका अन्य भागमा जस्तै यस पचालझरना गाउँपालिकामा पनि विभिन्न जातजातीको वसोवास भएकोले आम समुदायले दशै, तिहार, तीज, कृष्णाष्टमी, शिवरात्री, लगायतका चाड पर्वहरु मनाउने गर्दछ भने कर्णाली प्रदेशका अन्य ठाउँमा जस्तै यहाँ पनि देउडा, आदि मनाइने गरिन्छ । यस गाउँपालिकाका विभिन्न वार्डमा लाग्ने हाटवजार तथा मेला/जात्राहरुको विवरण तलका अनुसार देखाइएको छ :

तालिका १४ : गाउँपालिकामा लाग्ने विभिन्न मेला तथा जात्राको विवरण

वार्ड नं.	जातजातिको नाम	चाड पर्वको नाम	तिथी मिति	जात्राको नाम	तिथी मिति	मेला	तिथी मिति
१	बाहुन, क्षेत्री, ठकुरी, दशनामी	दशै, माघि, र साउनेग्राति		कार्तिक पणिमा		साउने पूर्णिमा	
	दलित	दशै, माघि, र साउनेग्राति		जेष्ठ पणिमा		साउने संग्रान्ती	

वार्ड नं.	जातजातिको नाम	चाड पर्वको नाम	तिथी मिति	जात्राको नाम	तिथी मिति	मेला	तिथी मिति
	अन्य जनजाती			जुवारे पणिमा		चिज	
२	बाहुन, क्षेत्री, ठकुरी, दशनामी	दशै तिहार	असोज	जेठ तिज	दुज जेठ		
	दलित	दशै तिहार	असोज	साअपुनि	पुर्णिमा साउन		
३	बाहुन, क्षेत्री, ठकुरी, दशनामी	दशै , तिहार					
४	बाहुन, क्षेत्री, ठकुरी, दशनामी	दशै तिहार माघि । चैत्रे	असोज शुक्ल कष्टमी	दशै तिहार	हिन्दु संस्कार	खोदाई माडु	दशमी
	दलित	दशै तिहार माघि । चैत्रे					
५	बाहुन, क्षेत्री, ठकुरी, दशनामी	विजयादशमी	अशोज कार्तिक	कालाशीला, देहुडी	भाद्र ,असोज		
	दलित			कर्मिमष्टा	भाद्र ,असोज		
	अन्य जनजाती			धुलपरा देउता	श्रवण, माघ		
६	बाहुन, क्षेत्री, ठकुरी, दशनामी	दशै, तिहार	असोज			साउने संक्रान्ति	साउन र भदौ
	दलित	दशै, तिहार	असोज			विश्व संक्रान्ति	वैशाख १ गते
७	बाहुन, क्षेत्री, ठकुरी, दशनामी	दशै, तिहार	असोज			अनन्ते चौधसि	भदौ
	दलित	दशै, तिहार	असोज			साउने संग्रति	साउन
८	बाहुन, क्षेत्री, ठकुरी, दशनामी	दशै, तिहार तिज,		जुवारे पुनि, लहरे पैठ	असोज त्रैदशी, पूर्णिमा		
	दलित	दशै, तिहार तिज,					
९	बाहुन, क्षेत्री, ठकुरी, दशनामी	दशै, तिहार		दशैमेला		दशैमेला	
	दलित	दशै, तिहार		साउनेपानी			

स्रोत : सरोकारवाला सँगको छलफल बैठक, २०७६

परिच्छेद ४ आर्थिक विकास

यस परिच्छेदमा गाउँपालिका भित्र हुने कृषि गतिविधि, उत्पादन, खाद्यान्नको प्रयाप्तता, पशुपालन र त्यसबाट हुने उत्पादन, घरपरिवारको आर्थिक आम्दानी तथा बचत, गाउँपालिकामा भएका साना तथा मझौला उद्योग, होटेल, व्यवसाय, गाउँपालिका भएको दक्ष जनशक्तिको अवस्था, रोजगारीको अवस्था, वैदेशिक रोजगारीमा जाने व्यक्तिको विवरण, पर्यटन विकाससँग सम्वन्धित जानकारी, सहकारी, बैंकिङ्ग क्षेत्र र वित्तिय संस्थासँग सम्वन्धित जानकारी समावेश गरिएको छ ।

४.१ कृषि तथा जीविकोपार्जनको अवस्था

४.१.१ खाद्यान्न, तरकारी तथा फलफूल उत्पादन

यसमा गाउँपालिकामा खाद्यान्न लगायत, तरकारी, फलफूल, मसला बाली, तेलबाली लगायतको वस्तुको उत्पादन कति हुन्छ भन्ने विषयमा विवरण उल्लेख गरिएको छ । यसमा घरधुरीहरुमा सर्वेक्षण गर्दा वार्षिकरुपमा कति उत्पादन हुन्छ भनेर छलफल गरिएको थियो र सोही आधारमा यहाँ विश्लेषण गरिएको छ ।

(क) **खाद्यान्न बाली उत्पादनको विवरण**

यस गाउँपालिकामा जम्मा उत्पादन हुने खाद्यान्न बालीको विवरण यस प्रकार रहेको छ :

तालिका १५: गाउँपालिकामा उत्पादन हुने खाद्यान्न बाली (मेट्रिक टनमा)

वार्ड न	धान	मकै	गहुँ	कोदो	जौ	फापर	चिनो	कागुन	जनालो
१	४९४	६४३	१८०	९६	५१	१	०	१	६
२	४९६	५८६	१८७	१६४	३७	०	१	०	३
३	४५३	४८८	१५८	१६९	५७	१३	५	९	८
४	३५७	३६५	३८९	५७	३९	०	०	८	५
५	२६५	६९०	३८९	१२२	९५	२	१	८	५
६	३३९	३६०	२४७	४१७	११४	१	२	५	७
७	३७२	११८७	८१९	९०३	३४६	१८	४	२	६
८	३५३	५४०१	३७४	३९२	९१	१३	४	१	७
९	४९२	२३१	२८३	१४०	५६	२	३	४	९
गापा	**३६२१**	**९९५१**	**३०२६**	**२४६०**	**८८६**	**५०**	**२०**	**३८**	**५६**

स्रोतः घरधुरी सर्वेक्षण, २०७६

माथिको तालिकालाई हेर्दा यस गाउँपालिकामा जम्मा ३६२१ मे.ट. धान, ९९५१ मे.ट. मकै, ३०२६ मे.ट. गहुँ, २४६० मे.ट. कोदो, ८८६ मे.ट. जौ, ५० मे.ट. फापर, २० मे.ट. चिनो र ३८ मे.ट. कागुन र ५६ मे. ट. जनालो उत्पादन हुने देखिन्छ ।

(ख) तेल बाली उत्पादनको विवरण (क्वीन्टलमा)

तालिका १६: तेलबालीको उत्पादन विवरण (क्वीन्टलमा)

वार्ड न	तोरी	तिल	सूर्यमुखि	चिउरी
१	५	८	०	५
२	२	७	०	४
३	५	९	०	३
४	६	८	०	५
५	५	९	०	४
६	४	३	०	५
७	५	२	०	४
८	७	९	०	५
९	४	६	०	४
गापा	**४३**	**६१**	**०**	**३९**

स्रोतः घरधुरी सर्वेक्षण, २०७६

माथिको तालिका अनुसार यस गाउँपालिकामा तोरी ४३ क्वीन्टल, तिल ६१ क्वीन्टल, र चिउरी ३९ क्वीन्टल उत्पादन भएको देखिन्छ ।

(ग) दाल बाली उत्पादनको विवरण

तालिका १७ : गाउँपालिकामा दाल बाली उत्पादनको विवरण (क्वीन्टलमा)

वार्ड न	मास	मसुरो	गहत	चना	केराउ	सिमि	भटमास	बोडि
१	८६	६०	५१	१३	१७	३०	१५४	६
२	७६	३६	४८	७	९	२१	१४५	३
३	६७	४५	५०	११	१४	२८	१२७	४
४	८५	३८	३४	१२	९	२३	१२३	७
५	९८	४०	४३	१५	१२	२१	९७	४
६	५५	६५	४५	९	११	२०	३५	५

वार्ड न	मास	मसुरो	गहत	चना	केराउ	सिमि	भटमास	बोडि
७	८७	७६	४०	३०	१८	२३	१२३	८
८	७८	७४	२३	३४	१३	२०	१५०	७
९	९०	३२	१७	९	७	१५	९०	३
गापा	**७२२**	**४६६**	**३५१**	**१४०**	**११०**	**२०१**	**१०४४**	**४७**

स्रोत : घरधुरी सर्वेक्षण, २०७६

माथिको तालिकालाई हेर्दा यस गाउँपालिकामा उत्पादन हुने दालबालीमा मास ७२२ क्वीन्टल, मसुरो ४६६ क्वीन्टल, गहत ३५१ क्वीन्टल, चना १४० क्वीन्टल, केराउ ११० क्वीन्टल, सिमि २०१ क्वीन्टल, भटमास १०४४ क्वीन्टल, र बोडि ४७ क्वीन्टल रहेको छ ।

(घ) तरकारी उत्पादनको विवरण

तालिका १८: गाउँपालिकामा हुने तरकारी उत्पादन (क्वीन्टलमा)

वार्ड न	आलु	बन्दा	काउली	गोलभेडा	काँक्रा	करेला	हरियो साग
१	१७०	३०	१५	२०	३८	८	२०
२	१३२	१२	९	२०	९१	१२	२२
३	९८	८	८	७	८७	९	१८
४	८७	१२	७	११	८५	८	१२
५	१०९	१५	९	१०	७६	५	१४
६	१०५	१७	८	१२	८७	९	१८
७	१३४	२३	१२	९	७८	१२	२६
८	१३५	२५	१५	१८	८२	१०	२०
९	८०	९	७	६	३०	७	१३
गापा	**१०५०**	**१५१**	**९०**	**११३**	**६५४**	**८०**	**१६३**

स्रोतः घरधुरी सर्वेक्षण, २०७६

माथिको तालिकालाई हेर्दा यस गाउँपालिकामा आलु १०५० क्वीन्टल, बन्दा १५१ क्वीन्टल, काउली ९० क्वीन्टल, गोलभेडा ११३ क्वीन्टल, काँक्रा ६५४ क्वीन्टल, करेला ८० क्वीन्टल, र हरियो सागसव्जी १६३ क्वीन्टल उत्पादन हुने देखिन्छ ।

(ङ) फलफूल उत्पादनको विवरण

तालिका १९: गाउँपालिकामा हुने फलफूलको उत्पादन (क्वीन्टलमा)

वार्ड न	स्याउ	आँप	सुन्तला	अम्वा	केरा	नास्पत्ति	मेवा	कागती	अमिलो	ओखर	आरु	आरुबखडा
१	५९	०	३	०	३	३	०	१	६	३	२३	१०
२	८	०	६	०	२	५	०	१	४	६	१०	२
३	४६	३	२	१	७	३	०	२	३	२	२	४
४	३०	३	५	४	१५	८	६	३	७	२	६	६
५	१२	१	२	३	१४	३	५	२	४	१	४	२
६	१५	२	३	२	९	८	६	३	४	२	६	३
७	११	१	४	२	१२	६	७	२	६	३	७	५
८	८	९५	१२	१९	२५	९	१२	६	१२	३	१२	५
९	१०	२०	६	३	६	४	८	६	६	२	२	३
गापा	**१९९**	**१२५**	**४३**	**३४**	**९३**	**४९**	**४४**	**२६**	**५२**	**२४**	**७२**	**४०**

स्रोतः घरधुरी सर्वेक्षण, २०७६

यस तालिकालाई विश्लेषण गर्दा यस गाउँपालिकामा स्याउ १९९ क्वीन्टल, आँप १२५ क्वीन्टल, सुन्तला ४३ क्वीन्टल, अम्वा ३४ क्वीन्टल, केरा ९३ क्वीन्टल, नास्पत्ती ४९ क्वीन्टल, मेवा ४४ क्वीन्टल, कागती २६ क्वीन्टल, अमिलो ५२ क्वीन्टल, ओखर २४ क्वीन्टल, आरु ७२ क्वीन्टल, र आरुवखडा ४० क्वीन्टल उत्पादन हुने देखिन्छ ।

यस गाउँपालिकालाई स्याउ तथा कागती र आलु बखडा जस्ता फलफुलका लागि पकेट क्षेत्र घोषणा गरि कृषक समूहलाई परिचालन गर्न सकेको खण्डमा गाउँपालिकाको आर्थिक विकासका लागि ठूलो योगदान पुऱ्याउन सकिने देखिन्छ । एकातिर कर्णाली राजमार्ग पनि विस्तारै सुदृढ हुदै गएको अवस्था छ भने भर्खर मात्र हिल्सा सडक खण्ड विस्तार हुदै गएको छ जुन यस गाउँपालिकाको केन्द्र भएर जाने निश्चत छ । यस अवस्थामा कृषिलाई प्राथमिकतामा राखेर काम गर्न सकेको अवस्थामा यसले युवा रोजगारीको मार्गलाई पनि अगाडि बढाउने देखिन्छ ।

(च) मसला बालीको उत्पादन विवरण (क्वीन्टलमा)

यस गाउँपालिकामा हुने मसलाबालीको उत्पादन विवरण यस प्रकार दिइएको छ :

तालिका २०: मसलाबालीको उत्पादन विवरण (क्वीन्टलमा)

वार्ड न	अदुवा	वेसार	लसुन	प्याज	खुर्सानी	टिमुर
१	१	११	२६	६४	७०	२
२	१	९	३०	५०	५९	१
३	५	१५	१८	४५	६०	२
४	१	२३	४१	७२	५४	२
५	७	१३	११	३८	३८	२
६	१	१५	३०	३६	३९	२
७	१	१७	३४	६४	४१	१
८	१	१६	३०	६७	४९	२
९	३	९	१०	४०	४३	१
गापा	**२१**	**१२८**	**२३०**	**४७६**	**४५३**	**१५**

स्रोतः घरधुरी सर्वेक्षण, २०७६

माथिको तालिकालाई हेर्दा यस गाउँपालिकामा हुने मसला बाली उत्पादनमा अदुवा २१ क्वीन्टल, वेसार १२८ क्वीन्टल, लसुन २३० क्वीन्टल, प्याज ४७६ क्वीन्टल, खुर्सानी ४५३ क्वीन्टल, टिमुर १५ क्वीन्टल रहेको देखिन्छ ।

४.१.२ खाद्यान्नमा आत्म निर्भरताको अवस्था

यस गाउँपालिकामा वसोवास गर्ने जनसंख्याको आफ्नो खेतीपातीबाट उत्पादित खाद्यान्न लगातको उपभोग्य वस्तुले वर्ष भरिमा खाना पुग्ने घर परिवारको वर्गिकरण यस प्रकार रहेको छ :

तालिका २१ : गाउँपालिकाको खाद्यान्नको आत्मनिर्भरताको विवरण

वार्ड नं.	तीन महिना सम्म	छ महिना सम्म	नौ महिना सम्म	बाह्र महिना सम्म	बढि भएको विक्रि
१	१०६	१३५	१३	१४	१
२	१०	१९५	७	४	०
३	१३९	७२	६२	२०	२
४	७२	७९	१८	२८	०
५	१३३	१७५	४	३	०
६	१६७	९८	५	३	१
७	१२३	११७	७४	१४	२
८	१५६	१२६	१३	१	०
९	१३८	५६	८	२	२
गापा	**१०४४**	**१०५३**	**२०४**	**८९**	**८**

यसलाई प्रतिशतमा यस अनुसार उल्लेख गरिएको छ

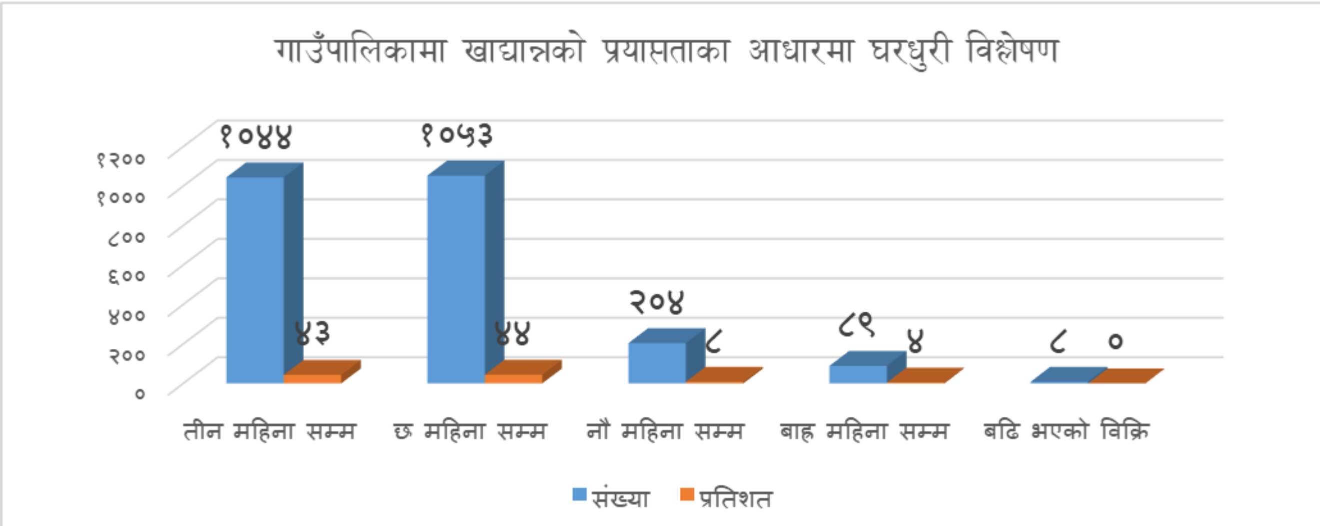

चार्ट अनुसार गाउँपालिकामा आफ्नै खेतवारीमा भएको उत्पादनले खाना पुग्ने समयका आधारमा विश्लेषण गर्दा ४४% घरधुरीले छ महिना सम्म खाना पुऱ्याउने देखिन्छ भने ४३% घरधुरीले तीन महिना सम्म खाना पुऱ्याउने देखिन्छ। त्यसरी नै ८% घरधुरीले नौ महिना सम्म आफ्नै घरको उत्पादनले खाना पुऱ्याउने देखिन्छ ४ ७% घरधुरीले बाह्र महिना सम्म खाना पुऱ्याउने देखिन्छ भने संख्याको आधारमा ८ घरपरिवारले खाद्यान्न विक्रि समेत गर्ने देखिन्छ ।

४.१.३ पारिवारिक मासिक औषत आम्दानीको विवरण

यस गाउँपालिकामा वसोवास गर्ने आम नागरिकहरुले विभिन्न शिर्षकहरुमा गर्ने आम्दानीको विवरणलाई मुख्य गरि जागिर, कृषि, वैदेशिक रोजगारी, दैनिक ज्यालादारी, व्यापार व्यवसाय र अन्य विवरणमा राखि जानकारी सङ्कलन गरिएको छ । गाउँपालिकाका विभिन्न वार्डहरुबाट जानकारी लिदा प्राय घरधुरीहरुले आफ्नो आम्दानीका विषयमा दिएको विवरणलाई जम्मा घरधुरी संख्याले भाग गरि औषत निकाल्नु पर्ने भएको हुँदा सोहि अनुसार विश्लेषण गरिएको छ । यसरी पत्ता लगाइएको औषत आम्दानीले हरेक घरको वास्तविक आम्दानीलाई प्रतिनिधित्व गर्दैन ता पनि यसले गाउँपालिकामा वसोवास गर्ने आम नागरिकको घरधुरीको कमाइ अनुमान गर्न सकिन्छ । गाउँपालिकाका वार्डमा वसोवास गर्ने घरपरिवारको विभिन्न शिर्षकमा हुने औषत आम्दानी विवरण यस प्रकार रहेको छ :

तालिका २२ : विभिन्न शिर्षकमा वार्षिक भएको औषत आम्दानीको विवरण

वार्ड न	जागिरबाट	कृषिबाट	वैदेशिक रोजगारीबाट	दैनिक ज्यालादारी	व्यापार	अन्य
१	२२१८३	२००७६	१२५२१५	२२००	१८७८०	३७५६
२	२९२२४	२४७७४	१३३४४२	३३१५	१०२६४	२०३०
३	२५३५१	१९५६०	१०१६२७	२५६३	१३३९०	१३८७
४	२१३३०	१५०७४	१५०४८७	५९८७	११४५०	२०८५
५	३२५४३	१३८११	१११५९२	५२९०	१२०७५	१०१८
६	२५४५३	१६७८०	११२४९४	५५६०	११५७०	२८९०
७	२२३४५	१७५६०	१०२३९०	२३४०	१०४५०	१८७८
६	२४२२३	१२३४२	१३११६७	२४५६	४२४८७	१८७८०
९	३२५४३	१३८११	१११५९२	५२९०	१२०७५	१०१८
औषत	**२६१३२**	**१७०८७**	**१२००००**	**३८८९**	**१५८३७**	**४३१५**

स्रोत : घरधुरी सर्वेक्षण, २०७६

यस गाउँपालिकामा वसोवास गर्ने घरपरिवारहरुमा जागिरबाट औषत आम्दानी २६१३२ रहेको छ भने अन्य विविध प्रकारको शिर्षकमा हुने आम्दानी ४३१५ रहेको छ ।

४.१.४ पारिवारिक मासिक आम्दानीको विवरण

यस गाउँपालिकामा भएका घरपरिवारको मासिकरुपमा हुने वचत सम्वन्धी विवरण यस प्रकार रहेको छ :

तालिका २३ : मासिक आम्दानीको विवरण

वार्ड न	आम्दानी हुदैन	५००० भन्दा कम	१० हजार भन्दा कम	२० हजार भन्दा कम	२० हजार भन्दा माथि
१	५०	१०१	५५	३०	३३
२	१५	६०	४५	६८	२८
३	९८	७०	६२	३०	३५
४	४५	६५	२७	३१	२९
५	७८	८९	९८	३०	२०
६	५१	४३	८९	६०	३१
७	५५	८०	१६०	१५	२०
८	५०	५३	९३	६०	४०
९	५३	६३	५५	२०	१५
गापा	**४९५**	**६२४**	**६८४**	**३४४**	**२५१**

स्रोतः घरधुरी सर्वेक्षण, २०७६

माथिको तालिकालाई विश्लेषण गर्दा मासिकरुपमा कुनै पनि आम्दानी नहुने घरपरिवार यस गाउँपालिकामा जम्मा ४९५ रहेका छन् भने मासिक रु. ५००० भन्दा कम आम्दानी हुने घरपरिवार जम्मा ६२४, मासिक रु. १०,००० सम्म आम्दानी हुने घरपरिवार जम्मा ६८४, मासिक रु. २०,००० सम्म आम्दानी हुने घर परिवार ३४४ र मासिक रु. २०,००० भन्दा बढि आम्दानी हुने घरपरिवार जम्मा २५१ रहेका छन् । यसलाई चार्टमा तलका अनुसार देखाइएको छ :

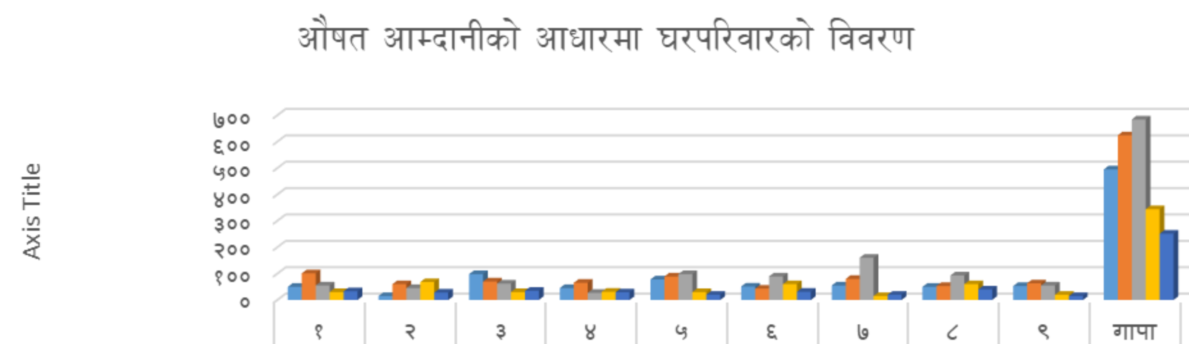

	१	२	३	४	५	६	७	८	९	गापा
आम्दानी हुदैन	५०	१५	९८	४५	७८	५१	५५	५०	५३	४९५
५००० भन्दा कम	१०१	६०	७०	६५	८९	४३	८०	५३	६३	६२४
१० हजार भन्दा कम	५५	४५	६२	२७	९८	८९	१६०	९३	५५	६८४
२० हजार भन्दा कम	३०	६८	३०	३१	३०	६०	१५	६०	२०	३४४
२० हजार भन्दा माथि	३३	२८	३५	२९	२०	३१	२०	४०	१५	२५१

४.१.५ गाउँपालिकाबाट निकासी हुन सक्ने स्रोतको विवरण

यस गाउँपालिकामा भएका विभिन्न निकासीजन्य प्राकृतिक तथा अन्य स्रोतहरुको विवरण यस प्रकार रहेको छ :

तालिका २४ : गाउँपालिकाबाट निकासी हुने विभिन्न प्राकृतिक वस्तुको विवरण

प्राकृतिक स्रोत साधनको नाम		कृषिजन्य वस्तुहरुको नाम				पशुजन्य वस्तुहरुको नाम		उद्योगजन्य सामाग्रीहरुको नाम	
खानी, ढुंगा, गिटी, वालुवा	वन पैदावार	खाद्यान्न वाली	तरकारी	फलफूल	अन्य नगदे वाली	पशुजन्य	पंक्षीजन्य	घरेलु उद्योग	ठूला उद्योग
वालुवा	दाउरा	मकै, धान गहुँ, कोदो	साग	स्याउ सुन्तला, चिउरी	वेसार	भेडा बाखा	कुखुरा, कालिज तित्रा	सिलाईकटाई	
गिटी	बाबियो	फापर	काउली	आरु		गाई भैसी	च्याखुरा	फर्निचर	

ढुङ्गा	फेरो	जौं	आलु	ओखर				राडी, पाखी	
	गोवरे, भोजपत्र		मुला						

स्रोतः गाउँपालिकाका सरोकारवालासँगको छलफल, २०७६

यस तालिकामा देखाइए अनुसार गाउँपालिकाका विभिन्न वार्डहरुबाट बालुवा, ढुङ्गा, माटो आदि खानीजन्य वस्तुहरुको सहज निर्यात अर्थात व्यवस्थित उत्खनन् तथा वितरण गर्न सकेको खण्डमा यसले आन्तरिक राजश्व वृद्धिमा ठूलो मद्दत गर्ने देखिन्छ भने वन पैदावारमा यहाँ रिठा, दालचिनि, अमला, साल सल्लो जस्ता वस्तुहरु रहेका छन् । वन जङ्गलमा अन्य जडिबुटीजन्य वस्तुहरुको संरक्षण गर्न सकेको खण्डमा यसले पनि गाउँपालिकाको आन्तरिक आय वृद्धिमा टेवा पुऱ्याउने देखिन्छ । त्यसरी नै घरमा उत्पादन हुने वस्तुहरुमा घिउ, मासु, दहि, दूध, तथा पशुहरुमा बाख्रा, भेडा, भैंसी, गाई आदि पनि निस्काशन गर्न सकिन्छ ।

४.२ पशुपन्छी पालनको अवस्था

४.२.१ गाउँपालिकामा पालन गरिएका पशुपन्छीको विवरण

यस गाउँपालिकाका विभिन्न वार्डमा गरिएका पशुपालनका आधारमा स्थानीय तथा उन्नत जातका पशुहरुको विवरण यस प्रकार रहेको छ :

तालिका २५: गाउँपालिकाका विभिन्न वार्डहरुमा पालिएका पशुपन्छीहरुको विवरण

वार्ड नं.	गाई	गोरु	बाख्रा	भेडा	भैसी	घोडा	खच्चर	सुँगुर	कुखुरा	हाँस	खरायो
१	३१७	३२९	९७०	२५१	१९२	१२	१०	४०	६४३०	०	२३
२	३०८	३८९	१४३९	६५०	१८०	१०	१४	३४	४४३०	२	१५
३	५५८	५४१	२१६१	५४०	३६०	३५	२८	२३	१५२६	४०	३१२
४	३३६	३०८	४९२	१५०	६८	१०	२३	१३	३६९०	०	१७
५	४३०	४८९	२०१	१८२	१०	११	३२	१४	४५२०	६६	०
६	३२२	४७०	८२६	२७२	२२६	२५	३४	३०	५५६०	०	७५
७	३२५	५२३	५१३	९१०	२८७	८७	३८	२३	६३२१	०	९५
८	४३६	३६०	६२३	१८५	१६६	४३	२५	३२	५७८९	१	१३
९	३७१	३०३	५३५	१६८	७९	१६	१९	३५	४९८०	०	१८
जम्मा	**३४०३**	**३७१२**	**७७६०**	**३३०८**	**१५६८**	**२४९**	**२२३**	**२४४**	**४३२४६**	**१०९**	**५६८**

स्रोतः घरधुरी सर्वेक्षण, २०७६

यस गाउँपालिकामा पालिएका पशुपन्छीहरुमा गाई ३४०३, गोरु ३७१२, बाख्रा ७७६०, भेडा ३३०८, भैंसी १५६८, घोडा २४९, खच्चर २२३, सुँगुर २४४, कुखुरा ४३२४६, हाँस १०९ र खरायो ५६८ वटा रहेका छन्

४.२.२ गाउँपालिकामा पशुपन्छी तथा बालीनालीमा लाग्ने रोगहरुको विवरण

यस गाउँपालिकामा भएका पशुपन्छी तथा बालीनालीमा लाग्ने विभिन्न प्रकारको रोगहरुको विवरण यस प्रकार रहेको छ :

तालिका २६ : पशुपन्छी तथा बालीनालीमा लाग्ने विभिन्न प्रकारका रोगहरुको विवरण

पशुपंछी तथा बालीनालीको नाम	लाग्ने रोगहरु	मौसम
गाई, भेडा, बाख्रा	भ्यागुते खुरेत	चैत वैशाख
भैसि राँगा	चरचरे , सापरे	भदौ साउन
कुखुरा, खरायो	सुनिने, पखाला लाग्ने	वर्षातको मौसममा
हाँस		
धान, मकै, जौ	खुम्ला खोमेरो, डढुवा, मिथेझार, गवारो,	साउन भदौ र असोज
कोदो, फापर, जुनालो	बङ्गे, हाडे	
चिनो, कागुनु मासे		

स्रोतः गाउँपालिकामा सरोकारवाला छलफल, २०७६

४.३ उद्योग तथा वाणिज्य सम्वन्धी विवरण

४.३.१ साना तथा मझौला उद्योगहरुको विवरण

यस गाउँपालिकाका विभिन्न वार्डमा भएका साना तथा मझौला उद्योगहरुको विवरण यस प्रकार रहेको छ :

तालिका २७ : साना तथा मझौला उद्योगहरुको विवरण

वार्ड नं.	उद्योगको नाम	दर्ता भएको निकाय	उत्पादन हुने वस्तुको विवरण	हालको अवस्था
१	कपडा उद्योग	घरेलु तथा साना उद्योग, कालिकोट	मखमल, सौल	वन्द
२	फर्निचर उद्योग	घरेलु तथा साना उद्योग, कालिकोट	फर्निचर	चालु
३	पचालझरना जडिबुटी	घरेलु तथा साना उद्योग, कालिकोट	चिया	चालु
	डाले चुक उद्योग	घरेलु तथा साना उद्योग, कालिकोट	जुस उत्पादन	चालु
	फर्निचर, मसला उद्योग	घरेलु तथा साना उद्योग, कालिकाट	फर्निचर, मसला	चालु
७	फर्निचर उद्योग	घरेलु तथा साना उद्योग, कालिकोट	फर्निचर	चालु

स्रोतः स्थानीय उद्योगीहरुसँगको छलफल, २०७६

४.३.२ गाउँपालिकामा भएका होटेल तथा पसलहरुको विवरण

यस गाउँपालिकाका विभिन्न वार्डहरुमा भएका होटेल, व्यवसाय तथा पसलहरुको विवरण यस प्रकार रहेको छ :

तालिका २८ : गाउँपालिकामा भएका होटेल तथा पसलहरुको विवरण

वार्ड नं.	व्यापार व्यवसायको नाम	दर्ता भएको निकाय	उपलब्ध सेवाको विवरण	बार्षिक औषत कारोवार	हालको अवस्था
१	खाद्यान्न तथा खुद्रा पसल	घरेलु तथा साना उद्योग	खुद्रा सामान विक्रि	८३०००	चालु
	मेडिकल	घरेलु तथा साना उद्योग	औषधी विक्रि	१००००	चालु
२	खुद्रा पसल	गाउँपालिका	खुद्रा सामान विक्रि	१५००००	चालु
३	खुद्रा व्यापार	वार्ड कार्यालय	खुद्रा सामान विक्रि		चालु
	खुद्रा व्यापार	घरेलु तथा वाणिज्य	खुद्रा सामान विक्रि		चालु
५	हिमाली फलफूल प्रसोधन	घरेलु तथा साना उद्योग	जाम, जुस जेलि, सवस	३०००००	चालु
	टाक कपडा बुनाई	घरेलु तथा साना उद्योग	ढाकाको सम्पुर्ण कपडा	२०००००	चालु
	ढाका बुनाई	घरेलु तथा साना उद्योग	ढाकाको सम्पुर्ण कपडा	१०००००	चालु
	निरा ढाका बुनाई	घरेलु तथा साना उद्योग	ढाकाको सम्पुर्ण कपडा	५००००	चालु
७	खुद्रा व्यापार	घरेलु तथा साना उद्योग	खुद्रा सामान विक्री	१५००००	चालु

स्रोतः सरोकारवाला निकायसँगको छलफल, २०७६

माथिको तालिकालाई हेर्दा वार्ड नं. ६, ७, ८, ९ मा कुनै पनि होटेल तथा पसलको विवरण रहेको देखिदैन ।

४.३.३ गाउँपालिकामा भएका एग्रोभेट, पानी घट्ट, मिलको विवरण

यस गाउँपालिकाका विभिन्न वार्डहरुमा भएका एग्रोभेट, पानी घट्ट, मिलको विवरण यस प्रकार रहेको छ :

तालिका २९: गाउँपालिकामा भएका एग्रोभेट पानी घट्ट तथा मिलको विवरण

वार्ड नं.	घट्ट तथा मिल रहेको	पानी घट्ट संख्या			मिल संख्या			कृषि फर्म र नर्सरी संख्या		
	टोलको नाम	परम्परागत	सुधारिएको	जम्मा	पानी मिल	डिजेल मिल	चिरानी मिल	कृषि फर्म	एग्रो भेट	नर्सरी
१	काडागाउ	४				२	१	१		१
२	धमालि खयरकोट	७		७				१	१	२
३	डङग्री	२८	५	३३				२	१	

वार्ड नं.	घट्ट तथा मिल रहेको	पानी घट्ट संख्या			मिल संख्या			कृषि फर्म र नर्सरी संख्या		
	टोलको नाम	परम्परागत	सुधारिएको	जम्मा	पानी मिल	डिजेल मिल	चिरानी मिल	कृषि फर्म	एग्रो भेट	नर्सरी
४		९		९	१			१		१
५	शाही, दलित	१	५	६				३		१
	वम, ब्राहमण्ड		४	४				२		
	वाफ्ककोट							४		
६	तोलि भिड	५	८							
	बोलुगाउ	१४	२							१
७	वयलछाडा	९	१	१०						२
८										
९	घोडाबाडा	१	१	२						
	परिगाउ	१	१	२						
जम्मा		७९	२७	७३	१	२	१	१४	२	८

स्रोतः सरोकारवाला बैठकमा भएको छलफलबाट

४.३.४ गाउँपालिका स्तरिय उद्योग वाणिज्य संघ वा चेम्वर अफ कमर्शको विवरण

यस गाउँपालिकामा हाल सम्म गाउँपालिका स्तरिय उद्योग वाणिज्य संघ वा चेम्वर अफ कमर्शको स्थापना भएको छैन ।

४.३.५ गाउँपालिकामा भएका वजार सम्वन्धी विवरण

यस गाउँपालिकामा भएका साना ठुला वजार सम्वन्धी विवरण यस प्रकार रहेको छ :

तालिका ३० : गाउँपालिकामा भएका वजारहरुको विवरण

वार्ड नं.	वस्तीको नाम	वजारका नाम	वस्ती देखि दुरी
१	सिकु	मातडी	२ कि.मि.
८	घुरा वगर मायकोट	घुरा वगर	१ घण्टा
९	फुगाड	फुगाड	३ कि.मि.
	खोलीवजार	खोलीवजार	४ कि.मि.

स्रोतः सरोकारवाला निकायसँग भएको छलफल, २०७६

यस गाउँपालिकाका विभिन्न वार्डहरुमा भएका वजारहरुमा वार्ड नं. १, ८, ९ मा भएका वजारहरुको विवरण यहाँ उपलब्ध गराइएको छ । अन्य वार्डहरुमा वजारहरु उपलब्ध नभएको हुँदा यहाँ दिइएको छैन ।

४.४ गाउँपालिकाको जनशक्ति, रोजगार तथा वैदेशिक रोजगार सम्वन्धी विवरण

४.४.१ गाउँपालिकामा भएको प्राविधिक जनशक्तिको विवरण

यस गाउँपालिकाका विभिन्न वार्डहरुमा भएको प्राविधिक जनशक्तिको विवरण यस प्रकार रहेको छ :

तालिका ३१: गाउँपालिकामा भएको प्राविधिक जनशक्ति सम्वन्धी विवरण

वार्ड नं.	कृषि तथा पशु		इञ्जिनियरिङ्ग		वन		मेडिसिन		खाद्य प्राविधिक		वकिल		पत्रकार		अन्य	
	पु.	म.	पु.	म.	पु.	म.	पु.	म.	पु.	म.	पु.	म.	पु.	म.	पु.	म.
१	३	०	१	०	०	०	१६	५	०	०	०	०	१	०	०	०
२	१	१	०	१	०	०	५	३	०	०	०	०	२	०	०	०
३	०	०	२	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	०	०	०
४	१०	०	५	०	२	२	०	०	०	०	०	०	४	०	०	०
५	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
६	०	०	०	०	०	०	१४	३	०	१	०	०	१	०	०	०
७	०	०	१	०	१	१	९	७	०	०	३	०	१	०	०	०
८	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
९	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	०	०	०
जम्मा	**१४**	**१**	**९**	**१**	**३**	**३**	**४४**	**१८**	**०**	**१**	**३**	**०**	**११**	**०**	**०**	**०**

स्रोतः गाउँपालिकाका वार्ड कार्यालयहरुबाट उपलब्ध गराइएको विवरण, २०७६

४.४.२ रोजगारीमा संलग्न जनशक्तिको विवरण

यस गाउँपालिकामा विभिन्न पेशामा आवद्ध जनशक्तिको विवरण यस प्रकार रहेको छ :

तालिका ३२: गाउँपालिकामा विभिन्न रोजगारीमा संलग्न जनशक्तिको विवरण

वार्ड नं.	**शिक्षक स्थायी**	**शिक्षक अस्थायी**	**नीजि वोर्डिङ्ग मा**	**अन्य नीजिमा**	**सेना**	**जनपथ प्रहरी**	**सशस्त्र प्रहरी**	**स्वास्थ्य प्राविधिक**	**कृषि/भेट प्राविधिक**	**वन प्राविधिक**	**कम्प्यूटर**	**इन्जिनियर**	**अन्य प्राविधिक**	**अन्य सरकारी कार्यालय**	**NGO/ INGO**
१	४	११	३	५	१	०	०	३	१	०	१	१	२	८	८
२	३	७	०	७	०	०	०	४	१	०	०	२	१	३	०
३	३	४	१	१	०	०	०	०	०	१	१	१	०	२	०
४	१४	११	३	१	१	१	३	१५	४	१	३	२	३	२५	०
५	८	५	२	१	१	६	२	१	०	३	३	०	१	३६२	३
६	४	८	०	०	१	०	०	८	३	०	०	०	२	१	१

वार्ड नं.	शिक्षक स्थायी	शिक्षक अस्थायी	नीजि वोर्डिङ्ग मा	अन्य नीजिमा	सेना	जनपथ प्रहरी	सशस्त्र प्रहरी	स्वास्थ्य प्राविधिक	कृषि/भेट प्राविधिक	वन प्राविधिक	कम्प्यूटर	इन्जिनियर	अन्य प्राविधिक	अन्य सरकारी कार्यालय	NGO/ INGO
७	२	४	०	०	०	०	०	१	८	२	०	०	१	५	०
८	१	०	०	१	१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
९	३	७	०	१८	०	२	०	३	०	०	१	०	०	०	१
जम्मा	४२	५७	९	३४	५	९	५	३५	१७	७	९	६	१०	४०६	१३

स्रोतः घरधुरी सर्वेक्षण, २०७६

४.४.३ वैदेशिक रोजगारीमा जाने व्यक्तिको विवरण

यस गाउँपालिकाबाट भारत लगायत विश्वका विभिन्न मुलुकहरुमा रोजगारीको सिलसिलामा जाने व्यक्तिहरुको विवरण यस प्रकार दिइएको छ । नेपालका दुर्गम क्षेत्रबाट भारतमा गइ काम गर्ने प्रचलन नयाँ होइन । भारतसँग खुला सिमाना भएको कारण पनि आम मानिसहरु को कस वेला जान्छ र फर्कन्छ भन्ने कुराको पनि टुङ्गो हुदैन । तथापी भारत लगायत खाडि, कोरिया, जापान, र अन्य विकसित देशमा गएका व्यक्तिहरुको विवरण यस प्रकार रहेको छ :

तालिका ३३: गाउँपालिकावाट भारत तथा अन्य देशमा रोजगारीका लागि जाने व्यक्तिहरुको विवरण

वार्ड नं.	भारत	खाडी	कोरिया	जापान	विकसित देश
१	९	४३	०	०	०
२	४	१६	२	०	०
३	३	२	०	०	०
४	६	६	०	०	२
५	५९	०	०	०	०
६	१०	१७	०	०	०
७	३	१९	०	२	०
८	५	२०	०	०	०
९	३४	२	०	०	०
जम्मा	**१३३**	**१२५**	२	२	२

स्रोतः घरधुरी सर्वेक्षण, २०७६

यस गाउँपालिकाबाट रोजगारीका लागि भारतमा जाने वर्गमा १३३ जना रहेका छन भने खाडीमुलुकमा जाने १२५ जना रहेका छन् । त्यसरी नै कोरियामा जाने २ जना रहेका छन् । जापान जाने २ जना र अन्य विकसित देशमा जाने २ जना रहेका छन् ।

४.५ पर्यटन विकास सम्वन्धी विवरण

४.५.१ गाउँपालिकामा भएका ऐतिहासिक तथा पर्यटकीय स्थलहरुको विवरण

यस गाउँपालिकाका विभिन्न वार्डहरुमा भएका विभिन्न देवीदेवताका मन्दिर, ताल तलैया, झरणा, पोखरी, छहरा आदिको विवरण यस प्रकार दिइएको छ :

तालिका ३४ : गाउँपालिकामा भएका ऐतिहासिक तथा पर्यटकीय स्थलको विवरण

वार्ड नं.	स्थलको नाम	क्षेत्रफल	भौतिक संरचना	स्थलको महत्व
१	कुलि वाद झरना	२०० मि.	पैदल	पर्यटकीय क्षेत्र
	कोटछहरा झरना	१०० मि.	पैदल	पर्यटकीय क्षेत्र
	पहरपाटा झरना	१५० मि.	पैदल	पर्यटकीय क्षेत्र
२	नौमुले पर्यटकीय स्थल		पैदल	पर्यटकीय क्षेत्र
३	पचालझरना उनिकोट दरवार भारपाटा	३८१ मि.	पैदल	पर्यटकीय क्षेत्र
	पचालो देवता			
	मस्टो देवता			
	खोदाइ माडु			
	कुलदेउ माडु			
	कैलास माडु			
	लुवासोरी			
४	खोदाई माडु	२०० मि.	पैदल	धार्मिकस्थल
	गुरो	१०० मि.	पैदल	धार्मिकस्थल
	रम्माल्मस्टो	१०० मि.	पैदल	धार्मिकस्थल
	वुड्कामाडु	१०० मि.	पैदल	धार्मिकस्थल
	कवा माडु	१५० मि.	पैदल	धार्मिकस्थल
	डाडामाडु, पचाल	१५० मि.	पैदल	धार्मिकस्थल
५	कालाशिला मन्दिर	२२ रोपनी	पैदल	पर्यटकीयस्थल
	डसिले हिमाल	६ रोपनी	पैदल	पर्यटकीयस्थल
	कालिका मन्दिर	७ रोपनी	पैदल	धार्मिकस्थल
	औलकोटी देवता मन्दिर	३ रोपनी	पैदल	धार्मिकस्थल
	देहेडु देवता मन्दिर	२ रोपनी	पैदल	धार्मिकस्थल
६	जलकुण्ड मुग्राह	१ विघा	पैदल	धार्मिकस्थल
	रुमाल मष्टाथान	१ कठ्ठा	पैदल	धार्मिकस्थल
	महादेव दोशासैनि	१ कठ्ठा	पैदल	धार्मिकस्थल
	कोट	१ कठ्ठा	पैदल	धार्मिकस्थल
	खाड्खोलना	१ विघा	पैदल	धार्मिकस्थल
७	पंगेलि पर्यटकीय क्षेत्र	१ विघा	पैदल	पर्यटकीयस्थल
	गुफा नाउला	५० कि,मि	पैदल	धार्मिकस्थल
	सिमाष्टा मन्दिर	४० वर्ग मि	पैदल	धार्मिकस्थल

वार्ड नं.	स्थलको नाम	क्षेत्रफल	भौतिक संरचना	स्थलको महत्व
	कालोमष्टो ढोसाईनि	०.५ विघा	पैदल	धार्मिकस्थल
	बन्दमाला देवी, छसुतुवाल मन्दिर	२५ वर्ग मि	पैदल	धार्मिकस्थल
	बयल झर्ना	१५० वर्ग मि	पैदल	पर्यटकीयस्थल
	कालिका देवि	१० वर्ग मि	पैदल	धार्मिकस्थल
८	वयला		पैदल	धार्मिकस्थल
	भिट्टा		सडक	धार्मिकस्थल
	मयकोट ठांटी		पैदल	धार्मिकस्थल
	खडितोलि		सडक	धार्मिकस्थल
	वयलझरना			पर्यटकीयस्थल
९	खोदाई मन्दिर		पैदल	धार्मिकस्थल
	धलपोरा मन्दिर		पैदल	धार्मिकस्थल
	महादेव मन्दिर		पैदल	धार्मिकस्थल
	मदाना मन्दिर		पैदल	धार्मिकस्थल

स्रोतः सरोकारवाला निकायसँगको छलफलबाट

४.५.२ पर्यटन विकास सम्वन्धी अन्य विवरण

यस गाउँपालिकामा पचालझरना बाहेकका अन्य पर्यटकीय क्षेत्रको पहिचान गर्न बाँकी रहेको छ । मठ मन्दिर, ताल तलैया छहरा आदिको पहिचान गरि पर्यटन विकासका लागि पचालझरनाको विकाससँग समन्वय गराउन सके समुदाय विकासमा टेवा पुग्ने देखिन्छ । गाउँपालिकाको वार्ड नं. ३ मा भएका छिरीगाड झरना, धुलछहरा झरना, चुली, पुग र डैसिले हिमाल आदिको विकासका लागि पर्यटन गुरुयोजना तयार गरि विकासमुलक कार्य गर्न जरुरी रहेको छ ।

४.६ सहकारी तथा बैंक र वित्तीय संस्थाको विवरण

४.६.१ विभिन्न सहकारी संख्याको विवरण

यस गाउँपालिकामा भएका जम्मा दर्ता भएका र सक्रियरुपमा कार्य गरिरहेका सहकारीहरुको विवरण यस प्रकार रहेको छ :

तालिका ३५: गाउँपालिकामा भएका विभिन्न प्रकारका सहकारीहरुको संख्या

वार्ड नं.	बहुउद्देश्यीय सहकारी	कृषि सहकारी	वचत सहकारी	जम्मा सहकारी
१	२	०	०	२
२	०	०	०	०
३	०	१	०	१
४	०	०	०	०
५	१	०	०	१
६	०	०	१	१
७	०	०	१	१
८	०	२	०	२
९	०	१	०	१
जम्मा	**३**	४	२	९

स्रोत: सरोकारवालाहरुसँको अन्तरक्रिया, २०७६

४.६.२ विभिन्न सहकारीहरुको विस्तृत विवरण

यस गाउँपालिकामा भएका सहकारीहरुको विस्तृत विवरण यस प्रकार रहेको छ :

तालिका ३६: गाउँपालिकामा भएका सहकारीहरुको विवरण

वार्ड नं.	सहकारीको नाम	सहकारीको प्रकार	स्थापना मिति	समेटेको परिवार	वचत रकम रु.	लगानी रकम रु.
१	संजय बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था	बहुउद्देश्यीय	२०६२।०४।०१	११	१०००००	३०००००
	सन्जिवनि बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था	बहुउद्देश्यीय	२०७६।०१।२१	११		
२						

वार्ड नं.	सहकारीको नाम	सहकारीको प्रकार	स्थापना मिति	समेटेको परिवार	वचत रकम रु.	लगानी रकम रु.
३	साझा सुधार कृषि सहकारी संस्था	कृषि सहकारी संस्था	२०७३।८।११	१२०	३०००००	५०००००
	पचालझरना कृषि सहकारी संस्था	कृषि सहकारी संस्था				
४						
५	डसिलौ ग्रामीण विकास तथा बहुद्देश्यीय सहकारी संस्था	बहुद्देश्यीय	२०७१	३०८	३७५०००	४७५०००
६	मालामष्टा वचत सहकारी संस्था	वचत तथा ऋण	२०७०			
७	पचालझरना सामुदायिक संस्था		०७१।०५।२५	१८		
८	वयलझरणा कृषि सहकारी संस्था	कृषि सहकारी	२०६४	२५		
	पिपलचौतारी व्यवसाय सहकारी सस्था	कृषि	२०६४			
९	समाज विकास कृषि सहकारी संस्था	कृषि	२०७२	२०		

स्रोतः सरोकारवालासँगको छलफलमा आधारित

४.६.३ गाउँपालिकामा स्थापना भएका बैंकको विवरण

यस गाउँपालिकामा भर्खर मात्र नविल बैंकले गाउँपालिकाको केन्द्र रहेको राम्नाकोटमा आफ्नो गाउँपालिका स्तरिय शाखा खोलि सेवा प्रवाह गरिरहेको छ । अन्य कुनै पनि बैंकहरुले गाउँपालिकामा नै कार्यालय स्थापना गरि सेवा प्रवाह गरिरहेको अवस्था छैन । तर यस गाउँपालिकाका आम नागरिकहरुले अन्य विभिन्न बैंकहरुमा पनि खाता खोलि सेवा लिइरहेका छन् ।

४.६.४ बैंकमा खाता हुने व्यक्तिहरुको विवरण

यस गाउँपालिकामा वसोवास गर्ने व्यक्तिहरु मध्ये बैंकमा खाता भएका र नभएका घरधुरीको आधारमा वर्गिकरण गर्दा यस प्रकार दिइएको छ :

तालिका ३७ : बैंकमा खाता भए नभएको आधारमा घरपरिवारको विवरण

वार्ड नं	वैंक खाता भएका	वैंक खाता नभएका
१	८०	१८९
२	३२	१८४
३	१३१	१३४
४	१५८	३९
५	८४	२३१
६	९२	१८२
७	८१	२४९
८	१५४	१४२
९	१२३	८३
जम्मा	**९३५**	**१४६३**

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण, २०७६

माथिको तालिकालाई विश्लेषण गर्दा यस गाउँपालिकामा जम्मा ९३५ घरपरिवारको बैंकमा खाता रहेको देखिन्छ भने १४६३ घरपरिवारको खाता रहेको देखिदैन । यसलाई प्रतिशतमा तपसिल अनुसार देखाइएको छ :

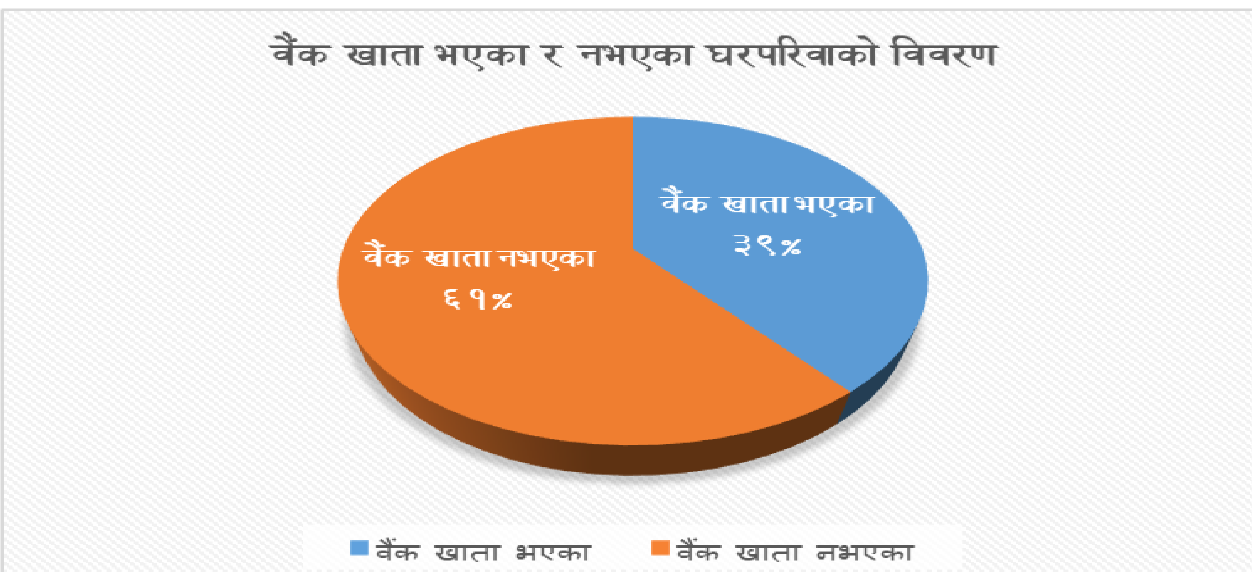

४.६.५ गाउँपालिकामा जनताको पहुँच भएका बैंकहरुको विवरण

यस गाउँपालिका भएका आम समुदायले कारोवार गर्ने बैंकहरुमा तपसिल बमोजिम रहेको देखिन्छ :

तालिका ३८ : गाउँपालिकामा जनताको पहुँचमा भएका वैकहरुको विवरण

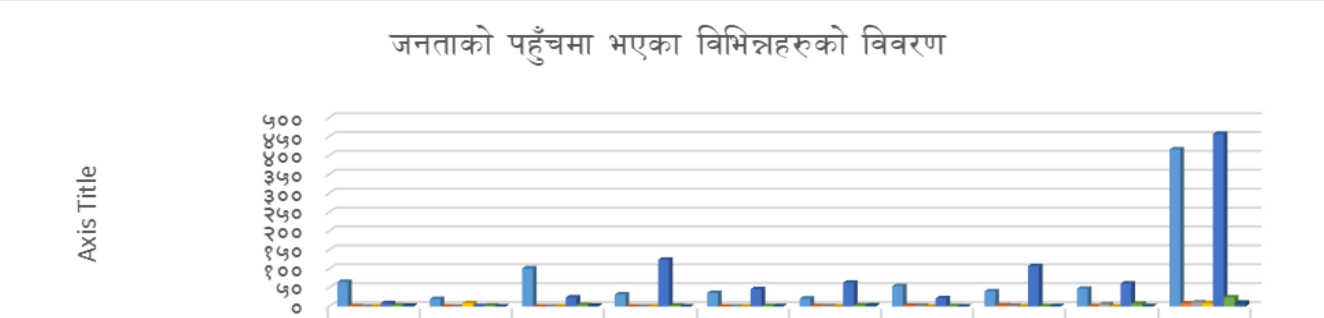

	१	२	३	४	५	६	७	८	९	जम्मा
रा वा वैं	६५	२०	१०१	३२	३६	२१	५४	४०	४७	४१६
सानीमा वैंक	१	०	०	०	०	१	२	३	१	८
टुरिज्म बैंक	०	०	०	०	०	१	२	२	६	११
नेपाल बैंक लि	०	९	०	०	०	०	०	०	०	९
नविल वैंक	९	१	२४	१२४	४६	६३	२२	१०७	६१	४५७
ग्लोवल वैंक	३	२	४	२	१	३	१	१	७	२४
एन आइ सी एशिया	२	०	२	०	१	३	०	१	१	१०

स्रोतः घरधुरी सर्वेक्षण, २०७६

यस गाउँपालिकाको पहुँचमा रहेका बैंकहरु मध्ये नविल बैंक सवै भन्दा बढि रहेको छ भने राष्ट्रिय वाणिज्य वैंक दोस्रो र ग्लोवल वैंक तेस्रो रहेका छन् ।

४.६.६ गाउँपालिकामा अन्य आर्थिक कारोवार गर्ने संघसंस्थाहरु

यस गाउँपालिकामा हाल सम्म स्थानीय समुदायमा कुनै पनि आर्थिक कारोवार गर्ने संघसंस्थाहरुले कार्य शुरु गरेका छैनन् । आई एम ई, प्रभु मनि ट्रान्सफर जस्ता कुनै पनि आर्थिक कारोवार गर्ने संस्था रहेका छैनन्

परिच्छेद ५ सामाजिक विकास

५.१ शिक्षा

५.१.१ गाउँपालिकामा उच्च शिक्षामा संलग्न जनशक्ति

यस गाउँपालिकाका विभिन्न वार्डमा उच्च शिक्षा अर्थात हालको शैक्षिक संरचना अनुसार उच्च शिक्षाका विभिन्न तहहरु पास गरेका वा सो तहमा अध्ययन गरिरहेका महिला पुरुषको जनसंख्याको विवरण यस प्रकार दिइएको छ :

तालिका ३९ : गाउँपालिकाको उच्च शिक्षामा प्राप्त जनशक्तिको विवरण

वार्ड नं.	माध्यामिक तह पास		स्नातक तह		स्नातकोत्तर		प्राविधिक तह	
	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष
१	१४	१६	६	६	०	१	०	२
२	७६	९२	०	४	१	४	४	६
३	३०	२७	१	०	१	०	०	०
४	२९	३८	०	०	०	०	०	०
५	५६	६५	१	४	२	३	४	६
६	७०	९०	०	०	०	०	२	२
७	७३	९५	५	७	१	३	४	९
८	८०	९२	१	२	०	१	०	१
९	२९	५०	१	३	०	२	२	३
जम्मा	**४५७**	**५६५**	**१५**	**२६**	**५**	**१४**	**१६**	**२९**

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण, २०७६

उपरोक्त तालिकालाई विश्लेषण गर्दा यस गाउँपालिकामा हालको संरचना अनुसार माध्यामिक तह सम्मको शिक्षा हासिल गरेको जनशक्तिको विवरणमा महिला ४५७ जना र पुरुष ५६५ जना रहेका छन् । हालको संरचनामा माध्यामिक तह भन्नाले कक्षा ८-१२ भएता पनि यहाँ एसइइ(साविकको एस एल सी) तथा कक्षा १२ सम्मको अध्ययन गरि वसेको जनसंख्यालाई जनाउदछ । त्यसरी नै स्नातक तहमा महिला १५ जना पुरुष २६ जना रहेका छन् । त्यसरी नै स्नातकोत्तर तहमा महिला ५ जना र पुरुष १४ जना रहेका छन् । प्राविधिक क्षेत्रमा महिला १६ जना र पुरुष २९ जना रहेका छन् ।

५.१.२ गाउँपालिका तथा विभिन्न वार्ड अनुसारको साक्षरता दर

यस सर्वेक्षणमा ५ वर्ष भन्दा माथिका महिला पुरुषको वस्तुस्थितीलाई आधारमा मानेर गणना गरिएको हुँदा गाउँपालिकाको साक्षरता दर यस प्रकार देखिएको छ :

तालिका ४० : गाउँपालिकाका विभिन्न वार्ड तथा समग्र गाउँपालिकाको महिला पुरुषको साक्षरता प्रतिशत

वार्ड नं.	साक्षर महिला संख्या	महिला साक्षरता प्रतिशत	साक्षर पुरुष संख्या	पुरुष साक्षरता प्रतिशत	जम्मा साक्षर संख्या	जम्मा साक्षरता प्रतिशत
१	४६०	६८.४५	५०५	७१.१३	९६५	६९.८३
२	३८३	६८.३९	३८३	७१.५९	७६६	६९.९५
३	४६८	६७.४४	४८८	६९.२२	९५६	६८.३३
४	३४३	६९.१५	३७०	७०.७५	७१३	६९.९७
५	५७८	६८.१६	५९३	७०.०१	११७१	६९.०९
६	६४६	६८.५८	६६९	७१.९४	१३१५	७०.२५
७	७२९	६८.७७	७१७	७१.७	१४४६	७०.१९
८	५४५	६९.९६	५४५	७०.८७	१०९०	७०.४१
९	३६८	६९.५७	३९१	७०.२	७५९	६९.८९
गापा	**४५२०**	**६८.६९**	**४६६१**	**७०.८८**	**९१८१**	**६९.७९**

स्रोत : घरधुरी सर्वेक्षण, २०७६

यस गाउँपालिकाको महिला साक्षरता दर ६८.६९% रहेको छ भने पुरुष साक्षरता दर ७०.८८% रहेको छ । समग्र गाउँपालिकाको साक्षरता दर ६९.७९% रहेको छ । साक्षरता विश्लेषण गर्दा दशमलव भन्दा पछिको २ अङ्कलाई गणना गरिएको छ भने यो साक्षरता पाँच वर्ष भन्दा माथिको जनसंख्यामा विश्लेषण गरिएको छ ।चार्टमा यस अनुसार देखाइएको छ :

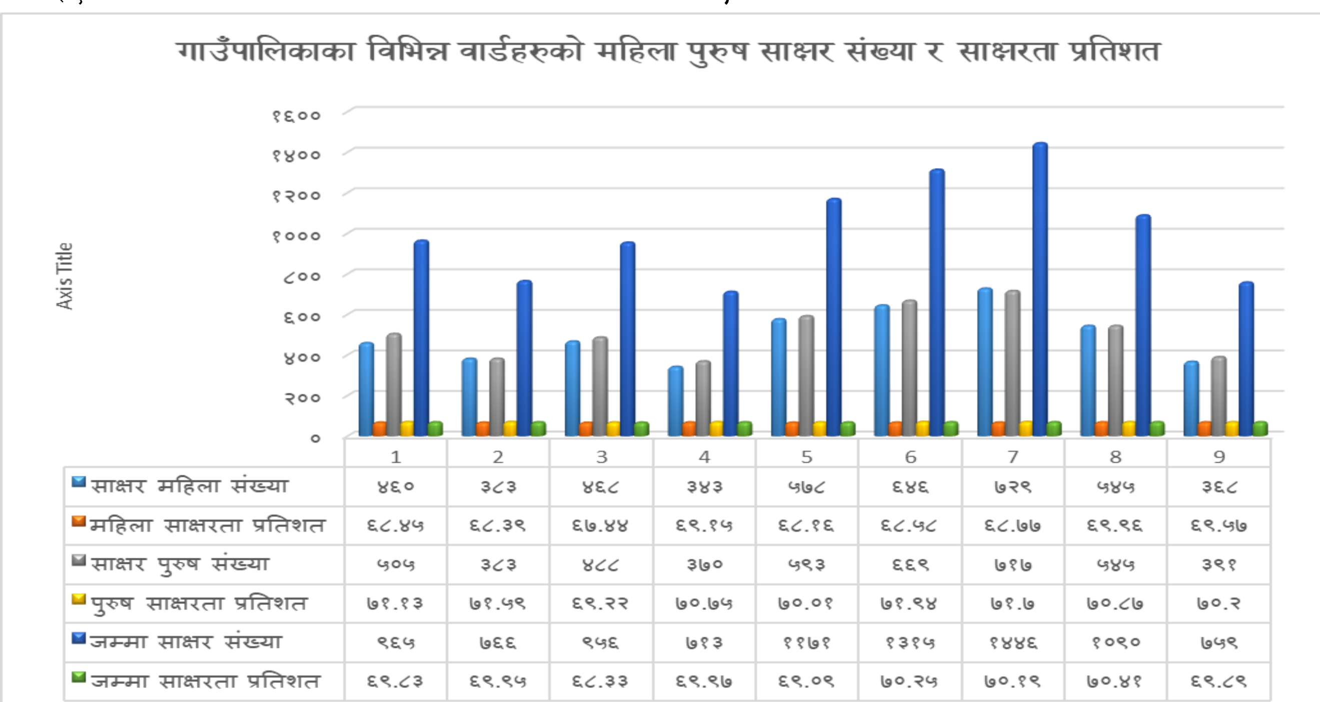

त्यसरी नै गाउँपालिकाको समग्र साक्षरतादरलाई चार्टमा यसरी देखाइएको छ :

गाउँपालिकाको जम्मा महिला पुरुष साक्षर संख्या र साक्षरता प्रतिशत

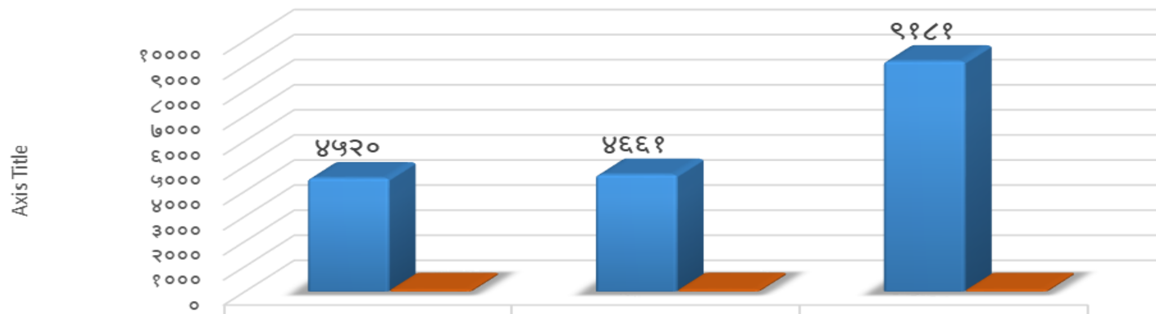

	महिला	पुरुष	जम्मा
साक्षर संख्या	४५२०	४६६१	९१८१
साक्षरता प्रतिशत	६८.६९	७०.८८	६९.७९

त्यसरी नै गाउँपालिकाका विभिन्न वार्डको निरक्षरता सम्वन्धी विवरण यस प्रकार रहेको छ :

गाउँपालिकाको विभिन्न वार्डहरुको जम्मा महिला पुरुष निरक्षर संख्या र निरक्षरता प्रतिशत

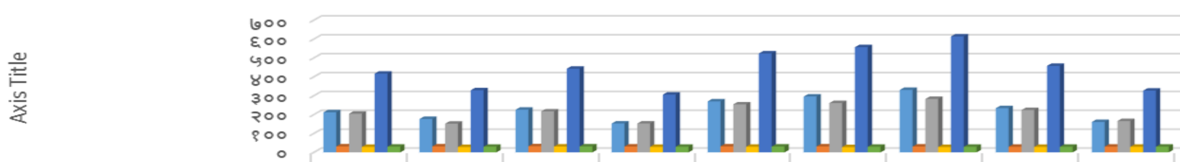

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
निरक्षर महिला संख्या	२१२	१७७	२२६	१५३	२७०	२९६	३३१	२३४	१६१
महिला निरक्षरता प्रतिशत	३१.५५	३१.६१	३२.५६	३०.८५	३१.८४	३१.४२	३१.२३	३०.०४	३०.४३
निरक्षर पुरुष संख्या	२०५	१५२	२१७	१५३	२५४	२६१	२८३	२२४	१६६
पुरुष निरक्षरता प्रतिशत	२८.८७	२८.४१	३०.७८	२९.२५	२९.९९	२८.०६	२८.३	२९.१३	३०
जम्मा निरक्षर संख्या	४१७	३२९	४४३	३०६	५२४	५५७	६१४	४५८	३२७
जम्मा निरक्षरता प्रतिशत	३०.१७	३०.०५	३१.६७	३०.०३	३०.९१	२९.७५	२९.८१	२९.५९	३०.११

गाउँपालिकाको महिला पुरुषको निरक्षरता प्रतिशत

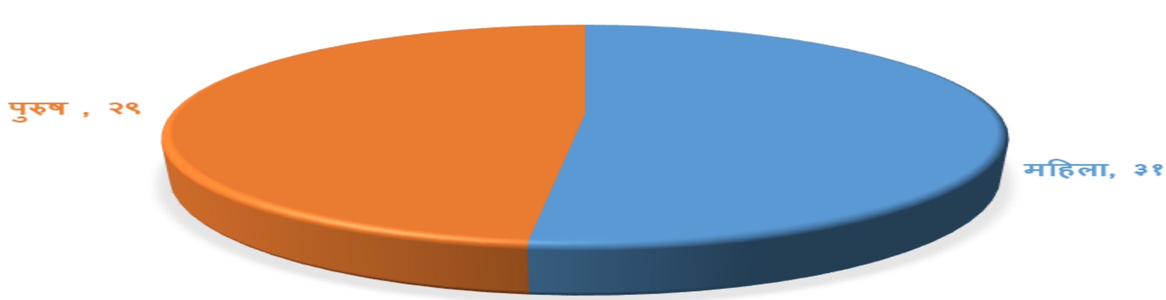

५.१.३ बालबिकास केन्द्रहरुको विवरण

यस गाउँपालिकाका विभिन्न वार्डमा भएका वालविकास केन्द्रहरुको विवरण यस प्रकार रहेको छ :

तालिका ४१ : बालविकास केन्द्रहरुको विवरण

विद्यालयको सामान्य जाकारी विवरण					विद्यार्थी संख्या			भौतिक सुविधाको विवरण						
क.सं	बाल विकास केन्द्रको नाम	ठेगाना	सहयोग	शिक्षिकाको नाम	छात्र	छात्रा	जम्मा	छुट्टै भवन	छुट्टै अध्ययन गर्ने कोठा	खानेपानी	सौचालय	खेलमैदान	खेलकुदका सामाग्रीहरु	तालिम प्राप्त शिक्षक
१	श्री मष्टादेव बाल विकास केन्द्र	पचालझरणा- १ कांडागाउ	समुदाय	सुविस्ता बोगटी	१५	१०	२५	छैन	छैन	छ	छैन	छैन	छ	छ
२	श्री कालीका बाल विकास केन्द्र	पचालझरणा-२ खयरकोट		अञ्जना सेजुवाल	१९	१६	३५	छैन	छैन	छैन	छ	छ	छ	छ
३	श्री नौमुले बाल विकास केन्द्र	पचालझरणा-२ धमाली		सुस्मीता नेपाली	१४	२१	३५	छैन	छैन	छैन	छ	छ	छ	छ
४	विद्याज्योती बालविकास केन्द्र	पचालझरना ३,	समुदाय		११	१२	२३	छैन	छैन	छैन	छ	छ	छ	छ
५	श्री विद्याज्योति बाल विकास केन्द्र	पचालझरणा खर्दु	नेपाल सरकार	अल्किना बस्नेत	१२	१३	२५	छ	छ	छैन	छैन	छ	छैन	छ
६	जनसुधार बाल विकास केन्द्र	पचालझरणा-५ वाझकोट	नेपाल सरकार	दर्पना बम			०	छ	छ	छ	छ	छ	छ	छ
७	श्री नवदुर्गा बाल विकास केन्द्र	पचालझरणा-५ वाझकोट	साविक जिल्ला शिक्षा कार्यालय	रचना शाही	१२	१६	२८	छ	छ	छ	छ		छ	छ
८	विद्यालयको हाताभित्र	पचालझरणा-७ नुवाघर	नेपाल सरकार	चरना ऐडी	३४	२३	५७	छैन	छ	छ	छैन	छ	छैन	छैन
९	श्री कालिकादेवि बाल विकास केन्द्र	पचालझरणा-७ नानिकोट	गाउपालिका	सबला बुढा	१५	१३	२८	छैन	छैन	छ	मर्मत	मर्मत	छैन	छ
१०	श्री सरस्वती बाल विकास केन्द्र	मिहा	गाउपालिका	सञ्जु कु. शाही	६	७	१३		छ	छ	छ	छैन		छैन

विद्यालयको सामान्य जाकारी विवरण					विद्यार्थी संख्या			भौतिक सुविधाको विवरण						
११	श्री कर्णाली बाल विकास केन्द्र	पचालझरणा-८, विस्खेत	समुदाय	सुलोचना वि.क	९	१२	२१	छैन	छ	छ	छ	छ	छ	छ
१२	श्री थामढेङ्गा बाल विकास केन्द्र	पचालझरणा-८, खडीजिउला	नेपाल सरकार	शिवचन्द्र संज्याल	१३	१३	२६	छ	छ	छ	छ	छ	छ	छ
१३	श्री विद्यादेवीमन्दिर बाल विकास केन्द्र	पचालझरणा-८, गोठी	गाउपालिका	सोविता सार्की	८	५	१३	छैन	छ	छ	छ	छैन	छैन	
१४	श्री त्रिवेणी बाल विकास केन्द्र	पचालझरणा-९, तिखार्ती	समुदाय	सपना शाही	११	१५	२६	छ	छ	छ	छ	छ	छ	छ
१५	श्री जनप्रभात बाल विकास केन्द्र	पचालझरणा-९, कोटीला	नेपाल सरकार	समला शाही	१०	१०	२०	छ	छ	छ	छ	छ	छ	छ
१६	श्री नमुना बाल विकास केन्द्र	पचालझरणा-६, जारकोट	नेपाल सरकार	विनिता कु न्यौपाने(संज्याल)	१४	१२	२६	छ	छ	छ	छ	छ	छ	छ

स्रोत: विद्यालयले उपलब्ध गराएको जानकारी अनुसार

५.१.४ आधारभूत तथा माध्यामिक विद्यालयको जानकारी

यस गाउँपालिकामा भएका विभिन्न आधारभूत, माध्यामिक र नीजि वोर्डिङ्ग स्कूलहरुको नाम, स्थापना मिति, स्रोत केन्द्रको नाम, प्रधानाध्यापकको नाम, कक्षा १ मा भर्ना हुँदा बालशिक्षाको अध्ययनको अनुभव सहितको जानकारी यस अनुसार दिइएको छ :

तालिका ४२ : आधारभूत तथा माध्यामिक विद्यालयको आधारभूत जानकारी

वार्ड नं.	क्र.सं.	विद्यालयको नाम	ठेगाना	स्थापना मिति	स्रोत केन्द्रको नाम	प्राधानाध्यापकको नाम	यो शै.व.मा कक्षा १ मा भर्ना हुने विद्यार्थी संख्या	इ.सि.डि. कक्षाको अनुभवी विद्यार्थी संख्या
	१	श्री लालीगराउस आ. वि.	पचालझरना -१, चौली	वि.सं. २०६४	राम्नाकोट, जारकोट	कर्म ब. शाही	३४	६
	२	श्री सरस्वती मा. वि.	पचालझरना -१, सिक	वि.सं. २०२९	राम्नाकोट, जारकोट	वीरेन्द्र ब. कठायत	२५	४
	३	श्री मष्टादेव आ. वि.	पचालझरना -१, कांडागाउ	वि.सं. २०७१	राम्नाकोट, जारकोट	रजना खड्का वोगटी		२५

वार्ड नं.	क्र.सं.	विद्यालयको नाम	ठेगाना	स्थापना मिति	स्रोत केन्द्रको नाम	प्राधानाध्यापकको नाम	यो शै.व.मा कक्षा १ मा भर्ना हुने विद्यार्थी संख्या	इ.सि.डि. कक्षाको अनुभवी विद्यार्थी संख्या
२	१	श्री कालिका मा.वि.	पचालझरना-२ खयरकोट	वि.सं. २०४५	पचालझरना-२ जारकोट	परेक बहादुर कठायत	३५	३५
	२	श्री नौमुले आ. वि.	पचालझरना-२ धमाली	वि.सं. २०६४	पचालझरना-२ जारकोट	इन्द्र तिरुवा	३५	११
३	१	श्री शिशु कल्याण आधारभूत विद्यालय	पचालझरना-७, भंक	वि.सं. २०४९	पचालझरना-४ रामकोट	हिक्मत ब. जि.सी.		
	२	श्री जनज्योति आधारभूत विद्यालय	पचालझरना, खर्दु	वि.सं. २०६३	पचालझरना-४ रामकोट	दलविर सुनार	४२	२०
	३	श्री जनता मा.वि.	पचालझरना, खर्दु	वि.सं. २०२८	पचालझरना-४ जारकोट	रति रोकाया	८	६
	४	हिमाल आधारभूत विद्यालय	धानकोट		पचालझरना-४ जारकोट		१०	६
४	१	श्री ज्ञानुदय मा.वि	पचालझरना-४ राम्नाकोट	वि.सं. २०२४	पचालझरना	ममराज सेजुवाल	३०	३०
५	१	श्री पञ्चकालिका मा. वि.	पचालझरना-५, वाझकोट	वि.सं. २०३९		टेक बहादुर वम	१२	१०
	२	श्री नव किरण आ. वि.	पचालझरना-५, वाझकोट	वि.सं. २०५०		पंख बहादुर शाही	३१	११
	३	श्री चमत्कार आधारभूत विद्यालय	पचालझरना-५, वाझकोट	वि.सं. २०६७	पचालझरना, राम्नाकोट	लालराज वम	४५	२५

वार्ड नं.	क्र.सं.	विद्यालयको नाम	ठेगाना	स्थापना मिति	स्रोत केन्द्रको नाम	प्राधानाध्यापकको नाम	यो शै.व.मा कक्षा १ मा भर्ना हुने विद्यार्थी संख्या	इ.सि.डि. कक्षाको अनुभवी विद्यार्थी संख्या
	४	श्री कालाशिल्ला आधारभूत विद्यालय	पचालझरना-५, वाझकोट	वि.सं. २०५३		दुर्गा कु. शाही (वम)	२८	२०
६	१	श्री जनप्रिय आ.वि	पचालझरना-६, वोलुगाउ	वि.सं. २०४५	पचालझरना	श्री जनक बहादुर शाही	३०	३०
	२	श्री कालिकादेवी आधारभूत विद्यालय	पचालझरना-६, जारकोट	वि.सं. २०४५	जारकोट	श्री राजेन्द्र प्रसाद संज्याल	२५	११
७	१	श्री पंगेली देवि मा.वि.	पचालझरना-७, नुवाघर	वि.सं. २०२९		धर्मराज वोगटी	५७	५७
	२	श्री कालिका देवि आधारभूत विद्यालय	पचालझरना-७, नानिकोट	वि.सं. २०४२	थिर्पु	दिल ब. शाही	३६	२८
८	१	श्री सरस्वती मा.वि.	मिहा	वि.सं. २०१७		नुवादत्त सुवेदी	४०१	१०
	२	श्री कर्णाली आ. वि.	पचालझरना-८, विस्खेत	वि.सं. २०६४		दत्त ब. शाही	२०	१५
	३	श्री विद्यादेवि मा.वि	पचालझरना-८, मयकोट	वि.सं. २०५२		कृष्ण प्रसाद पोखेल	२६९	१३
	४	श्री थामढेङ्गा इ. मे स्कुल	पचालझरना-८, खडीजिउला	वि.सं. २०६४	जारकोट	हरिप्रसाद न्यौपाने	२६	२६
	५	श्री विद्यादेमन्दिर आ. वि.	पचालझरना-८, गोठी	वि.सं. २०४८	पचालझरना	खित ब. बम		
९	१	श्री कर्णाली आधारभूत विद्यालय	पचालझरना-९	वि.सं. २०४५		श्री वीरेन्द्र शाही	२५	१०

वार्ड नं.	क्र.सं.	विद्यालयको नाम	ठेगाना	स्थापना मिति	स्रोत केन्द्रको नाम	प्राधानाध्यापकको नाम	यो शै.व.मा कक्षा १ मा भर्ना हुने विद्यार्थी संख्या	इ.सि.डि. कक्षाको अनुभवी विद्यार्थी संख्या
			तिखार्ती					
	२	श्री कालिका आधारभूत विद्यालय	पचालझरना-९ कोटीला	वि.सं. २०३०	पचालझरना	श्री चक बहादुर शाही	२०	१०

स्रोतः विद्यालयहरुबाट उपलब्ध जानकारीको आधारमा

५.१.५ आधारभूत तथा माध्यामिक विद्यालयमा अध्ययनरत जम्मा विद्यार्थीको विवरण

तालिका ४३ : आधारभूत तथा माध्यामिक विद्यालयमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरुको विवरण

वार्ड नं.	**विद्यालयको नाम**	**दलित**		**जनजाती**		**अन्य**		**जम्मा**		
		छात्र	**छात्रा**	**छात्र**	**छात्रा**	**छात्र**	**छात्रा**	**छात्र**	**छात्रा**	**जम्मा**
१	श्री लालीगराउस आ. वि.	२६	१७			१५	२३	४१	४०	८१
	श्री सरस्वती मा. वि.	१००	४७			११०	१३७	२१०	१८४	३९४
	श्री मष्टादेव आ. वि.	२				२३	३२	२५	३२	५७
२	श्री कालिका मा.वि.							०	०	०
	श्री नौमुले आ. वि.	७६	७२			८	३	८४	७५	१५९
३	श्री शिशु कल्याण आधारभूत विद्यालय					२१	१६	२१	१६	३७
	श्री जनज्योति आधारभूत विद्यालय	५०	५०			६५	७१	११५	१२१	२३६
	श्री जनता मा.वि.	२२	२८			१०९	१२४	१३१	१५२	२८३

वार्ड नं.	विद्यालयको नाम	दलित		जनजाती		अन्य		जम्मा		
		छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	जम्मा
	हिमाल आधारभूत विद्यालय					७२	८०	७२	८०	१५२
४	श्री ज्ञानुदय मा.वि	१७६	९२			२४४	२५९	४२०	३५१	७७१
५	श्री पञ्चकालिका मा. वि.	३०	३४			१६९	१०९	१९९	१४३	३४२
	श्री नव किरण आ. वि.	५९	७२			२७	२५	८६	९७	१८३
	श्री चमत्कार आधारभूत विद्यालय	७	६			३१	३५	३८	४१	७९
	श्री कालाशिल्ला आधारभूत विद्यालय	१२	१७			३७	४३	४९	६०	१०९
६	श्री जनप्रिय आ.वि	२२	२०			१०९	९१	१३१	१११	२४२
	श्री कालिकादेवी आधारभूत विद्यालय					७९	१०१	७९	१०१	१८०
७	श्री पंगेली देवि मा.वि.	३	३			१६०	१७०	१६३	१७३	३३६
	श्री कालिका देवि आधारभूत विद्यालय	३४	३७			१२५	१४४	१५९	१८१	३४०
८	श्री सरस्वती मा.वि.	२६	४१			१५७	१७१	१८३	२१२	३९५
	श्री कर्णाली आ. वि.	१६	२३					१६	२३	३९
	श्री विद्यादेवि मा.वि	१२८	११९			९	१५	१३७	१३४	२७१
	श्री थामढेङ्गा इ. मे स्कुल					५८	५३	५८	५३	१११
	श्री विद्यादेमन्दिर आ. वि.					१०	११	१०	११	२१
९	श्री कर्णाली आधारभूत विद्यालय	९०	८३			५२	३०	१४२	११३	२५५

वार्ड नं.	विद्यालयको नाम	दलित		जनजाती		अन्य		जम्मा		
		छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	जम्मा
	श्री कालिका आधारभूत विद्यालय	५	२			३२	३५	३७	३७	७४

स्रोतः विद्यालयहरुबाट उपलब्ध जानकारीको आधारमा

५.१.६ विद्यालयमा भर्ना पश्चात कक्षा छोड्ने विद्यार्थीहरुको विवरण

यस गाउँपालिकामा भएका विभिन्न विद्यालयहरुमा भर्ना भए पश्चात विद्यालय छोड्ने विद्यार्थीहरुको विवरण यस प्रकार रहेको छ :

तालिका ४४ : विद्यालयमा भर्ना पश्चात कक्षा छोड्ने विद्यार्थीहरुको विवरण

वार्ड नं.	विद्यालयको नाम	दलित		जनजाती		अन्य		जम्मा		
		छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	जम्मा
१	श्री लालीगराउस आ. वि.							०	०	०
	श्री सरस्वती मा. वि.	४	६			९	५	१३	११	२४
	श्री मष्टादेव आ. वि.							०	०	०
२	श्री कालिका मा.वि.	३३	३२			६३	९०	९६	१२२	२१८
	श्री नौमुले आ. वि.							०	०	०
३	श्री शिशु कल्याण आधारभूत विद्यालय			४		४	४	८	४	१२
	श्री जनज्योति आधारभूत विद्यालय							०	०	०
	श्री जनता मा.वि.					२	२	२	२	४
४	श्री ज्ञानुदय मा.वि							०	०	०
५	श्री पञ्चकालिका मा. वि.					२	२	२	२	४
	श्री नव किरण आ. वि.							०	०	०
	श्री चमत्कार आधारभूत विद्यालय							०	०	०
	श्री कालाशिल्ला आधारभूत विद्यालय							०	०	०
६	श्री जनप्रिय आ.वि		२			११	८	११	१०	२१

वार्ड नं.	विद्यालयको नाम	दलित		जनजाती		अन्य		जम्मा		
		छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	जम्मा
	श्री कालिकादेवी आधारभूत विद्यालय					६	४	६	४	१०
७	श्री पंगेली देवि मा.वि.					२२		२२	०	२२
	श्री कालिका देवि आधारभूत विद्यालय	२	१			२	४	४	५	९
८	श्री सरस्वती मा.वि.	७	११			११	१२	१८	२३	४१
	श्री कर्णाली आ. वि.							०	०	०
	श्री विद्यादेवि मा.वि	४	४			१		५	४	९
	श्री थामढेङ्गा इ. मे स्कुल							०	०	०
	श्री विद्यादेमन्दिर आ. वि.							०	०	०
९	श्री कर्णाली आधारभूत विद्यालय	४०	२८			९	११	४९	३९	८८
	श्री कालिका आधारभूत विद्यालय							०	०	०

स्रोतः विद्यालयले उपलब्ध गराएको जानकारीमा आधारित

५.१.७ विद्यार्थीको सिकाई उपलब्धी तथा टिकाउ दर

यस गाउँपालिकामा भएका विद्यालयहरुमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरुको सिकाई उपलब्धी र टिकाउ दर यस प्रकार रहेको छ :

तालिका ४५ : विद्यार्थीहरुको सिकाई उपलब्धी तथा टिकाउ दर

वार्ड नं.	विद्यालयको नाम	सिकाइ उपलब्धी दर			टिकाउ दर		
		कक्षा ३	कक्षा ८	कक्षा १०	कक्षा ५	कक्षा ८	कक्षा १०
१	श्री लालीगराउस आ. वि.	६९%			७५%		
	श्री सरस्वती मा. वि.	४८%	८५%	७५%	९६%	८७%	१००%
	श्री मष्टादेव आ. वि.						
२	श्री कालिका मा.वि.						
	श्री नौमुले आ. वि.						
३	श्री शिशु कल्याण आधारभूत विद्यालय	७५%			८५%		
	श्री जनज्योति आधारभूत विद्यालय	५८%			६२%		

वार्ड नं.	विद्यालयको नाम	सिकाइ उपलब्धी दर			टिकाउ दर		
		कक्षा ३	कक्षा ८	कक्षा १०	कक्षा ५	कक्षा ८	कक्षा १०
	श्री जनता मा.वि.	८०%					
	हिमाल आ.वि.						
४	श्री ज्ञानुदय मा.वि						
५	श्री पञ्चकालिका मा. वि.	८०%	५५%	५०%	६५%	५०%	७०%
	श्री नव किरण आ. वि.	६४%	४४%				
	श्री चमत्कार आधारभूत विद्यालय	८१%					
	श्री कालाशिल्ला आधारभूत विद्यालय	२३%			२०%		
६	श्री जनप्रिय आ.वि	६५%	७५%		७९%	७०%	
	श्री कालिकादेवी आधारभूत विद्यालय	६५%			७५%		
७	श्री पंगेली देवि मा.वि.	६०%	५०%	४७%	२००%	९८%	९५%
	श्री कालिका देवि आधारभूत विद्यालय						
८	श्री सरस्वती मा.वि.	५४.६०%	४८.२८%		१००%	१००%	१००%
	श्री कर्णाली आ. वि.						
	श्री विद्यादेवि मा.वि	५४.६३%	६१.३१%	५५.३५%	९५%	९०%	१००%
	श्री थामढेङ्गा इ. मे स्कुल	९५%					
	श्री विद्यादेमन्दिर आ. वि.	७५%			७२%		
९	श्री कर्णाली आधारभूत विद्यालय	७०.७३%			६८.५०%		
	श्री कालिका आधारभूत विद्यालय	७०.७५%			६८.५५%		

स्रोतः विद्यालयले उपलब्ध गराएको जानकारीमा आधारित

५.१.८ आधरभूत, माध्यामिक र नीजि विद्यालयमा कार्यरत शिक्षकहरुको विवरण

यस गाउँपालिकाका आधारभूत, माध्यामिक, र नीजि विद्यालयहरुमा कार्यरत शिक्षकहरुको विवरण यस प्रकार रहेको छ :

तालिका ४६: आधारभूत तथा माध्यामिक विद्यालयमा कार्यरत शिक्षकहरुको विवरण

वार्ड नं.	विद्यालयको नाम	स्थायी		अस्थायी		राहत		नीजि		पि.सि.एफ		जम्मा		
		महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	जम्मा
	श्री लालीगराउस आ. वि.						१		३		१	०	५	५
	श्री सरस्वती मा. वि.			१	३	१	५		२			२	१०	१२
१	श्री मष्टादेव आ. वि.							१	१			१	१	२
	श्री कालिका मा.वि.		३	१					२		२	१	७	८
२	श्री नौमुले आ. वि.					१	२	१				२	२	४
	श्री शिशु कल्याण आधारभूत विद्यालय				१		१					०	२	२
	श्री जनज्योति आधारभूत विद्यालय										२	०	२	२
३	श्री जनता मा.वि.		२		१	१	३					१	६	७
	हिमाल आ.वि.							१	४			१	४	५
४	श्री ज्ञानुदय मा.वि	१	२	०	८	२	१					३	११	१४
	श्री पञ्चकालिका मा. वि.	१	४	२	१		२	१	१			४	८	१२
	श्री नव किरण आ. वि.		२	१				२	२		२	३	६	९
	श्री चमत्कार आधारभूत विद्यालय							२			१	२	१	३
५	श्री कालाशिल्ला आधारभूत विद्यालय	१					२	२	१			३	३	६
६	श्री जनप्रिय आ.वि	१	२			१	१	१	१		१	३	५	८

वार्ड नं.	विद्यालयको नाम	स्थायी		अस्थायी		राहत		नीजि		पि.सि.एफ		जम्मा		
		महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	जम्मा
	श्री कालिकादेवी आधारभूत विद्यालय		३			१		१	१			२	४	६
	श्री पंगेली देवि मा.वि.		३				१		५		२	०	११	११
७	श्री कालिका देवि आधारभूत विद्यालय		१			१	१	१	१	१	१	३	४	७
	श्री सरस्वती मा.वि.		३	३	६		१	१	१			४	११	१५
	श्री कर्णाली आ. वि.								२			०	२	२
	श्री विद्यादेवि मा.वि		५		१	१	१		२			१	९	१०
	श्री थामढेङ्गा इ. मे स्कुल							२	३			२	३	५
८	श्री विद्यादेमन्दिर आ. वि.		३	१				१				२	३	५
९	श्री कर्णाली आ. वि.		१				१	१	१	१	१	२	४	६
	श्री कालिका आधारभूत विद्यालय		१	१				१	१	१	१	३	३	६

स्रोतः विद्यालयहरुबाट उपलब्ध जानकारीको आधारमा

५.१.९ शिक्षकहरुको तालिम सम्वन्धी विवरण

यस गाउँपालिकामा भएका विभिन्न विद्यालयमा कार्यरत शिक्षकशिक्षिकाहरुले प्राप्त गरेको तालिम सम्वन्धीको विवरण यस प्रकार रहेको छ :

तालिका ४७ : शिक्षकहरुको तालिम सम्वन्धि विवरण

वार्ड नं.	विद्यालयको नाम	पूर्ण तालिम प्राप्त	आंशिक तालिम प्राप्त	कुनै तालिम नलिएका	जम्मा शिक्षक विवरण

		महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	जम्मा
१	श्री लालीगराउस आ. वि.			१	३			१	३	४
	श्री सरस्वती मा. वि.	२	६		१			२	७	९
	श्री मष्टादेव आ. वि.							०	०	०
२	श्री कालिका मा.वि.									
	श्री नौमुले आ. वि.									
३	श्री शिशु कल्याण आधारभूत विद्यालय				१		१	०	२	२
	श्री जनज्योति आधारभूत विद्यालय		१		१			०	२	२
	श्री जनता मा.वि.				२	१	६	१	८	९
	हिमाल आ.वि.					१	४	१	४	५
४	श्री ज्ञानुदय मा.वि									
५	श्री पञ्चकालिका मा. वि.							०	०	०
	श्री नव किरण आ. वि.							०	०	०
	श्री चमत्कार आधारभूत विद्यालय				१	२		२	१	३
	श्री कालाशिल्ला आधारभूत विद्यालय	१			२	२	१	३	३	६
६	श्री जनप्रिय आ.वि							०	०	०

वार्ड नं.	विद्यालयको नाम	पूर्ण तालिम प्राप्त		आंशिक तालिम प्राप्त		कुनै तालिम नलिएका		जम्मा शिक्षक विवरण		
		महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	जम्मा
	श्री कालिकादेवी आधारभूत विद्यालय		२		१	१		१	३	४
७	श्री पंगेली देवि मा.वि.		५			४	२	४	७	११
	श्री कालिका देवि आधारभूत विद्यालय	२	१		३	१		३	४	७
८	श्री सरस्वती मा.वि.	३	९			१	२	४	११	१५
	श्री कर्णाली आ. वि.							०	०	०
	श्री विद्यादेवि मा.वि	१	७				३	१	१०	११
	श्री थामढेङ्गा इ. मे स्कुल					२	३	२	३	५
	श्री विद्यादेमन्दिर आ. वि.							०	०	०
९	श्री कर्णाली आ. वि.	१	५				१	१	६	७
	श्री कालिका आधारभूत विद्यालय	१	१					१	१	२

स्रोत : विद्यालयले उपलब्ध गराएको जानकारीमा आधारित

५.१.१० विद्यालयमा भएका भौतिक संरचनाहरुको विवरण

यस गाउँपालिकामा भएका विद्यालयहरुमा भएका भौतिक संरचनाहरुको विवरण यस प्रकार रहेको छ :

तालिका ४८ : विद्यालयमा भएका भौतिक संरचनाको विवरण

वार्ड नं.	विद्यालयको नाम	भवन		कक्षाकोठा		पुस्तकालय	प्रयोगशाला	शौचालय		
		कच्ची	पक्की	कच्ची	पक्की			छात्र	छात्रा	शिक्षक
१	श्री लालीगराउस आ. वि.	१		५					१	
	श्री सरस्वती मा. वि.									
	श्री मष्टादेव आ. वि.	१		५						
२	श्री कालिका मा.वि.	१		१०				१		१
	श्री नौमुले आ. वि.	१		५						
३	श्री शिशु कल्याण आधारभूत विद्यालय		२		४			१	१	
	श्री जनज्योति आधारभूत विद्यालय			९				१	१	१
	श्री जनता मा.वि.	३		१०						१
	हिमाल आ.वि.	१		३				१	१	
४	श्री ज्ञानुदय मा.वि	२	३	३	१२	–	–	१		१
५	श्री पञ्चकालिका मा. वि.	२	१	५	६	१	१	१	१	१
	श्री नव किरण आ. वि.	२		९		१	१	१	१	
	श्री चमत्कार आधारभूत विद्यालय	१		२				१	१	१
	श्री कालाशिल्ला आधारभूत विद्यालय	१		१						
६	श्री जनप्रिय आ.वि	२		१०				१	१	१
	श्री कालिकादेवी आधारभूत विद्यालय	१		५				१		
७	श्री पंगेली देवि मा.वि.	१		१०		१		१	१	१
	श्री कालिका देवि आधारभूत विद्यालय	२		९				१	१	
८	श्री सरस्वती मा.वि.	१	२	१०	६	१		१	१	१
	श्री कर्णाली आ. वि.	१		५				१	१	१
	श्री विद्यादेवि मा.वि	२		११				१	१	१
	श्री थामढेङ्गा इ. मे स्कुल	१		५						
	श्री विद्यादेमन्दिर आ. वि.	२		६						
९	श्री कर्णाली आ. वि.	१		५				१	१	१

वार्ड नं.	विद्यालयको नाम	भवन		कक्षाकोठा		पुस्तकालय	प्रयोगशाला	शौचालय		
		कच्ची	पक्की	कच्ची	पक्की			छात्र	छात्रा	शिक्षक
	श्री कालिका आधारभूत विद्यालय	२		९				१	१	१

अन्य भौतिक संरचनाहरुको विवरण

वार्ड नं.	विद्यालयको नाम	डेस्क वेन्च सेट	जग्गाको क्षेत्रफल	खेल मैदानको क्षेत्रफल	तारवार सुरक्षा	स्वच्छ पिउने पानी	अध्ययन तथा खेलकुद सामाग्री
१	श्री लालीगराउस आ. वि.						
	श्री सरस्वती मा. वि.	३५ सेट	५५०० वर्ग मि.	२४० वर्ग मि.	छैन	छैन	केहीमात्र
	श्री मष्टादेव आ. वि.		-	-		छ	
२	श्री कालिका मा.वि.	५० सेट			छैन	छैन	छैन
	श्री नौमुले आ. वि.	छैन					
३	श्री शिशु कल्याण आधारभूत विद्यालय	५ सेट	६८५ वर्ग मि.	५० वर्ग मि.			
	श्री जनज्योति आधारभूत विद्यालय		१०५० वर्ग मि.	५ वर्ग मि.		छ	छ
	श्री जनता मा.वि.	५०	२३०२४ वर्ग मि	१५०० वर्ग मि.	छैन	छैन	४
	हिमाल आ.वि.		३२५ वर्ग मि	५०० वर्ग मि.	छैन	छैन	
४	श्री ज्ञानुदय मा.वि	३००	३०० वर्ग मि.		छ	छ	छैन
५	श्री पञ्चकालिका मा. वि.			४५ वर्ग कि.मि	कच्ची	१ धारा	
	श्री नव किरण आ. वि.	२५		१३०० वर्ग कि.मि		१ धारा	
	श्री चमत्कार आधारभूत विद्यालय	१०	१५००	१०० वर्ग .मि		१ धारा	
	श्री कालाशिल्ला आधारभूत विद्यालय	१८	१५२० वर्ग .मि	६००		छ	छ
६	श्री जनप्रिय आ.वि	१२		१६२४० वर्ग मि.			
	श्री कालिकादेवी आधारभूत विद्यालय	कार्पेट	५०० वर्ग मि.	१०० वर्ग मि.			भलिबल, चेस
७	श्री पंगेली देवि मा.वि.	४२सेट	३००० वर्ग मिटर	३००० वर्ग मिटर	१०० मि	छ	छैन
	श्री कालिका देवि आधारभूत विद्यालय	१२ सेट	३८९५ वर्ग मिटर	८८५ वर्ग मिटर	भएको		१६ सेट

वार्ड नं.	विद्यालयको नाम	डेस्क वेन्च सेट	जग्गाको क्षेत्रफल	खेल मैदानको क्षेत्रफल	तारवार सुरक्षा	स्वच्छ पिउने पानी	अध्ययन तथा खेलकुद सामाग्री
८	श्री सरस्वती मा.वि.	६८ सेट	१३५०० वर्ग मि.	२४०० वर्ग मि.		छ	
	श्री कर्णाली आ. वि.		०.३	१	छ	छ	
	श्री विद्यादेवि मा.वि	५० सेट	२८०० वर्ग मि.			छ	छ
	श्री थामढेङ्गा इ. मे स्कुल	३ वेन्च	२ विघा.	८० वर्ग मि.	छैन	छैन	छ
	श्री विद्यादेमन्दिर आ. वि.						
९	श्री कर्णाली आ. वि.	८ सेट वेन्च	३८३२५	३०० वर्ग मि.	छैन	छ	छैन
	श्री कालिका आधारभूत विद्यालय	२० सेट वेन्च	१३६१५ वर्ग मि.	३० मि.	छैन	छ	छ

स्रोत : विद्यालयहरुले उपलब्ध गराएको जानकारी अनुसार

५.२ स्वास्थ्य

५.२.१ स्वास्थ्य सम्वन्धी जानकारी

यस गाउँपालिकामा कुनै पनि ठूला अस्पत्तालहरु नभएको हुँदा ग्रामिण भेगमा वसोवास गर्ने आम नागरिकले स्वास्थ्य सम्वधन्धी ठूला समस्या आइपरेको अवस्थामा कालिकोट सदरमुकाम वा सुर्खेत वन नेपालगञ्ज सम्म पुग्नु पर्ने हुन्छ । गाउँपालिकास्तरिय र वार्डमा भएका स्वास्थ्य कार्यालयहरुले जनताका साना समस्याहरु सम्वोधन गर्ने कार्य गरिरहेका छन् ।

५.२.२ गाउँपालिकामा भएको परिवार नियोजन सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकाका आम सर्वसाधारणले अपनाउने गरेको परिवार नियोजनका उपायहरुको विवरण यस प्रकार रहेको छ :

तालिका ४९: परिवार नियोजन सम्वन्धी विवरण

वार्ड नं.	स्थायी परिवार नियोजन गर्ने संख्या			अस्थायी साधनको प्रयोग गर्ने संख्या		
	महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा
१	०	०	०	११२	०	११२
२	०	०	०	०	०	०
३	२५	०	२५	८०	२०	१००
४	०	०	०	०	०	०
५	०	०	०	०	०	०
६	०	९	९	६२	१२	७४
७	०	०	०	२६१	२१	२८२
८	०	०	०	०	०	०
९	०	०	०	३३	४	३७
जम्मा	**२५**	**९**	**३४**	**५४८**	**५७**	**६०५**

स्रोत: गाउँपालिकाका स्वास्थ्य संस्थाबाट उपलब्ध गराइएको विवरण, २०७६

५.२.३ सुरक्षित मातृ शिशु सेवाको विवरण

यस गाउँपालिकाका विभिन्न स्वास्थ्य संस्थामा राखिएको रेकर्ड अनुसार सुरक्षित मातृत्व सम्वन्धी विवरण यस प्रकार रहेको छ :

तालिका ५० : सुरक्षित मातृ शिशु सेवा सम्वन्धी विवरण

	स्वास्थ्य परिक्षण गर्ने गर्भवती				घर र स्वास्थ्य संस्थामा प्रसुती हुने गर्भवती			आइरन चक्की प्रयोग गर्ने		प्रसुती पछि स्वास्थ्य जाँच गराएका		मातृ तथा नवजात शिशु मृत्यु		
वार्ड नं.	पहिलो पटक	दोश्रो पटक	तेश्रो पटक	चौथो पटक	स्वास्थ्य संस्थामा	दक्ष स्वास्थ्यकर्मीको सहयोगमा घरमा	स्वास्थ्यकर्मी अनुपस्थितिमा घरमा	२२५ वटै प्रयोग गर्ने	केही प्रयोग गर्ने	गर्भवती	नवजात शिशु	प्रजनन् समस्याका कारण मृत्यूहुने संख्या	२८ दिनभित्र मृत्यु भएका नवजात शिशु	मृत जन्म नवजात शिशु संख्या
१	०	५५	५२	४६	२९	३६	७	३६	७	३६	३६	०	०	०
२	०	०	०	०	०	०	०	८	०	८	०	०	०	०
३	१५	८	६	१	०	०	०.८	०	०	०	०	०	०	२
४	१४६	७७	७७	७७	६६	०	०	७७	७७	६६	६६	२	०	६६
५	१	३	३	१	०	०	०	०	०	२	२	०	०	०
६	६०	५५	५५	५०	३०	२०	१०	३०	२०	२०	२०	०	०	०
७	३७	४२	३४	२४	३०	०	०	३०	०	३०	३०	१	१	०
८	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
९	३	०	०	१	०	०	३	१	४	०	०	०	०	०
जम्मा	२६२	२४०	२२७	२००	१५५	५६	२०.८	१८२	१०८	१६२	१५४	३	१	६८

स्रोतः गाउँपालिकाका स्वास्थ्य संस्थाबाट उपलब्ध गराइएको विवरण, २०७६

५.२.४ खोपको विवरण

यस गाउँपालिकामा खोप लगाउने व्यक्तिहरुको विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ :

तालिका ५१ : गाउँपालिकामा खोप लगाउने व्यक्तिहरुको विवरण

वार्ड नं.	खोपको किसिम	बी.सी.जी. (१ महिनाभित्र)	पेन्टाभ्यालेण्ट (डी.पी.टी.-३, हेप बी. र हिव (HIB)			पोलियो १			दादुरा		जे.ई.	टी.टी. खोप पाएका गर्भवती महिला		
			पहिलो	दोस्रो	तेस्रो	पहिलो	दोस्रो	तेस्रो	९-११ महिना	१२-२३ महिना	(जापानिज इन्सपलाइटिस)	टी.टी. १	टी.टी. २	
१		४७	५५	५२	६८	५५	५२	६८	५९	५४	५८	३२	१७	२३
२		०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
३		१५	२६	१३	१६	२५	१३	१६	२२	२	७	२१	५	२०
४		८३	६६	५९	५६	६६	५९	५६	६२	४८	४७	१८	४६	०
५		२१	२३	१५	१४	२३	१५	१४	२२	१४	१५	११	१३	०
६		४५	४३	४०	३६	४३	४०	३७	३५	२२	३३	६०	६०	०
७		१४५	१४१	१३५	१२३	१५१	१३५	१२३	११५	११५	१३३	६२	१०३	०
८		३५	१०	१७	१०	३	७	२	१८	२५	०	१७८	१८०	०
९		२२	१७	१७	१५	१६	१७	१५	५	०	१	१	१	०
जम्मा		**४१३**	**३८१**	**३४८**	**३३८**	**३८२**	**३३८**	**३३१**	**३३८**	**२८०**	**२९४**	**३८३**	**४२५**	**४३**

स्रोत: गाउँपालिकाका स्वास्थ्य संस्थाबाट उपलब्ध गराइएको विवरण, २०७६

५.२.५ पाँच वर्ष मुनिका बालबालिकाहरुले पोषणको स्थिती

यस गाउँपालिकामा रहेका पाँच वर्ष मुनिका बालबालिकामा भएको पोषणको अवस्था सम्वन्धी विवरण यस प्रकार रहेको छ :

तालिका ५२ : पाँच वर्ष मुनिका बालबालिकाको पोषणको अवस्था

वार्ड नं.	तौल लिएको (५ वर्ष मुनीका वालवालिका को पोषणको स्थिति)	उमेर समूह अनुसार बच्चाहरुको संख्या								५ बर्ष मुनिका वच्चाहरुको उपचार गरिएको संख्या					गर्भवति महिला संख्या		६ हप्ताभित्रका सुत्केरी महिल		२२५ आइरन चक्की पाएका महिला संख्या
		०-११ महिना		१२-२३ महिना		२४-३५ महिना		३६-५९ महिना		भिटामिन ए बाट				जुकाको औषधि बाट उपचार	जुकाको औषधि पाएका	आइरन चक्की पाएका	आइरन चक्की पाएका	भिटामिन ए पाएका	
		कम	सामान्य	कम	सामान्य	कम	सामान्य	कम	सामान्य	आँखा सम्बन्धी	दादुरा	दीर्घ झाडा पखाला	कडा कुपोषण						
१	नयाँ	९	१५०	९	१५०	०	०	०	०	०	०	०	३	०	५५	५५	३६	३६	२९
	दोहोर्‍याउने	०	१९०	१७	१६५	०	०	०	०	०	०	०	६	०	०	०	०	०	०
२	नयाँ	५	०	४	०	८	०	९	०	८	०	०	१	८	८	८	३	३	०
	दोहोर्‍याउने	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
३	नयाँ	०	४५	२५	०	०	१५	०	२०	२०	०	५	०	६०	३०	३०	४०	३५	२५
	दोहोर्‍याउने	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
४	नयाँ	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
	दोहोर्‍याउने	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
५	नयाँ	०	५	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	१	०	०	०
	दोहोर्‍याउने	०	१	१५	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	८	०	०	०
६	नयाँ	४	०	२	४०	०	२०	०	१६	०	०	०	०	०	६०	६०	६०	५०	३०
	दोहोर्‍याउने	०	६०	०	४५	०	३०	०	२०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
७	नयाँ	८	१९५	१६	११८	०	०	०	०	७४	०	१८	३४	७२	१८९	१८९	७१	७१	५९
	दोहोर्‍याउने	१२४	९४०	१४०	८७८	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
८	नयाँ	१८	१७	१५	२५	२७	३८	३४	१०	१५	१५५	१८	१०	२७५	८७	१७७	१५०	१९०	८७
	दोहोर्‍याउने	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
९	नयाँ	४	५	२	७	०	०	०	०	०	०	०	०	५	४	४	०	०	०
	दोहोर्‍याउने	२५	५८	१३	२८	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
जम्मा	नयाँ	४८	४१७	७३	३४०	३५	७३	४३	४६	११७	१५५	४१	४८	४२०	४३४	५२४	३६०	३८५	२३०
	दोहोर्‍याउने	१४९	१२४९	१८५	१११६	०	३०	०	२०	०	०	०	६	०	०	८	०	०	०

५.२.६ गाउँपालिकामा विगत एक वर्षमा देखिएका रोगहरुको विवरण

यस गाउँपालिकामा विगत एक वर्षमा देखिएका विभिन्न प्रकारका रोगहरु तिनको उपचार सम्वन्धी विवरण यस प्रकार रहेको छ :

तालिका ५३ : गाउँपालिकामा विगत एक वर्षमा देखिएका रोगहरुको विवरण

क्र.सं.	रोगको नाम	विरामी संख्या	उपचार भएको संख्या	फलोअप गरिएको संख्या	रेफर गरिएको संख्या	मृत्यु भएको संख्या
१	निमोनिया	३४०	३२६	१००	२७	०
२	झाडा पखाला	९०३	९०३	५८९	५	०
३	मलेरिया	०	०	०	०	०
४	कालाजार	१५	१०	५	१५	०
५	क्षयरोग	३	३	१	०	०
६	कुष्ठ रोग	२	२	२	०	०
७	रक्तचाप	११	५	०	५	०
८	मुटु रोग	३३	३२	०	१	०
९	ग्यास्ट्रीक	५३३	५३२	१२५	८	०
१०	पक्षघात	०	०	०	०	०
११	एचआइभि एड्स	०	०	०	०	०
१२	सुत्केरी हुन	१०७	२	०	०	१
१३	अन्य............	४४७१	४४७१	१४१	७५	०
	जम्मा	**६४१८**	**६२८६**	**९६३**	**१३६**	**१**

स्रोतः गाउँपालिकाका स्वास्थ्य संस्थाबाट उपलब्ध गराइएको विवरण, २०७६

५.३ खानेपानी तथा सरसफाई

यस गाउँपालिकामा भएका खानेपानी तथा सरसफाइको विवरण हेर्दा खानेपानीका आयोजनाहरु, शौचालयको विवरण, शौचालय प्रयोग गर्ने र नगर्ने आधारमा घरधुरी संख्याको विवरण तथा सार्वजनिक स्थलमा निर्माण गरिएका शौचालय, खानेपानीका धारा लगायतको विवरण यहाँ उल्लेख गरिएको छ ।

५.३.१ गाउँपालिकामा भएका विभिन्न खानेपानीका आयोजनाहरुको विवरण

यस गाउँपालिकाका वार्डहरुमा भएका विभिन्न खानेपानीका आयोजनाहरुको विवरण यस प्रकार रहेको छ :

तालिका ५४ : गाउँपालिकामा भएका खानेपानीको विवरण

वार्ड नं.	आयोजनाको नाम	स्रोतको नाम	वस्ती सम्मको दुरी	निर्मित साल	जम्मा धारा संख्या
१	चेवाना खोला, दुधि खोला	मुहान	१२००, मि	२०७५।०१।१०	२

वार्ड नं.	आयोजनाको नाम	स्रोतको नाम	वस्ती सम्मको दुरी	निर्मित साल	जम्मा धारा संख्या
			८००मि	२०७५।०५।१५	३
	दराय पातल, बाल्ली गाड	मुहान	८००, मि ५०० मि	२०७५।०१।१० २०७५।०५।१५	४ ५
	चिउरी कुवा पानीमुल	मुहान	१८००, मि १५००मि	२०७५।०१।१० २०७५।०५।१५	५ २
२	नौमुले खानेपानी	नौमुले	५ कि.मि	२०७५	**१२९**
	घट्टेगाड खानेपानी	घट्टेगाड	१ कि. मि	२०७५	**१०८**
३	कुवा खोला देखि डुड्री				
	टाड्नेखोला देखि लोला भिड				
	अन्य मुहानहरु मेलाको मुहान	इन्छेरी	योजना तयार गर्न बाँकी		
	काँडाको मुहान	रुगेपानी	योजना तयार गर्न बाँकी		
	तोलीभिड, तल्लो तोलिभिड	बुकाखोला	योजना तयार गर्न बाँकी		
४	रातापानी		३ कि.मि.	निमार्णधिन	१४२
	लाफा		१ कि.मि.	२०७५	४
५	काल्थे वाफकोट खानेपानी योजना	कोल्थे	४ कि.मि.	२०५६	१२
	फुटाढुङा दलित टोल खा.पा.	फटाढुङा	३.५ कि.मि.	२०६७०६८	८
	शाही ब.टोल	विहानीखोला	१.५ कि.मि.	२०६५	७
६	चलेखोला सामुदायिक खा.पा.	जंगलको मुहान	२ कि.मि.	निर्मानाधिन	
	दोगाड खा.पा. संस्था	जंगलको मुहान	६ कि.मि.	हाल वन्द रहेको	
७	खोलिजिउला खानेपानी	मुल	३ कि.मि.	२०४५	१७
	आशिकाटना दोगाड खानेपानी	मुल	३ कि.मि.	२०४२	१६
	आदनाधुन खानेपानी	मुल	३ कि.मि.	२०५४	२
	मुलखानेपानी आयोजना	मुल	२ कि.मि.	२०७०	
८	भाटपनेरा खा. पा	भाटपनेरा	२ कि.मि	२०६८।०६९	१०

वार्ड नं.	आयोजनाको नाम	स्रोतको नाम	वस्ती सम्मको दुरी	निर्मित साल	जम्मा धारा संख्या
	आयोजना नि.सु.स	चियाण पानी	२.५ कि.मि	२०६८।०६९	
	मायाकोट खा.पा आयोजना	पुतिनिखोला	३ कि.मि	२०६८।०६९	१३
	उ.स. पचालभ्करना ८	गलुगाड जुकेना	२ कि.मि	२०६८।०६९	
९	वरदाने खानेपानी		७ कि.मि		१३६
	लरेभिर खानेपानी		७ कि.मि		६३

स्रोत: सरोकारवालासँगको अन्तरक्रियाबाट

५.३.२ पिउने पानीको स्रोतको आधारमा घरपरिवारको विवरण

यस गाउँपालिकामा वसोवास गर्ने वासिन्दाले धारा वा खोला वा इनार वा अन्य कुन स्रोतको पानी पिउँछन भन्ने कुराको विश्लेषण यस भागमा तलका अनुसार दिइएको छ :

तालिका ५५ : खानेपानीको स्रोतको आधारमा घरधुरीको विवरण

वार्ड नं	पाइप वा धारा	कुवा मूल	नदी वा खोला
१	२४१	२५	३
२	२१५	१	०
३	२५३	१४	२८
४	१५९	१४	२४
५	३०७	७	१
६	१८०	७७	१७
७	३२७	०	३
८	२९६	०	०
९	१९९	१	६
जम्मा	**२१७७**	**१३९**	**८२**

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण, २०७६

यस गाउँपालिकामा धारा वा पाइपको पानी पिउने घरधुरीहरुमा २१७७ रहेका छन् भने मूल वा कुवाको पानी पिउने घरधुरीमा १३९ रहेका छन् । नदी वा खोलाको पानी पिउने ८२ घरधुरी रहेका छन् ।

५.३.३ पिउने पानीको स्रोत रहेको ठाउँको आधारमा घरपरिवारको विवरण

यस गाउँपालिका वसोवास गर्ने घरधुरीले पानी लिन जाने ठाउँका आधारमा घरधुरीको विवरण यस प्रकार रहको छ :

तालिका ५६: पिउने पानीको स्रोत रहेको स्थानका आधारमा घरधुरीको वर्गिकरण

वार्ड नं	नीजि	सार्वजनिक	अरुको नीजि
१	१५	२५४	०
२	२	२१४	०
३	३५	२५६	४
४	२५	१७१	१
५	८	३०१	६
६	९	२५८	७
७	६	३२३	१
८	२	२९४	०
९	२८	१७२	६
जम्मा	**१३०**	**२२४३**	**२५**

स्रोतः घरधुरी सर्वेक्षण, २०७६

यस गाउँपालिकामा वसोवास गर्ने घरधुरीहरुमा १३० घरपरिवारले आफ्नै नीजि घरको पानी पिउछन् भने सामुदियक स्रोतबाट पानी पिउने घरपरिवार २२४३ रहेका छन् भने अरुको नीजि घरबाट पानी पिउने घरपरिवारहरु २५ रहेका छन् ।

५.३.४ शौचालयको प्रकारका आधारमा घरधुरीको विवरण

यस गाउँपालिकामा भएका घरधुरीहरुको शौचालयको वनावटका आधारमा परिवारको वर्गिकरण यस प्रकार रहको छ

तालिका ५७ : शौचालयको प्रकारका आधारमा घरधुरीको विवरण

वार्ड नं	पक्की	अर्ध पक्की	कच्ची	बोरा
१	१८	१४	२३६	१
२	१	०	२१२	३
३	११	४	२७५	५
४	५	४	१८८	०
५	३	४	३०७	१
६	२	६	२६४	२
७	६	५	३१९	०
८	०	०	२९६	०
९	३	२	२०१	०
जम्मा	**४९**	**३९**	**२२९८**	**१२**

स्रोतः घरधुरी सर्वेक्षण, २०७६

५.३.५ घरबाट निस्कने फोहरको विवरण

यस गाउँपालिकाका विभिन्न घरधुरीहरुबाट निस्कने फोहरुको मात्रा यस प्रकार रहको छ :

तालिका ५८ : गाउँपालिकाबाट निस्कने फोहरको विवरण (क्वीन्टलमा)

वार्ड नं.	प्लाष्टिक	शिसा	कपडा	धातु	अन्य
१	१२	४	२५	१	१६
२	१	२	८	४	१
३	४५	२४	२६	२१	१५
४	७	४	१७	१	१
५	१४	१९	५५	१४	१०
६	३	१	९	१	९
७	६	३	९	३	७
८	८	५	२२	६	८
९	७	६	२१	२	३९
जम्मा	**१०३**	**६८**	**१९२**	**५३**	**१०६**

स्रोतः घरधुरी सर्वेक्षण, २०७६

यस गाउँपालिकामा जम्मा १०३ क्वीन्टल शिसा ६८ क्वीन्टल कपडा जन्य वस्तु १९२ क्वीन्टल धातु ५३ क्वीन्टल र अन्य वस्तु १०६ क्वीन्टल निस्कन्छ । यसलाई तालिकामा यस अनुसार देखाइएको छ :

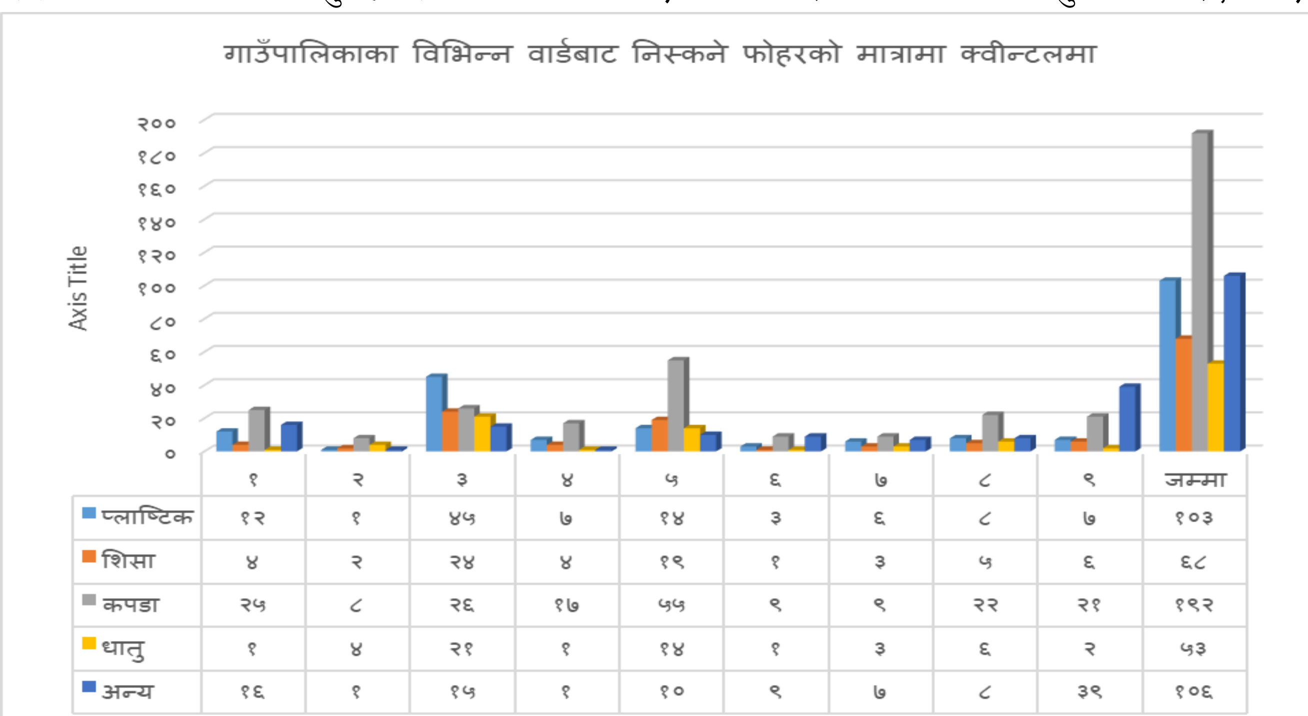

५.३.६ फोहर व्यवस्थापनको आधारमा घरधुरी विवरण

यस गाउँपालिकामा वसोवास गर्ने घरधुरीहरुले फोहर व्यवस्थापन गर्ने तरिकाका आधारमा विवरण यस प्रकार दिइएको छ :

तालिका ५९ : फोहर व्यवस्थापन गर्ने तरिकाका आधारमा घरधुरीको विवरण

वार्ड नं	जलाउने	खोलामा फाल्ने	बाटोमा फाल्ने
१	१६१	१०८	०
२	३८	१७८	०
३	१५०	१३६	९
४	८६	१०१	१०
५	१५६	१२७	३२
६	१९१	८०	३
७	२२०	११०	०
८	१९६	१००	०
९	८६	११४	४
जम्मा	**१२८४**	**१०५४**	**५८**

स्रोतः घरधुरी सर्वेक्षण, २०७६

यस तालिकामा हेर्दा घरबाट निस्कने फोहरलाई व्यवस्थापन गर्दा जलाउनेमा १२८४ घरपरिवार रहेका छन् भने नजिककैको खोलामा फाल्ने घरपरिवार १०५४ रहेका छन् । बाटोघाटोमा फाल्ने घरपरिवार ५८ मात्र रहेका छन् । यसबाट गाउँपालिकामा फोहर व्यवस्थापन सम्वन्धी सचेतनामा वृद्धि भएको देखिन्छ भने यसलाइ अझ व्यवस्थापन गर्न फोहर व्यवस्थापन सम्वन्धी सच्तनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने देखिन्छ ।

५.४ लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण

५.४.१ महिलाको नाममा भएको सम्पत्ती विवरण

आजको परिवेशमा महिला हिंसा अत्यन्तै बढिरहेको र यसको मुख्य कारण आर्थिक सशक्तिकरणमा महिलाको अधिकार नभएको कुरालाइ प्रमुख रुपमा हेरिएको छ । यस गाउँपालिकामा वसोवास गर्ने घरधुरीहरु मध्ये महिलाको नाममा सम्पत्ती हुने र नहुने आधारमा घरधुरीहरुको विवरण यस प्रकार दिइएको छ :

तालिका ६० : महिलाको नाममा रहेको सम्पत्ती विवरण

वार्ड नं	घर जग्गा दुवै	जग्गा मात्र	केहि छैन	भन्न चाहन्न
१	६	०	२६३	०
२	५	४	२०७	०
३	२९	७	१०८	१५१
४	१३	४	६	१७४
५	१८	४	२७६	१७
६	१०	१	२५०	१३
७	०	१०	३२०	०
८	१२	२	२७९	३
९	८	५	१८५	८
जम्मा	**१०१**	**३७**	**१८१४**	३६६

स्रोतः घरधुरी सर्वेक्षण, २०७६

५.४.२ महिनावारी हुदा वस्ने ठाउँको विवरण

यस गाउँपालिकामा वसोवास गर्ने महिलाहरुमा महिनावारीको समयमा वस्ने स्थानका आधारमा घरधुरीसँग गरिएको छलफलका आधारमा घरधुरीहरुको विवरण यस प्रकार रहेको छ :

तालिका ६१ : महिनावारीको समयमा वस्ने स्थानका आधारमा घरधुरीहरुको विवरण

वार्ड नं	छाउगोठमा	अन्य झुपडिमा	घर भित्र छुट्टै	आफ्नै कोठामा
१	३२	९	१७९	४९
२	२१०	०	३	३
३	१९२	२३	६२	१८
४	१५	२	१६९	११
५	७२	८	२३१	४
६	१६१	१४	९२	७
७	३०८	१४	६	२
८	१०१	१०	१८५	०
९	६१	२६	६६	५३
जम्मा	**११५२**	**१०६**	**९९३**	**१४७**

स्रोतः घरधुरी सर्वेक्षण, २०७६

५.५ महिला, बालबालिका तथा जेष्ठ नागरिकको सामाजिक स्थिती

५.५.१ महिला/घरेलु हिंसाको विवरण

यस अध्ययनमा महिला हिंसा सम्वन्धी छलफल गर्दा कुनै पनि घरधुरीमा महिला हिंसा छैन भन्ने जानकारी पाइयो ।

५.५.२ खेल मैदान, पिकनिक, तथा सार्वजनिक पार्क सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकाका विभिन्न वार्डमा भएका खेलमैदान पार्क आदिको विवरण यस प्रकार रहको छ :

तालिका ६२ : गाउँपालिकामा भएका विभिन्न खेलमैदान पार्क आदिको विवरण

वार्ड नं.	स्थलको नाम	क्षेत्रफल	प्रयोगको विवरण
१	बाछे गाड	२ हे	भलिवल खेलका लागि
	तरि बगर	१ हे	फुटवल तथा अन्य खेल खेल्न
	डौढे	१ हे	फुटवल तथा अन्य खेल खेल्न
३	शहिदकोट	२ रोपनी	पिकनिक तथा जात्रा मनोरञ्जन
	डग्री डाँडा, तितुरा चौर	३ रोपनी	भलिवल तथा डेउडा खेल्नका लागि
	कोठखोला खेल्ने	२ रोपनी	जात्रा मनोरञ्जन
	लुवासोरी माडु	४ रोपनी	मनोरञ्जन तथा जात्राका लागि
७	बयला रोटेपानी	१० विगाहा	पिकनिक
	गढी पिपल उदेत	८ विगाहा	पिकनिक

स्रोत : सरोकारवालासँगको छलफलबाट

५.५.३ सार्वजनिक जग्गा सम्बन्धी विवरण

तालिका ६३ : गाउँपालिकामा भएका सार्वजनिक जग्गाको विवरण

वार्ड नं.	सार्वजनिक जग्गा रहेको स्थान	स्वामित्व रहेको	क्षेत्रफल वर्ग कि.मि.
१	पचालझरना	समुदाय	८०००
२	खोदाई माडु	आधारभूत स्वास्थ्य चौकी	३१००
	काभ्रुखेत	वडा कार्यालय	४००
३	वडेगडा	वडा कार्यालय	३४०
४	वडा नं. ४ भवानि वन	नेपाल सरकार	
५	देहडुमाडु, कौसी डाडा	वडा कार्यालय	०.०६००
६	रम्लामस्टा,	वडा कार्यालय	
	जगनाथ मन्दिर,	वडा कार्यालय	
	वेताल जलकुण्डमहादेव टुसासैनि	वडा कार्यालय	
७	स्वास्थ्य चौकि रहेको स्थान	आफनै	१४९०
	वर्थिङ्ग सेन्टर रहेको स्थान	आफनै	५००
८	वयला, गोठी,खडितोलि, भिट्टा मयकोट, विस्खेत	देवताको नाममा	
	खडितोलि, भिट्टा मयकोट, गोठी, सिमा विस्खेत	विद्यालयको नाममा	
९	लट्कारीया	गाउँपालिका	१५००

स्रोत : सरोकारवालासँगको छलफलबाट

परिच्छेद ६: पूर्वाधार विकास

६.१ भवन तथा शहरी विकास

६.१.१ घरको स्वामित्वको आधारमा घरधुरीहरुको विरवरण

यस गाउँपालिकामा वसोवास गर्ने घरपरिवारले प्रयोग गर्ने घरको स्वामित्वको आधारमा घरधुरीको विवरण यस प्रकार दिइएको छ :

तालिका ६४ : स्वामित्वको आधारमा घरधुरीहरुको विवरण

वार्ड न	नीजि	भाडामा	संस्थागत	सुकुम्वासी
१	२६६	३	०	०
२	२१६	०	०	०
३	२९२	३	०	०
४	१९७	०	०	०
५	३०५	१०	०	०
६	२९३	६	०	५
७	३३०	०	०	०
८	२९६	०	०	०
९	१०१	२	०	३
जम्मा	**२२९६**	**२४**	**०**	**८**

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण, २०७६

माथिको तालिकालाई विश्लेषण गर्दा यस गाउँपालिकामा वसोवास गर्ने जम्मा घरधुरीहरु मध्ये आफ्नै नीजि घरमा वस्ने घरपरिवार सङ्ख्या २२९६ रहेको छ भने भाडामा वस्ने घरपरिवारको सङ्ख्या २४, र सुकुम्वासी अवस्थामा वस्ने घरपरिवारको संख्या ८ रहेको छ । यसलाई स्पष्ट पार्नका लागि तलको चार्ट प्रस्तुत गरिएको छ :

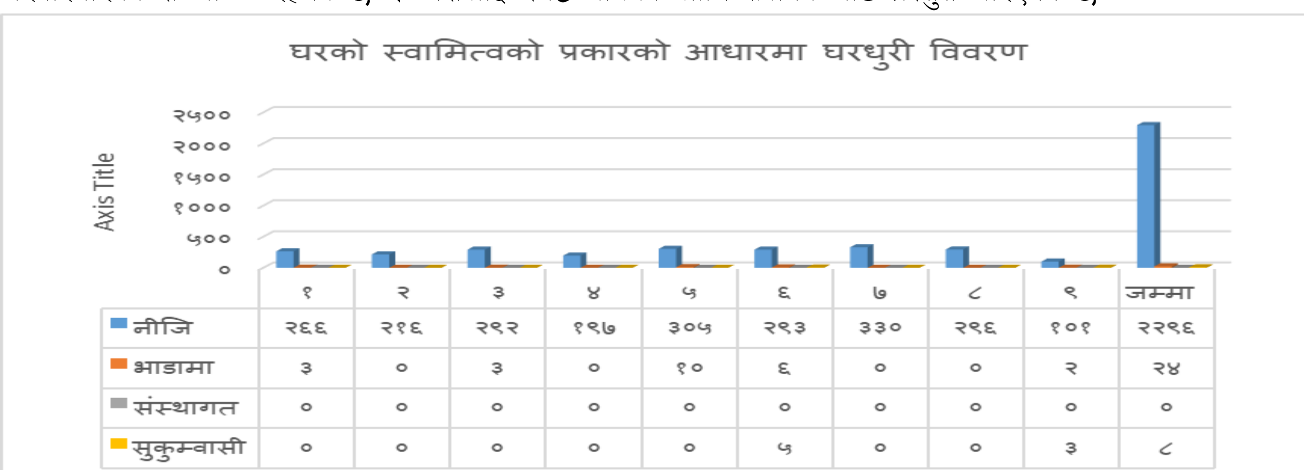

६.१.२ घरको प्रकारको आधारमा घरधुरीको विवरण

यस गाउँपालिकामा वसोवास गर्ने घरपरिवारहरुको घरको वनावटको आधारमा विवरणलाई यस प्रकार दिइएको छ :

तालिका ६५ : घरको वनावटको आधारमा घरधुरीको विवरण

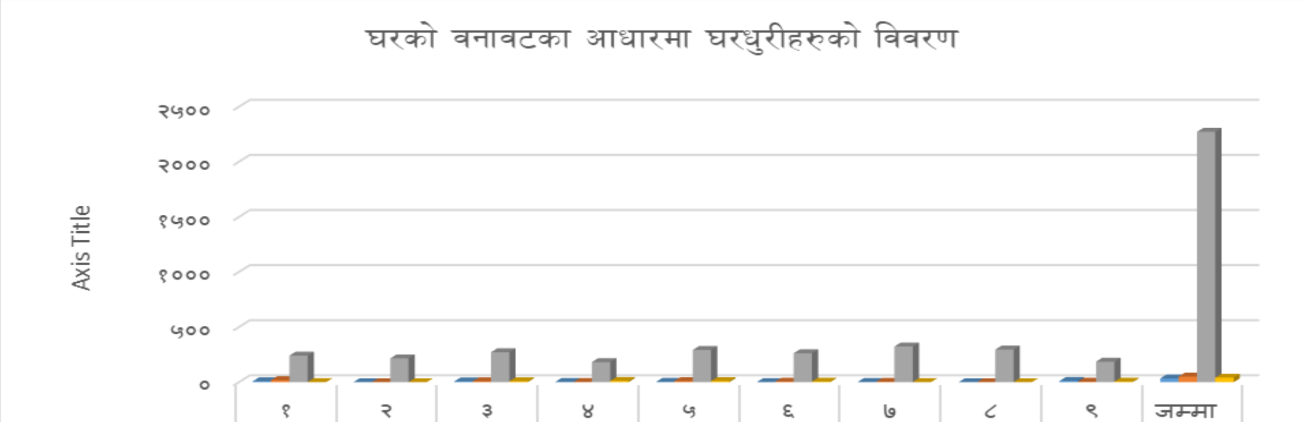

	१	२	३	४	५	६	७	८	९	जम्मा
पक्की	८	०	७	२	३	१	२	०	११	34
अर्ध पक्की	१९	०	८	२	१०	५	३	०	४	51
कच्ची	२४१	२१६	२७२	१८२	२९२	२६३	३२४	२९६	१८६	२२७२
झुप्रा	१	०	८	११	१०	५	१	०	५	४१

स्रोत : घरधुरी सर्वेक्षण, २०७६

माथिको तालिकामा हेर्दा यस गाउँपालिकामा पक्की घर भएका ३४ घरपरिवार, अर्ध पक्की घर भएका ५१ घरपरिवार र सवै भन्दा बढि अर्थात २२७२ घरपरिवार वसोवास गर्ने घरहरु कच्ची रहेका छन् । बाँकी ४१ घरपरिवारको वसाइ झुप्रामा रहेको देखिन्छ । यसमा पक्की भन्नाले पूर्णरुपमा सिमेन्टको प्रयोग भएकोलाई बुझिएको छ भने अर्ध पक्की भन्नाले भित्ता वा छानोमा सिमेन्ट प्रयोग भएकोलाई बुझिएको छ । कच्ची भन्नाले टिन वा ढुङ्गा वा खरले छाएको तर पर्खाल ढुङ्गा र माटोले बनेकोलाई बुझिएको छ । झुप्रा भन्नाले खर वा परालले छाएको अस्थायी प्रकृतिका घरलाइ बुझिएको छ ।

यसर्थ १.४२ प्रतिशत घरधुरीहरु पक्की रहेका छन, २.१३ प्रतिशत घरधुरीहरु अर्ध पक्की, ९४.७५ प्रतिशत घरधुरीहरु कच्ची र १.७१ प्रतिशत घरधुरीहरु झुपडि रहेका छन् ।

६.१.३ घरको छानाको प्रकारको आधारमा घरधुरीको विवरण

यस गाउँपालिकामा वसोवास गर्ने घरधुरीहरुको घरको छानाका प्रकारका आधारमा वर्गिकरण यस प्रकार रहेको छ

तालिका ६६ : घरको छानाको प्रकारका आधार घरधुरीको वर्गिकरण

वार्ड नं	खर	ढुङ्गाको	टिनको	सिमेन्ट	माटो
१	१४६	११	१०७	३	२
२	१२५	४	८३	०	४
३	२८	७०	४०	९	१४८
४	१३५	९	७	१	४५
५	६	५	१६	४	२८४
६	१२१	६८	७३	२	१०
७	२३५	७८	१३	१	३
८	१५०	११४	१५	११	६
९	८९	५७	४८	९	३
जम्मा	**१०३५**	**४१६**	**४०२**	**४०**	**५०५**

स्रोतः घरधुरी सर्वेक्षण, २०७६

माथिको तालिकालाई विश्लेषण गर्दा यस गाउँपालिकामा खरको छाना भएका घरधुरीहरु १०३५ रहेका छन् भने ढुङ्गाको छाना भएका ४१६ घरधुरीहरु रहेका छन् ।टिनको छाना भएका घरपरिवार संख्या ४०२ छन् भने सिमेन्टको छाना भएका घरपरिवार ४० र माटोले वनेका घरधुरीहरु ५०५ रहेका छन् ।

६.१.४ घरको तलाको आधारमा घरधुरी विवरण

यस गाउँपालिकामा वसोवास गर्ने घरधुरीहरुमा भएका घरहरुको तलाको आधारमा भएको वर्गिकरण गर्दा ५६% अर्थात १३४३ घरहरु एक तले रहेका छन् भने ३०% अर्थात ७१९ घरहरु दुई तले र १४% अर्थात ३३६ घरहरु तीन तले रहेका छन् । यसलाई चार्टमा यस अनुसार देखाइएको छ :

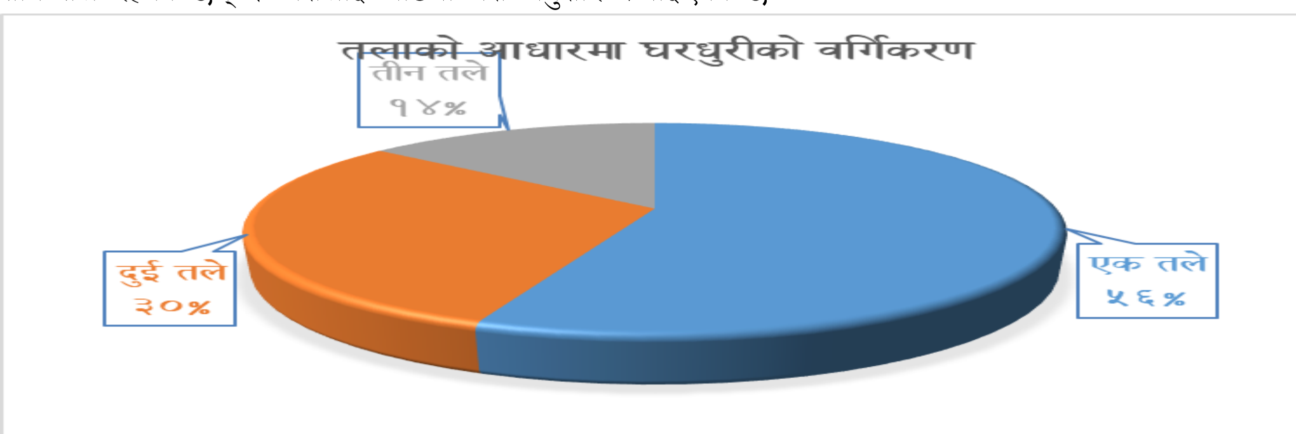

६.२ विद्युत तथा साना जलविद्युत (बैकल्पिक उर्जा समेत)

६.२.१ घरमा उज्यालोको लागि प्रयोग हुने उर्जाको विवरण

यस गाउँपालिकाका विभिन्न घरधुरीहरुले रातीमा उज्यालो तथा मोवाइल रेडियो टिभि जस्ता वस्तुहरु चार्ज गर्न वा चलाउनका लागि प्रयोग गर्ने उर्जाको विवरण यस प्रकार दिइएको छ :

तालिका ६७ : उर्जाको रुपमा प्रयोग गर्ने वस्तुका आधारमा घरधुरी विवरण

वार्ड नं	सोलार	विजुली जल विद्युत	मट्टितेल	ब्याट्रि
१	१९५	२७	२२	२५
२	१२९	०	६	८१
३	२४५	१२	१५	२३
४	१७९	३	१५	०
५	२९१	५	१५	४
६	१७९	२	८	८५
७	३२६	०	४	०
८	२५०	०	३०	१६
९	१६५	१३	५	२३
जम्मा	**१९५९**	**६२**	**१२०**	**२५७**

स्रोतः घरधुरी सर्वेक्षण, २०७६

माथिको तालिकालाई चार्टमा यस अनुसार देखाइएको छ :

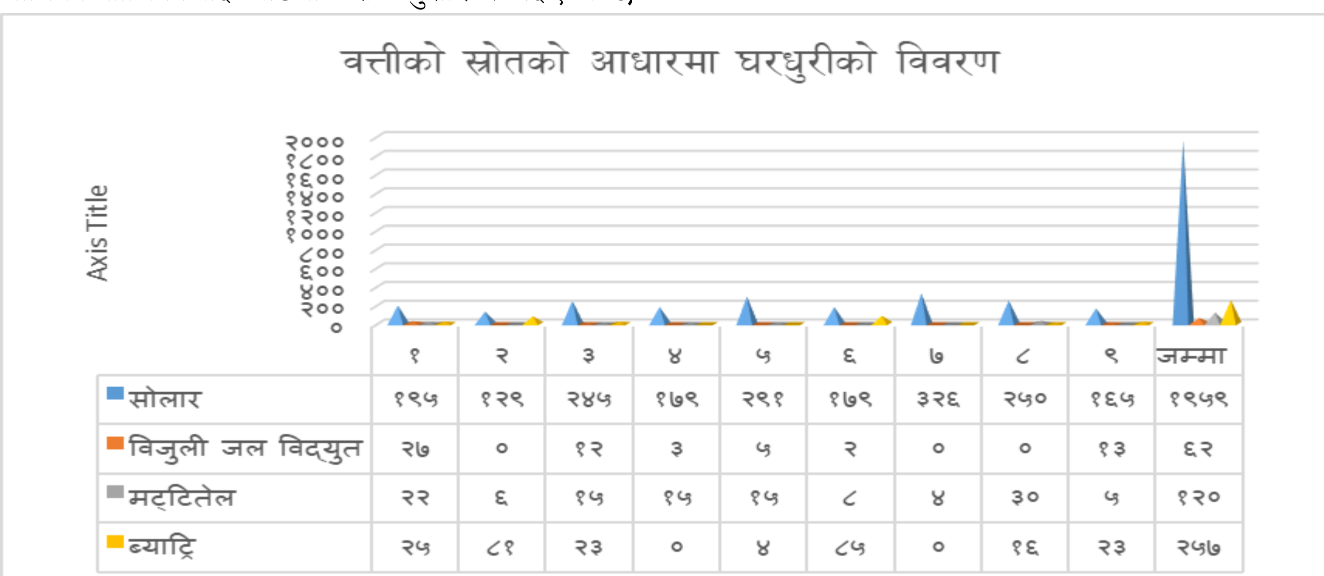

६.३ सञ्चार तथा यातायात

६.३.१ सञ्चार तथा यातायातका सेवा सुविधाको पहुँच भएको घरपरिवार

यस गाउँपालिकाका विभिन्न घरधुरीहरुमा गरिएको अध्ययनलाई विश्लेषण गर्दा हरेक घरमा रेडियो वा मोवाइल केहि न केहि भएको पाइयो ।

६.३.२ यातायात तथा सञ्चार सेवाको पहुँचको आधारमा घरपरिवारको विवरण

यस गाउँपालिकाका घरधुरीहरुमा भएका सञ्चार तथा यातायातका साधनहरुको विवरण यस प्रकार रहेको छ :

तालिका ६८ : गाउँपालिकामा भएका सञ्चार तथा यातायातका साधनहरुको विवरण

वार्ड न	रेडियो	मोवाइल	मोटरसाइकल	जीप	ट्र्याक्टर
१	८०	५२३	४	०	०
२	४५	४८०	२	०	०
३	९०	५३०	३	०	०
४	४८	४८६	९	२	०
५	८५	६९७	६	०	०
६	४५	५२५	३	०	०
७	३०	८१६	४	०	२
८	७५	७२५	२	२	३
९	८१	४३६	९	१	१
जम्मा	**५७१**	**५२१८**	**४२**	**५**	**६**

स्रोत : घरधुरी सर्वेक्षण, २०७६

६.३.३ उपलब्ध यातायात तथा सञ्चार सेवाको विवरण

यस गाउँपालिकामा दैनिकरुपमा आउने यातायातका सवारी साधन तथा अन्य सञ्चार सम्वन्धी विवरण यस प्रकार रहेको छ :

तालिका ६९ : गाउँपालिकामा दैनिक आउने यातायातका साधन तथा अन्य सञ्चार सम्वन्धी विवरण

दैनिक आवतजावत गर्ने सवारी साधनको विवरण	**गाउँपालिकाका विभिन्न वार्ड र गाउँपालिका केन्द्रमा समेत (औषत संख्या)**
भाडाका जीप	१०
ट्र्याक्टर	३०
ट्रक	१०

६.३.४ गाउँपालिकामा भएका वस पार्कको विवरण

यस गाउँपालिकामा हाललाई अस्थायी रुपमा गाउँपालिकाको केन्द्र रहेको स्थान राम्नाकोटमा एउटा वसपार्क रहेको छ भने अन्य ठाउँमा त्यस प्रकारको वसपार्क नै व्यवस्थान भैसकेको अवस्था छैन ।

६.३.५ गाउँपालिकामा भएका सार्वजनिक शौचालयको विवरण

यस गाउँपालिकामा सार्वजनिक शौचालयहरु कुनै पनि ठाउँमा व्यवस्थितरुपमा निर्माण गरेको पाइएन ।

६.३.६ गाउँपालिकामा ढल निकासको अवस्था

यस गाउँपालिकामा सडक तथा बाटोघाटो निर्माणका क्रममा कुनै पनि स्थानमा ढल निकासको राम्रो व्यवस्थापन भैसकेको अवस्था छैन ।

६.४ सडक तथा पुलको विवरण

यस गाउँपालिकाका विभिन्न वार्डमा भएका सडक सञ्जाल तथा पुलहरुको विवरण यस प्रकार रहेका छ :

तालिका ७० : गाउँपालिकाका विभिन्न वार्डमा भएका सडक सञ्जालको विवरण

वार्ड नं.	विवरण	प्रकार	पुल वा वाटो	निर्माण साल	लम्वाइ	चौडाइ	देखि	सम्म
१	पुल	झोलङ्गे पुल	मातडी	२०६६।०४।०१	२०० मि	१ मि.	मातडी	रास्कोट
		काठेपुल	घट्टे गाड	२०७३।०२।१०	२० मि	१ मि	पचालझरना ९	पचालझरना ०३
	वाटो	कच्ची सडक	डौढे-घट्गाउ	२०७३।०२।१०	८ कि.	३ मि.	पचालझरना १	पचालझरना ०३
		गोरेटो बाटो	मात्तडी-थाप्ला	२०६८।१०।०१	१४ कि.	१ मि.	पचालझरना १	
			घट्गाड- निगाली	२०६४।०७।१०	१६ कि.	१ मि.	पचालझरना १	
			मातडी -चुली	२०५४।०४।२०	३० कि.	१ मि.	सिकु	चुली
			घाट-कोइला	२०६२।०६।१०	१५ कि.	१ मि.	सिकु	धमाली
२	पुल	काठेपुल	घट्टेगााड	२०७४	५० मि.	२ मि.	वार्ड नं. १, २	वार्ड नं. १, २
		ग्राभेल सडक	....	....	....	....	....	....
		गोरेटो बाटो	पटेक्षा देखि	२०४२	३ कि.मि.	२ मि.	वार्ड नं. ४	
३	पुल	झोलङ्गे पुल	मजिनराख्ला	२०६८	५० मि.	१ मि.	भंक	लाफा
			बुडिमेला	२०७०	१०० मि.	१ मि.	भंक	खार्दु
		काठेपुल	वुडीमेला भतरिङ्ना		३० मि.	१ मि.	खार्दु	भंक
	वाटो	कच्ची सडक	पचालझरना सकड	२०७६				
		ग्राभेल सडक	....	....	....	....	....	....

वार्ड नं.	विवरण	प्रकार	पुल वा वाटो	निर्माण साल	लम्वाइ	चौडाइ	देखि	सम्म
		गोरेटो बाटो	भंक-खार्दु				खार्दु	भंक
४	पुल	झोलङ्गे पुल	लाफा गार्ड लाफ गाउ	२०७३	१६५ मि.	१ मि.	वार्ड नं. २	वार्ड नं. ३
			जारकोट	२०६६	१०० मि	१ मि.	वार्ड नं. ३	वार्ड नं. ४
	वाटो	कच्ची सडक	कच्ची सडक		५.५० कि.	६ फिट	वडा नं. ४	वडा नं. ५
		ग्राभेल सडक						
		गोरेटो बाटो	लाफा		८ कि.मि.	१ मि.	लाफा	कदै
			राम्नाकोट		८ कि.मि.	१ मि.	जारकोट	दागां
			लाफा कदै		१६ कि.मि.	१ मि.	लाफा खार्दु	खार्दु
५	पुल	झोलङ्गे पुल						
		काठेपुल						
		पक्की पुल						
	वाटो	कच्ची सडक						
		ग्राभेल सडक						
		गोरेटो बाटो	कवा वाँझकोट	२०७५	३ कि.मि.	२ मि.	दलित टोल	वाहुन टोल
६	पुल	झोलङ्गे पुल	रिखाकोटी	२०५०	५०० मि.	१ मि.	पलाता गा.पा	वाजुरा
		काठेपुल						
		पक्की पुल						
	वाटो	कच्ची सडक	हुलाकी सडक	२०७३	३ कि.मि	६ मि.	लैफु	नानिकोट

वार्ड नं.	विवरण	प्रकार	पुल वा वाटो	निर्माण साल	लम्वाइ	चौडाइ	देखि	सम्म
		ग्राभेल सडक						
		गोरेटो बाटो	जगरनाथ	२०७३	१ कि.मि.	३ मि.	लैफु	कालिकोट
७	पुल	झोलङ्गे पुल						
		काठेपुल						
	वाटो	कच्ची सडक	हुलाकी मार्ग	२०७०	८० कि.मि.	६ मि.	लैफु	लालु
		ग्राभेल सडक						
		गोरेटो बाटो	ठाटी बाटो	२०४२	१५ कि.मि.	१ मि.	जारकोट	पुगेलि
८	पुल	झोलङ्गे पुल	जारकोट			१ मि.	वडा न. ८	वडा न. ४
		काठेपुल	भैसिसेन	२०७४			वडा न. ८	वडा न. ४
	वाटो	कच्ची सडक	कर्णाली करीडोर					
		ग्राभेल सडक						
९	पुल	झोलङ्गे पुल						
		काठेपुल						
	वाटो	कच्ची सडक	भुरावगर तिर्खाली ग्रामिण सडक	२०७५	८ कि.मि	४ मि.	तिर्खाली	वोरिला
		ग्राभेल सडक						
		गोरेटो बाटो	फगाडा धो.ब.	२०७५	४ कि.मि	१.५ मि	फगाड	घोडाबाज
			घाडा वाज		२ कि.मि	२ मि	घोडाबाज	स्कुल

स्रोत: *गाउँपालिकाका विभिन्न ठाउँमा भएको सरोकारवाला वैठकको छलफलमा आधारित, २०७६*

परिच्छेद ७: वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन

७.१ सामुदायिक तथा अन्य वन सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकामा भएका सवै प्रकारका वनहरुको विवरण यस प्रकार रहेको छ :

तालिका ७१ : गाउँपालिकामा भएका सवै प्रकारका वन सम्वन्धी विवरण

वार्ड नं.	वनको नाम	वनको प्रकार	क्षेत्रफल (हे.)	समेटेको घरपरिवार	पाइने वोटविरुवा	जम्मा वचत
१	रमणीय सामुदायिक वन	सामुदायिक वन	९८.९	२८	सल्लो, सानन, चिउरो, वाझ, जाम्नु, बाफ, गुरास, अयर	रु. ३००००
	कालापात सामुदायिक वन	सामुदायिक वन	१४४		कोईरालो, रुइन, टुनि, चिमालो, कटुस, रफलाट	रु. २५०००
२	मैरापाताल सामुदायिक वन	सामुदायिक वन	८४.४०	१२५०	सल्ला र वाँझ	रु. ६२०००
३	डिम्रेनी पचालझरना	सामुदायिक वन	३०००	५००	सल्लो, वाझ, ठिन्के, खस्रोधुति	रु. ३००००
४	भवानी सामुदायिक वन	सामुदायिक वन	२५००	पुरै	देवदार, सल्लो, गोब्रे, बाझ, निगालो अम्दाजी	रु. ३५०
५	देउराली सामुदायिक वन	सामुदायिक वन	४९७.१६	३१४	वाझ, रयाज सल्लो, ठिगुरे, सल्लो, लालिगुराँस	रु. १००००
	वडापाताल सामुदायिक वन	सामुदायिक वन		२००	वाझ, रयाज सल्लो, ठिगुरे, सल्लो, लालिगुराँस	
	पानी नाउला वन	कवुलियत वन	३० रोपनी	३१४	चिउरी सिसै, खयर, लौठ, टिमुर	
	कालाशिल्ला	धार्मिक वन	२२ रोपनी		वाझ गुरास, टिमुर	
६	मदालडाडा सामुदायिक वन	सामुदायिक वन		१४०	सल्लो	
	सल्लेरी सामुदायिक वन				सल्लो	
	कैलाश सामुदायिक वन				वाँस	

वार्ड नं.	वनको नाम	वनको प्रकार	क्षेत्रफल (हे.)	समेटेको घरपरिवार	पाइने वोटविरुवा	जम्मा वचत
	जाडेपानी वन	कवुलियत वन	७ विघाहा		बाँफ , सल्लोगुराँस, ओखर	
७	सल्लेरी सामुदायिक वन	सामुदायिक वन	४५	२८०	बाँफ , सल्लोगुराँस, ओखर	
	कैलासदेवि सामुदायिक वन	सामुदायिक वन	८६	१८१	बाँफ , सल्लोगुराँस, ओखर	
	नवज्योति सामुदायिक वन	सामुदायिक वन	१५	२२४	बाँफ , सल्लोगुराँस, ओखर	
८	कालिका सामुदायिक वन	सामुदायिक वन			वाफ , सल्लो	
	कर्णाली सामुदायिक वन	सामुदायिक वन			खयर सिरिस, टाटे, सिसिड	
	कवुलियती वन	कवुलियती वन				
९	जुखेना सामुदायिक वन	सामुदायिक वन			सिसर, खैर	

स्रोतः गाउँपालिकाका विभिन्न ठाउँमा भएको सरोकारवाला वैठकको छलफलमा आधारित, २०७६

७.२ नदी तथा जलाधारको विवरण

यस गाउँपालिकाका विभिन्न वार्डका समुदायमा भएका नदी, खोला ताल तलैयाहरुको विवरण यस प्रकार रहेको छ :

तालिका ७२ : गाउँपालिकामा भएका नदी ताल आदिको विवरण

वार्ड नं.	नदी /खोला	ताल / तलाउ	अन्य सिमसार क्षेत्र
१	कर्णाली नदी, निगाली खोला, उजागाड खोला, वाल्लीगाड खोला	घाट ज्यूला, माधलगाउ बुट्टेगाना, मिल डारा रुच्का र काडागाउ	दाहागाड
२	कर्णाली नदी, घट्टेगाड खोला	लुवासोरी रातामाडा	डाँड सिम पैराठ
३	लाफागाड, छीरीगाडा, बासगाड, गुइया गाड	मजिराखना आरु वगर	सिम्ली
४			
५	बामगाड खोला		
६	घटेखोला, सिमसेलाखोला		मुग्रह

७	वयलछडा, खुम्लागाड, दोगाडखोला	पंगेलि ताल, छेडेदह	सिमसेला, सिमाने
८	मयगाड खोला, गल्लु गााड खोला		विसखटो सिम
९			

स्रोतः गाउँपालिकाका विभिन्न ठाउँमा भएको सरोकारवाला वैठकको छलफलमा आधारित, २०७६

७.३ दैवि प्रकोप सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकामा विभिन्न प्रकारका दैविप्रकोप सम्वन्धी विवरणमा खडेरी, आगलागी, पैह्रो, जङ्गली जनावरबाट हुने वालीनालीमा क्षति, आँधि, हुरी, चटयाङ्ग तथा असिना जस्ता प्रकोपको खतरा रहेको भएता पनि गाउँपालिका भर्खर मात्र स्थापना भएको हुँदा त्यस प्रकारका दैवीप्रकोपको वैज्ञानिक तथ्याङ्क राखेको पाइएन ।

७.४ गाउँपालिकामा भएका विभिन्न खानी, खनिज तथा अन्य प्राकृतिक स्रोतको विवरण

यस गाउँपालिकामा भएका विभिन्न खानी, खनिज तथा अन्य प्राकृतिक स्रोतको विवरण यस प्रकार रहेको छ

तालिका ७३: गाउँपालिकामा भएका विभिन्न प्रकारका खानी तथा खनिजको विवरण

खानी तथा खनिजको नाम	पाइने स्थान वा टोलको नाम
चुन ढुङ्गा	बागे
चाहे माटो	डौठे
रातो माटो	खानेतोलि
बालुवा	तलिबगड
सिलेट	कार्कि वाडा
बालुवा	जडेदह
माटो, चुन ढुंगा रातोमाटो	ढुंग्री आसरखाँडा
बालुवा	मजिरखाल, धुलछरा, बाड्गेछरा
कमेरो	चौका

स्रोतः गाउँपालिकाका विभिन्न ठाउँमा भएको सरोकारवाला वैठकको छलफलमा आधारित, २०७६

७.५ गाउँपालिकामा सुधारिएको चूल्हो प्रयोग गर्ने घरपरिवारको विवरण

यस गाउँपालिकाका विभिन्न वार्डमा भएका घरधुरीहरु मध्ये सुधारिएको चूल्हो प्रयोग गर्ने घरधुरीहरुको विवरण यस प्रकार रहेको छ :

तालिका ७४ सुधारिएको चुल्हो भएका र नभएका घरधुरीहरुको विवरण

वार्ड नं	सुधारिएको चुल्हो भएका	सुधारिएको चुल्हो नभएका
१	२५	२४४
२	०	२१६
३	११७	१७८
४	४५	१५२
५	९७	२१८
६	१५	२५९
७	६	३२४
८	११	२८५
९	६०	१४६
जम्मा	**३७६**	**२०२२**

स्रोतः घरधुरी सर्वेक्षण, २०७६

यस गाउँपालिकाका जम्मा घरधुरीहरु मध्ये ३७६ घरधुरीहरुमा सुधारिएको चूल्हो बनाइएको छ भने बाँकी २०२२ घरधुरीहरुमा सुधारिएको चुल्हो वनाइएको छैन । यसलाइ चार्टमा यस अनुसार देखाइएको छ

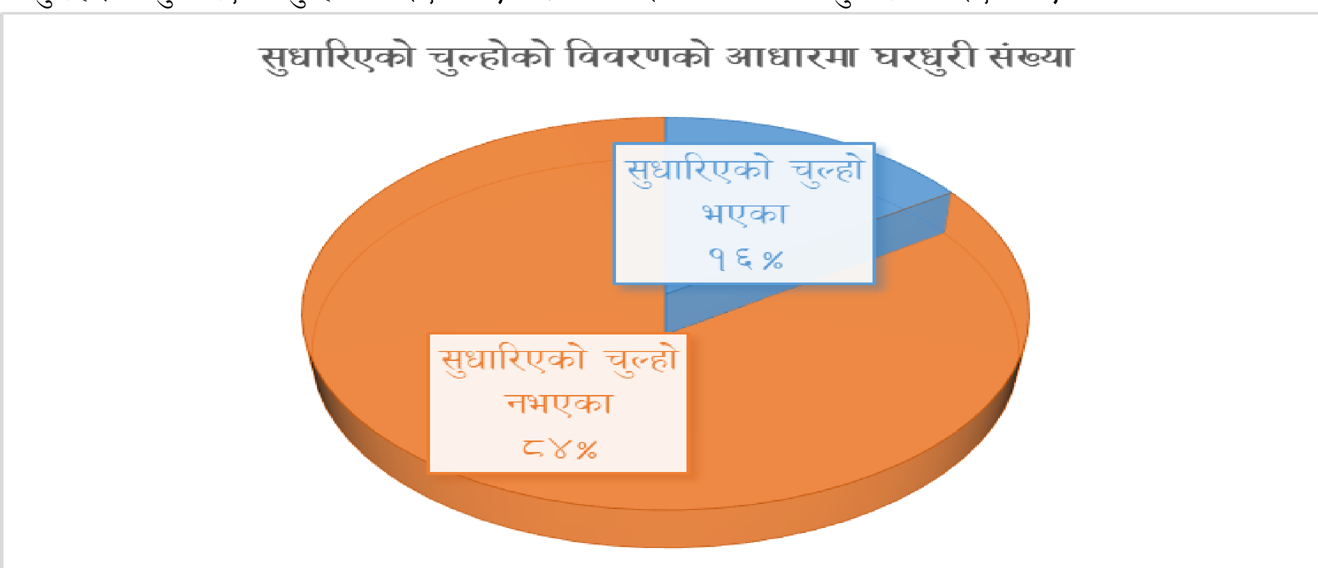

परिच्छेद ८ : संस्थागत शुसासन तथा संगठनको विवरण

८.१ सरकारी, गैसस र समुदायमा आधारित संस्था विवरण

८.१.१ राजनितिक दलमा समावेशीताको स्थिति

यस गाउँपालिकामा तत्कालिन नेपाल कम्यूनिष्ट पार्टी एमाले, नेपाल कम्यूनिष्ट पार्टि एमाओवादी (हाल दुवै ने.क.पा.) र नेपाली काँग्रेस पार्टिको वाहुल्यता रहेको छ । गाउँपालिका भर्खर मात्र स्थापना भएको हुँदा विभिन्न राजनीतिक दलहरुले आ-आफ्ना पार्टिको विवरण गाउँपालिका तथा वार्डहरुमा दर्ता गराइ सकेको अवस्था छैन ।

८.१.२ गाउँपालिकामा क्रियाशिल गैर सरकारी संस्था

यस गाउँपालिकाका विभिन्न वार्ड र समुदायहरुमा लक्षित गरि कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिरहेका स्थानी, राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय गैह्र सरकारी संस्थाहरुको विवरण यस प्रकार रहेको छ :

तालिका ७५ : गाउँपालिकामा कार्यरत गैह्र सरकारी संघसंस्थाहरुको विवरण

क्र.सं.	संस्थाको नाम	दातृ निकाय	कार्यरत क्षेत्र	सेवाका क्षेत्र
१	पचालझरना राष्ट्रिय विकास संस्था	साहास नेपाल	वार्ड नं. १	समग्र सामाजिक विकास
२	कालापाताल परोपकारी विकास	साहास नेपाल	वार्ड नं. १	समग्र सामाजिक विकास
३	आशा नेपाल	वन मन्त्रालय	वार्ड नं. २	जलवायु परिवर्तन
४	रेडक्रस नेपाल	नेपाल सरकार	वार्ड नं. २ र ३	दैवी प्रकोप
५	आवाज संस्था		पचालझरना गा.पा.	
६	हिमचुली	व्यक्तिगत	वार्ड नं. ४	

स्रोत: गाउँपालिकाका विभिन्न ठाउँमा भएको सरोकारवाला वैठकको छलफलमा आधारित, २०७६

८.१.३ समुदायमा आधारित संस्था

यस गाउँपालिकामा स्थापना भइ सक्रिय रहेका आमा समूह, महिला समूह, कृषक समूह, बाल क्लव, युवा क्लवहरुको विवरण यस प्रकार रहेको छ :

तालिका ७६ : गाउँपालिकामा भएका सामुदियक समूह वा संस्थाहरुको विवरण

वार्ड नं.	समूहको नाम	समूहको प्रकार	दर्ताको अवस्था	स्थापना मिति	सदस्य संख्या
१	नव उदय वाल कलव	बाल क्लव	वडा कार्यालय	०७५।२।१०	९
	सुरक्षित स्वा. आ.स	आमा समूह	छैन	०७५।६	१५
	निगरानि स्वा. आ.स	आमा समूह	छैन	०७५।६	१५

वार्ड नं.	समूहको नाम	समूहको प्रकार	दर्ताको अवस्था	स्थापना मिति	सदस्य संख्या
	विस्ना स्वा. आ.स	आमा समूह	छैन	०७५।६	१५
	गैरीगाउ स्वा. आ.स	आमा समूह	छैन	०७५।६	१५
	चुलिमालिका स्वा. आ.स	आमा समूह	छैन	०७५।६	१५
	जिवन स्वा. आ.स	आमा समूह	छैन	०७५।६	१५
	वडिसैन तरकारी तथा फलफूल समुह	कृषि समूह	गाउँपालिका	०७४।१०।१६	११
	दुर्गा भवानि नमुना सस्था	वचत समूह	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	०७५।१२।१	९
	दिदि वहिनि वचत तथा समुह	वचत समूह		०६८।१।२०	७
२	धमालि बाखापालन	कृषि समूह	गाउँपालिका	२०७५	१३
	हिमालि फलपूल	कृषि समूह	गाउँपालिका	२०७५	१५
	अल्कावारी तरकारी	कृषि समूह	गाउँपालिका	२०७५	
	प्रगतिशिल तरकारी	कृषि समूह	गाउँपालिका	२०७५	
३	पचालझरना पर्यटन युवा क्लव	संस्था	गाउँपालिका	२०७५।१।१०	९
	आमा समूह	आमा समूह	गाउँपालिका	२०७२।०१।१०	२५
४	महिला समूह	महिला समूह			
	कृषि समूह	कृषक समूह			
	जनजागृति समूह	महिला समूह			
	दालमोड समूह	उद्यमी समूह			
	केराघारी समूह	उद्यमी समूह			
५	कालिका स्वास्थ्य आमा समुह	आमा समूह		०७५।७८	१५
	लगनसिल स्वास्थ्य आमा समुह	आमा समूह		०७५।७८	१५
	चन्द्रसुर्य स्वास्थ्य आमा समुह	आमा समूह		०७५।७८	१५
	परिवर्तन स्वास्थ्य आमा समुह	आमा समूह		०७५।७८	१५
	भिसम कोट महिला समुह	महिला समूह		०७५।१।१०	१५
	भाडीलानाकोट महिला समुह	महिला समूह		०७२।१।२५	५

वार्ड नं.	समूहको नाम	समूहको प्रकार	दर्ताको अवस्था	स्थापना मिति	सदस्य संख्या
	हिमाली लालिगुराँस महिला समुह	महिला समूह		२०७२	९
६	वेलागाउं आमा समूह	आमा समूह		२०५०	
	तोलिभिड आमा समूह	आमा समूह		२०५०	
	विद्यालय अन्तरगतका बाल क्लव	बाल क्लव		२०७२	
	बालसमुह	बाल क्वल		२०७२	
७	प्रभात विहानी युवाक्लव	युवा क्लव			
	हरियाली करेसावारी समुह	उद्यमशिल समूह		२०७५	१५
	लाली गुराँस समुह	उद्यमशिल समूह		२०७४।१०	११
	सुधारवादी कोसेवारी समुह	उद्यमशिल समूह		२०७४।५	१३
	आमा समुह, स्वास्थ्य समुह	आमा समूह		२०७५	१५
	जनजागृति युवासमुह	युवा क्लव		२०७५	१८
	प्रगतिशिल किशोरी समुह	किशोरी समूह		२०७४	१६
	पचालझरना सामुदायिक संस्था	सि.वि.ओ.		०७१।०५।२५	१८
८					
९	प्रभात विहानी युवा क्लव	युवा क्लव		२०७३	९

स्रोतः गाउँपालिकाका विभिन्न ठाउँमा भएको सरोकारवाला वैठकको छलफलमा आधारित, २०७६

८.२ गाउँपालिकाले हाल सम्म पारित गरेका ऐन, नीति नियम तथा नियमावलीहरु

यस गाउँपालिले गाउँकार्यपालिकाको वैठकबाट गाउँपालिकाको कार्य सञ्चालनका लागि आवश्यक पर्ने नीति नियमहरु तयार गरि पास गरेको छ ।

अनुसूची १ गाउँपालिकाको संगठनात्मक चार्ट

गाउँपालिकाद्वारा पारित गरिएको सङ्गठनात्मक चार्ट

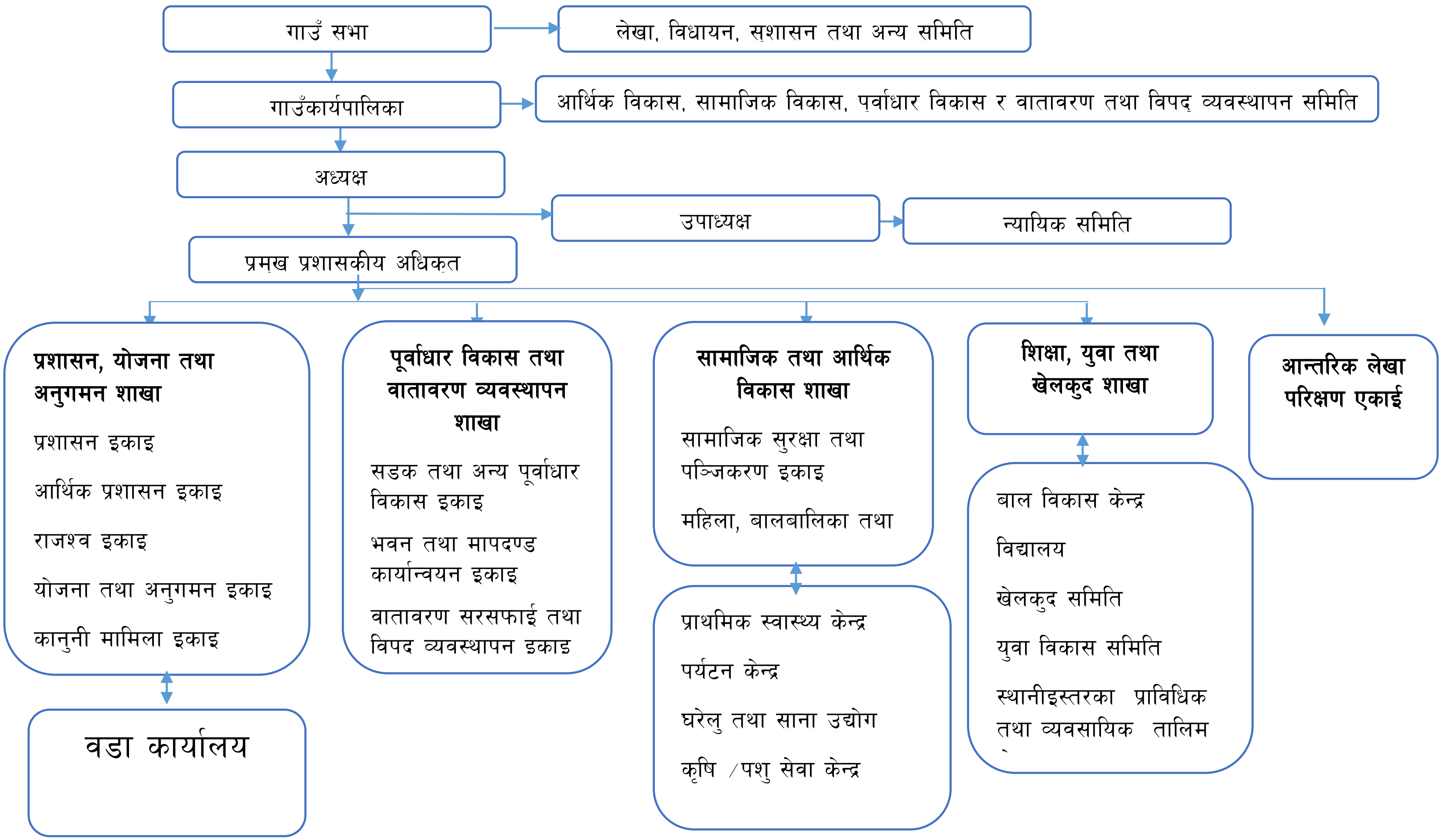

अनुसुची २ : स्थानीय निर्वाचनमा विजयी पदाधिकारीको नाम तथा प्राप्त गरेको मत

वि.सं. २०७४ को स्थानीय तहको निर्वाचनमा विजयी पदाधिकारी तथा उहाँहरुले प्राप्त गरेको मत परिणाम यस प्रकार रहेको छ :

सि.नं.	पद	वडा नं.	उम्मेदवारको नाम	उमेर	लिङ्ग	राजनीतिक दल/स्वतन्त्र	निर्वाचन चिन्ह	प्राप्त मत	कैफियत
१	अध्यक्ष		खड्गराज सेजुवाल	३७	पु.	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	गोलाकारभित्र हँसिया हथौडा	१,६२३	निर्वाचित
२	उपाध्यक्ष		तारा न्यौपाने	२९	म.	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	गोलाकारभित्र हँसिया हथौडा	१,५६८	निर्वाचित
३	वडा अध्यक्ष	१	रत्न लाल न्यौपाने	४८	पु.	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	सूर्य	१७९	निर्वाचित
४	सदस्य	१	पौरखे लोहार	४०	पु.	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	दुई सूर्य	१७५	निर्वाचित
५	सदस्य	१	कर्ण बहादुर शाही	५१	पु.	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	सूर्य	१६९	निर्वाचित
६	महिला सदस्य	१	साउनी ऐडी	४७	म.	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	सूर्य	१७९	निर्वाचित
७	दलित महिला सदस्य	१	झिमु सार्की	५३	म.	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	सूर्य	१७६	निर्वाचित
८	वडा अध्यक्ष	२	करविरे कामि	४१	पु.	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	गोलाकारभित्र हँसिया हथौडा	१५८	निर्वाचित
९	सदस्य	२	गणपति कठायत	२४	पु.	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	गोलाकारभित्र हँसिया हथौडा	१४३	निर्वाचित
१०	सदस्य	२	जगत कठायत	३२	पु.	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	दुई गोलाकारभित्र हँसिया हथौडा	१३०	निर्वाचित
११	महिला सदस्य	२	माइली कठायत	४१	म.	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	गोलाकारभित्र हँसिया हथौडा	१५६	निर्वाचित
१२	दलित महिला सदस्य	२	तुला तिरुवा	४५	म.	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	गोलाकारभित्र हँसिया हथौडा	१५४	निर्वाचित
१३	वडा अध्यक्ष	३	लोकजन कठायत	३१	पु.	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	गोलाकारभित्र हँसिया हथौडा	१९४	निर्वाचित
१४	सदस्य	३	गंग ऐडी	२६	पु.	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	गोलाकारभित्र हँसिया हथौडा	२३९	निर्वाचित
१५	सदस्य	३	धन कठायत	५६	पु.	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	दुई गोलाकारभित्र हँसिया हथौडा	१७९	निर्वाचित
१६	महिला सदस्य	३	मिना रावत विश्वकर्मा	२९	म.	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	गोलाकारभित्र हँसिया हथौडा	१६९	निर्वाचित
१७	दलित महिला सदस्य	३	कल्चु नेपाली	४१	म.	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	सूर्य	१९२	निर्वाचित
१८	वडा अध्यक्ष	४	अनरुप रोकाया	३८	पु.	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	गोलाकारभित्र हँसिया हथौडा	१९०	निर्वाचित
१९	सदस्य	४	माम पुरा सेजुवाल	४९	म.	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	गोलाकारभित्र हँसिया हथौडा	१८७	निर्वाचित
२०	सदस्य	४	हरि प्रसाद न्यौपाने	४०	पु.	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	दुई गोलाकारभित्र हँसिया हथौडा	१६३	निर्वाचित
२१	महिला सदस्य	४	धनशोभा सेजुवाल	३४	म.	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	गोलाकारभित्र हँसिया हथौडा	१८६	निर्वाचित
२२	दलित महिला सदस्य	४	मिम सरा कामी	३४	म.	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	गोलाकारभित्र हँसिया हथौडा	१९३	निर्वाचित
२३	वडा अध्यक्ष	५	वृषलाल आचार्य	३५	पु.	नेपाली काँग्रेस	रुख	२११	निर्वाचित
२४	सदस्य	५	वर्म जंग बम	४८	पु.	नेपाली काँग्रेस	दुई रुख	२०३	निर्वाचित
२५	सदस्य	५	प्रदिप कुमार बम	२८	पु.	नेपाली काँग्रेस	रुख	१७४	निर्वाचित
२६	महिला सदस्य	५	जइपुरा आचार्य	३६	म.	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	गोलाकारभित्र हँसिया हथौडा	१७३	निर्वाचित
२७	दलित महिला सदस्य	५	थुगा नेपाली	३६	म.	नेपाली काँग्रेस	रुख	१६४	निर्वाचित
२८	वडा अध्यक्ष	६	धनपति बुढा	४८	पु.	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	गोलाकारभित्र हँसिया हथौडा	२८६	निर्वाचित

सि.नं.	पद	वडा नं.	उम्मेदवारको नाम	उमेर	लिङ्ग	राजनीतिक दल/स्वतन्त्र	निर्वाचन चिन्ह	प्राप्त मत	कैफियत
२९	सदस्य	६	हरीनारायण संज्याल	३९	पु.	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	दुई गोलाकारभित्र हँसिया हथौडा	२६७	निर्वाचित
३०	सदस्य	६	मनिलाल संज्याल	४७	पु.	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	गोलाकारभित्र हँसिया हथौडा	२६१	निर्वाचित
३१	महिला सदस्य	६	विरिन्द्रा कुमारी संज्याल	२३	म.	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	गोलाकारभित्र हँसिया हथौडा	२७६	निर्वाचित
३२	दलित महिला सदस्य	६	रमिला सार्की	३२	म.	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	गोलाकारभित्र हँसिया हथौडा	२७६	निर्वाचित
३३	वडा अध्यक्ष	७	सर्पसिह बोहोरा	४२	पु.	नेपाली काँग्रेस	रुख	२०१	निर्वाचित
३४	सदस्य	७	नरजित बुढा	३८	पु.	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	दुई सूर्य	१९६	निर्वाचित
३५	सदस्य	७	धन बोहरा	५२	पु.	नेपाली काँग्रेस	रुख	१९४	निर्वाचित
३६	महिला सदस्य	७	रामिला बोगटी	३०	म.	नेपाली काँग्रेस	रुख	२०२	निर्वाचित
३७	दलित महिला सदस्य	७	मन्जु नेपाली(दमाई)	२४	म.	नेपाली काँग्रेस	रुख	२०३	निर्वाचित
३८	वडा अध्यक्ष	८	डम्मरे कामी	४६	पु.	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	गोलाकारभित्र हँसिया हथौडा	२०५	निर्वाचित
३९	सदस्य	८	गंगा राम बोहोरा	५३	पु.	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	सूर्य	१९७	निर्वाचित
४०	सदस्य	८	मन ऋषि संज्याल	५३	पु.	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	दुई गोलाकारभित्र हँसिया हथौडा	१९६	निर्वाचित
४१	महिला सदस्य	८	ऐना शाही	४३	म.	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	गोलाकारभित्र हँसिया हथौडा	२०१	निर्वाचित
४२	दलित महिला सदस्य	८	राधिका शार्की	३६	म.	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	गोलाकारभित्र हँसिया हथौडा	१९६	निर्वाचित
४३	वडा अध्यक्ष	९	जोरे तिरुवा	५२	पु.	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	गोलाकारभित्र हँसिया हथौडा	१३३	निर्वाचित
४४	सदस्य	९	गोरक्षा बहादुर शाही	४३	पु.	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	गोलाकारभित्र हँसिया हथौडा	१४२	निर्वाचित
४५	सदस्य	९	धिरेन्द्र शाही	४३	पु.	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	दुई गोलाकारभित्र हँसिया हथौडा	१२२	निर्वाचित
४६	महिला सदस्य	९	वना शाहि	५७	म.	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	गोलाकारभित्र हँसिया हथौडा	१४४	निर्वाचित
४७	दलित महिला सदस्य	९	विनिता तिरुवा	३३	म.	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	गोलाकारभित्र हँसिया हथौडा	१४४	निर्वाचित

स्रोतः http://election.gov.np/election/np/election-result-book.html